

orijinal
dilinden
cevrilmiştir

İlk Gençlik Klasikleri 23

LASSIE

Eric Knight

genç
erdem

6-7-8. Sınıflar İçin İLK GENÇLİK KLASİKLERİ

1. Dede Korkut Hikâyeleri
2. Mesnevi'den Seçmeler
3. Karagöz ile Hacivat
4. Vatan Yahut Silistre
5. Altın Işık
6. Yalnız Efe
7. Türk Yazarlarından Seçme Hikâyeler
8. Safahat'tan Seçmeler
9. Anadolu Masalları
10. Deniz Altında 20.000 Fersah
11. Alis Harikalar Diyarında
12. Gülliver'in Gezileri
13. Robin Hood
14. Tom Sawyer
15. Üç Silahşorlar
16. Pinokyo
17. Peter Pan
18. Mutlu Prens
19. Anton Çehov'dan Hikâyeler
20. Değirmenimden Mektuplar
21. Pollyanna
22. Demir Yolu Çocukları
23. Lassie
24. Prens ve Dilenci
25. Oz Büyücüsü
26. Robinson Crusoe
27. Define Adası
28. 80 Günde Dünya Gezisi
29. İnsan Ne ile Yaşar?
30. Heidi

ISBN: 978-975-501-851-5

9 789755 018515

www.secliyayinlari.com

LASSIE

İlk Gençlik Klasikleri: 23
ISBN: 978-975-501-851-5

Yayın-Yönetim
Dr. Melike Günyüz

Editör
Zeynep Gülsüm Sağlam

Kapak Resmi
Serdar Edirne

İç Resimler
Ertuğrul Edirne

Baskı

Acar Matbaacılık Promosyon ve Yayıncılık Sanayi ve
Tic. Ltd. Şti.Litros Yolu Fatih Sanayi Sitesi No: 12/243
Zeytinburnu/İstanbul T: 0212 613 40 41
Matbaa Sertifika Numarası: 29507

İstanbul, 2014

© 2012, Sedir Yayınları A.Ş.

Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için alınacak
kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

genç
erde

SEDİR YAYINLARI A.Ş.

İkitelli OSB, Mutsan San. Sit. 9. Blok, No: 44-46
Başakşehir 34490 İstanbul

T: 0212 486 34 00 F: 0212 486 34 01

bilgi@sediryayinlari.com www.sediryayinlari.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 26483

Eric Knight

LASSIE

Çeviren
Esra Gökşen

genç
erdem

LASSIE

Lassie, ellinci yıl dönümünü 1989'da kutladı. Bu klasik hayvan hikâyesi Lassie'nin güneye olan şaşkırtıcı yolculuğunu, yolda karşılaştığı insanları ve tehlikeleri anlatıyor. Her yaştaki hayvansever tarafından keyifle okunacak bir eser.

Asıl adı Eric Mowbray Knight olan yazar, 1897'de Yorkshire'da doğdu. Bir Quaker ailesi mensubuydu. Babası öldüğünde annesi, Prenses Xenia'nın çocuklarına öğretmen olarak Rusya'ya gitti. Eric, Yorkshire'da yetişti. On beş yaşında Amerika'ya gitti. Birinci Dünya Savaşı sırasında deniz aşırı bir görevde bulunduktan sonra bir gazeteci olarak elde ettiği deneyimleri, kariyerini bir yazar olarak sürdürmesini sağladı. İkinci Dünya Savaşı sırasında bir uçak kazasında öldü. Eserinin ne kadar sevildiğini ve tanındığını göremedi.

SATILIK DEĞİL

Greenall Köprüsü civarında oturan herkes Sam Carraclough'un Lassie'sini bilirdi. Aslında onun için köyün en çok tanınan köpeği diyebilirsiniz. Bunun üç sebebi var.

Bir kere o, köydeki herkesin kabul ettiği gibi en iyi İskoç çoban köpeğiydi.

Bu bir övgüydü çünkü Greenall Köprüsü, Yorkshire kontluğundaydı ve dünyadaki bütün yerler içinde köpeğin gerçek kral olduğu tek yer burasıydı. Kuzey İngiltere'nin bu soğuk bölgesinde köpekler, hiçbir yerde görülmemiş bir şekilde büyüyorlardı. Soğuk ve rüzgâr, düz bozkırların üzerine yağarak köpekleri zengin postlu ve orada yaşayan insanlar kadar dayanıklı hâle getiriyordu.

İnsanlar, köpekleri yetiştirme konusunda çok beceriklidirler ve onları çok severler. İngiltere'nin en büyük kontluklarındaki herhangi bir küçük maden köyüne gidin, orada yoksul işçilerin

peşi sıra yürüyen iyi cins ve güzel eğitilmiş köpekleri görebilirsiniz.

Greenall Köprüsü, diğer Yorkshire köyleri gibiydi. Oradaki insanlar köpekleri çok iyi tanır, anlar ve severdi. Fakat hepsi bilirdi ki Greenall Köprüsü'nde Sam Carr'ın üç renkli çoban köpeğinden daha iyi bir köpek bulunmuşsa bu mutlaka o doğmadan çok önce olmuştur.

Lassie'nin köyde bu kadar bilinmesinin bir başka nedeni daha vardı. Kadınlar Lassie için,

– Saatinizi ona göre ayarlayabilirsiniz, derdi. Bu, birkaç yıl önce başlamıştı. Lassie, parlak ve deli dolu bir yavruyken bir gün Sam Carr'ın oğlu Joe, eve büyük bir heyecanla gelip şöyle demişti:

– Anne! Bugün okuldan çıktığımda beni orada bekleyen kimdi dersin? Lassie! Peki nerede olduğumu nasıl bildi sence?

– Kokunu almıştır, Joe! Benim bütün söyleyebileceğim bu.

Sebebi her neyse, Lassie okulun kapısında beklemişti. Ertesi gün, ertesi hafta, aylar ve yıllar boyunca bu, hep böyle devam etti. Evlerinin pencerelerinden bakan kadınlar veya Büyük Caddede'deki kapılarında duran dükkân sahipleri siyah beyaz ve altın renkli köpeği koşuştururken gördüklerinde,

– Saat dörde beş var. İşte Lassie derlerdi.

Hava ister yağmurlu olsun ister güneşli, köpek her zaman orada, oyun sahasından çıkan çocuklardan birini bekliyor olurdu. Bu çocuk Joe'ydu. Mutlu bir karşılaşmadan sonra birlikte evin yolunu tutarlardı. Dört yıl boyunca bu hep böyle oldu.

Lassie, köyde sevilen bir köpekti. Hemen hemen herkes onu tanıyordu ve hepsinden önemlisi Lassie'yle gurur duyuyorlardı. Çünkü Lassie, onlar için hiçbirinin kolayca açıklayamayacağı bir

anlam taşıyordu. Onların gururuydu ve gururlarının parayla da bir alakası vardı.

İngiltere’de birisi iyi bir köpek yetiştirdiğinde, o köpek artık çok para eden, zenginlerin ve köpek yetiştiricilerinin almak istedikleri bir hayvan olurdu.

Zengin ile yoksulun bir köpeği sevmeleri arasında pek fark yoktur. Fakat ikisinin paraya bakışları değişiktir. Fakir insan:

– Bu kış ne kadar kömüre ihtiyacım var, ailem için kaç çift ayakkabı lazım, çocuklarım güçlenmek için ne kadar yemeli, diye düşünür.

Birçok iyi köpek, satılarak Greenall Köprüsü’ndeki evlerden ayrılmıştı ama Lassie değil...

Çünkü bütün köy biliyordu ki Rudling dükü bile Lassie’yi Sam Carr’dan satın alamamıştı. Köyün bir mil ötesindeki muhteşem malikânesinde yaşayan ve arazisinde iyi yetişmiş köpeklerle dolu bir kulübesi olan dük bile bunu başaramamıştı.

Dük, üç yıldır Lassie’yi almaya çalışıyordu fakat Sam Carr, fikrinden dönmüyordu.

– Fiyatı artırmak boşuna lordum! O hiçbir fiyata satılık değil, diyordu.

Bütün köy bundan haberdardı. İşte bu nedenle Lassie onlar için çok değerliydi. Çünkü paranın onlardan çekip alamadığı gururu temsil ediyordu.

Fakat bazen insanlar kaderleri tarafından o kadar hırpalanırlar ki ailelerine yemek yedirebilmek için başlarını eğip gururlarını yenmekten başka çareleri kalmaz.

ASLA BAŞKA BİR KÖPEK İSTEMEM

Köpek o gün orada değildi! Joe'nun bütün bildiği buydu. O gün okuldan diğer arkadaşlarıyla birlikte çıktı ve derslerin bitişinin sevinciyle dışarıya koştu. Otomatik olarak Lassie'nin onu her zaman beklediği kapıya gitmişti ama köpek orada değildi.

Joe, bunun sebebini anlamaya çalışıyordu. Kahverengi gözlerinin üzerindeki geniş alnı buruştu. İlk önce kendisini, hislerinin ona söylediğinin doğru olabileceğini kavramaktan aciz buldu. Sokağın aşağısına ve yukarısına baktı. Belki de Lassie gecikmişti. Ancak bunun mümkün olmadığını biliyordu çünkü hayvanlar insanlar gibi değildi, insanların saatleri vardı. Hayvanların saati öğrenmek için makinelere ihtiyacı yoktu. Onların içinde, zamanı saatlerden daha doğru algılayan bir şey vardı ve bu onları asla yanılmazdı.

Joe bunu biliyordu. Babasıyla bu konuda sık sık konuşmuşlardı. Lassie geç kalmış olamazdı. Joe, yaz güneşi altında bunu düşünüp duruyordu. Birden aklına bir şey geldi. Lassie belki de gezintiye çıkmıştı.

Bu düşünce bile onda bir panik yarattı. Bu fikri hemen aklından uzaklaştırdı. Lassie, sokaklarda dolaşmama konusunda iyi eğitilmişti. Köyün kaldırımlarında her zaman titizce hareket ederdi. Aynı zamanda Greenall Köprüsü'nde çok az trafik olurdu. Belki de Lassie'yi birisi çalmıştı.

Ancak bu da pek mantıklı değildi. Hiçbir yabancı, Carr ailesinden biri onu vermedikçe Lassie'ye el koyamazdı. Çünkü

o, Greenall Köprüsü etrafından millerce öteye kadar herkes tarafından tanınmış bir köpekti. Peki nerede olabilirdi?

Joe, dünyadaki binlerce çocuğun kendi problemlerini çözdüğü gibi sorununu çözdü. Annesine söylemek için eve doğru koşabildiği kadar hızlı bir şekilde koştu. Hiç durmaksızın Büyük Cadde'deki dükkânların önünden geçti. Köyden geçide, geçitten evin kapısına kadar bahçeli bir patika boyunca koştu ve bağırdı.

– Anne! Lassie'ye bir şey oldu! Bugün beni karşılamadı!

Bunu söyler söylemez tuhaf bir şeyin olduğunu anladı. Çünkü evdeki hiç kimse güzel köpeklerine kötü bir şey olmuş olabileceğinden korkmuş görünmüyordu.

Joe, işte bunu fark etti. Sırtını kapıya yaslayarak durdu. Annesi, yemeği hazırladığı masaya bakarak ayakta duruyordu. Bir süre daha öyle kaldı. Daha sonra kocasına baktı.

Joe'nun babası ateşin önünde alçak bir iskemlede oturuyordu, başı oğluna dönüktü. Hiç konuşmadan yüzünü ateşe çevirdi ve öylece kaldı. Joe aniden,

– Ne oldu anne, ne var, diye çıkıştı.

Bayan Carr masanın üzerine yavaşça bir tabak koydu.

– Birinin ona söylemesi gerekir, diye ortaya konuştu.

Kocası hiç hareket etmedi. Annesi başını oğluna çevirdi:

– Joe, artık bilmen gerekiyor! Lassie artık okulda seni beklemeyecek ve bunun için ağlamanın hiç faydası yok, dedi.

– Neden? Ona ne oldu?

Bayan Carr, ateşin yanına gitti, çaydanlığı ateşe yerleştirdi ve arkasına dönmeden konuştu.

– Çünkü o satıldı!

– Satıldı mı? Niçin sattınız onu, niçin, diye bağırdı Joe.

Annesi kızgın bir şekilde döndü.

– Artık satıldı! Daha fazla soru sorma! Bu hiçbir şeyi değiştirmez. O gitti ve artık bu konu hakkında hiçbir şey konuşmayalım!

– Ama anne!..

Annesi araya girdi:

– Şimdi gel ve çayını iç! Hadi otur!

Çocuk usluca masadaki yerine gitti. Kadın ateşin yanındaki adama döndü.

– Hadi Sam! Sen de ye! Allah biliyor ya ikinci kahvaltısı için yeterince yiyecek yok.

Adam ani bir kızgınlıkla ayağa kalkınca kadın sessizleşti. Adam tek kelime etmeden kapıya yöneldi, askıdan şapkasını aldı ve dışarı çıktı. Kapıyı arkasından çarptı. Evde bir süre sessizlik oldu. Sonra kadının sesi bir azarlama şeklinde yükseldi:

– Yaptığını görüyor musun? Babanı kızdırdın! Sanırım şimdi mutlusundur!

Joe, bıkkın bir şekilde sandalyesine oturdu ve masaya baktı. Ev, uzun bir süre yine sessizliğe gömüldü. Annesinin olanlar için onu suçlamasının haksızlık olduğunu biliyordu. Aslında bunun, annesinin kendi yarasını örtmesinin bir yolu olduğunu da anlıyordu. Azarlaması için de aynı şey geçerliydi. Bu bölgenin insanları hep böyleydi. Kaba ve inatçıydılar; sert bir hayat yaşıyorlardı. Hislerine dokunan bir şey olduğunda, duygularını bastırırlardı. Kadınlar acılarını örtmek için ya birisini azarlar ya da gevezelik ederlerdi. Bunun hiçbir anlamı yoktu.

– Hadi Joe, yesene, dedi annesi.

Sesi Şimdi daha yumuŐaktı. ocuk hareket etmeksizin ta-
bağına baktı.

– Hadi Joe! Yağlı ekmeğini ye. Bak ne güzel ekmek, daha
bugün piŐirdim, istemiyor musun?

ocuk başını eğdi. Kısık bir sesle,

– İstemiyorum, dedi.

– Ah, köpekler, köpekler, köpekler, diye aevlendi annesi.

Sesi yine kızgınlıkla yükselmişti:

– Bütün bunlar bir köpek yüzünden. Bana sorarsan ben
Lassie'nin gittiğine seviniyorum. Ona bakmak, bir çocuğa bakmak
kadar zordu. Artık gitti ve ben bundan memnunum, memnun!..

Bayan Carr, burnunu çekti ve önlüğünün cebinden mendilini
ıkararak burnunu sildi. Sonra hâlâ hareketsiz bir Şekilde oturan
oğluna baktı. zgn bir hâlde başını salladı.

– Joe, gel buraya, derken sesi nazık ve yumuŐaktı.

ocuk kalktı ve annesinin yanına gitti. Annesi dolgun kolunu
ocuğuna doladı. Başı ateşe doğru dönüktü.

– Bak Joe, koca bir delikanlı oldun artık. Beni anlayabilirsin.
Biliyorsun bugünlerde işler yolunda gitmiyor. Nasıl olduğunu
biliyorsun. Yiyeceğe ihtiyaımız var ve kiramızı da ödemek
zorundayız. Lassie çok para ediyordu, hepsi bu. Şimdi kötü bir
zamandayız, babanı zmemelisin. Zaten yeterince endiŐeleniyor.

Genç Joe, annesinin söylediklerini anlamıştı. Greenall
Köprüsü'nde on iki yaşındaki bir ocuk bile kötü zamanların ne
demek olduğunu bilirdi.

Babaları yıllardır köyün ötesinde, Wellington madeninde
alıŐırdı. Oraya gidenler yemek kutularını ve fenerlerini taŐıya-

rak işe gidip gelirler, kömür çıkarmak için çalışırlardı. Kömür az olunca daha az kazanıyorlardı. Bazen işler artar ve bütün gün orada kalırlardı. Buna herkes sevinirdi. Fakat bu lüks bir hayat anlamına gelmiyordu çünkü kömür madenciliği yapılan köylerdeki insanların zor bir hayatı vardı.

Maden birkaç ay önce kapanmıştı. Sütunun üzerindeki büyük tekerlek artık dönmüyordu. Vardiya değişikliklerinde madene inilemiyordu. Bunun yerine, iş ve işçi bulma kurumu kâğıdına imza atıyorlardı. Bir köşede duruyorlar, iş için bekliyorlardı. Fakat iş yoktu. Gazetelerde yazılan endüstrinin olmadığı yoksul bölgelerden birinde oldukları belliydi. Para kazanmanın hiçbir yolu kalmamıştı. Hayatta kalabilmeleri için hükûmet onlara haftalık yardımda bulunuyordu.

Joe, bütün bunları biliyordu. Köydeki insanların konuşmalarını duymuştu. İş ve İşçi Bulma Kurumunda bekleyen adamları görmüştü. Babasının artık işe gitmediğini de biliyordu. Annesi ve babasının onun yanında bundan söz etmediklerini de biliyordu. Hayatın sorumluluğunu onun genç omuzlarına yüklemek istemişlerdi. Akli ona bunları söylemiş olsa da kalbi hâlâ Lassie için ağlıyordu. Fakat ayakta kalmayı başardı. Sonra annesine şunu sordu:

– Bir gün onu tekrar satın alamaz mıyız anne?

– Joe, o çok değerli bir köpekti. Bizim için onu geri almak çok pahalıya mal olur ama bir gün başka bir köpek alırız, istemez misin?

Joe başını eğdi ve yavaşça hayır anlamında salladı. Kısık bir sesle,

– Asla başka bir köpek istemem, asla! Tek istediğim Lassie!

KÖTÜ HUYLU YAŞLI ADAM

Rudling dükü çitin kenarında duruyor, etrafına bakıyordu. Sesini yükselterek,

– Hynes, diye kükredi. Hynes! Bu çatlak nerede? Hynes!..

O anda kırmızı yüzü ve birbirine karışmış beyaz saçlarıyla o bölgenin en kötü adamı unvanını hak eder bir görünümü vardı.

Bu herkese karşı, yıllarca yaptığı, törendeki bir süvari alayını komuta ediyormuşçasına konuşması, belki de sağırlığıyla ilgiliydi. Zaten fazlasıyla vurgulu olan sözlerini daha da vurgulamak için havada salladığı, yaban eriğinden yapılmış büyük bir sopayı taşıma huyu da vardı. Kötü huyu, dünyayla ilgili sabırsızlığından kaynaklanıyordu.

Dükün tek bir inancı vardı; dünyanın gittikçe kötüye gittiği. Hiçbir şey kendi gençlik zamanından daha iyi değildi. Atlar eskisi kadar hızlı koşamıyor, gençler atılgan ve cesur değil, kadınlar o kadar güzel değil, çiçekler o kadar iyi büyümüyor. Köpeklerle gelince eğer dünyada bir tane terbiyeli kalmışsa o da kendi kulübesindedir.

Sabit bir fikri vardı. Ona göre insanları duymamasının sebebi sağırlığı değil de bugünlerde insanların mırıldanma ve sözleri

kesme hastalığına kapılmış olmalarıydı. Daha genç kuşağa gelince dük, yirminci yüzyılda doğan insanların değersizliği üzerine saatlerce konuştu. Biraz tuhaf olmakla beraber bütün akrabaları içinde tek katlanabildiği on iki yaşındaki torunu Priscilla'ydı.

Çitin yanında sopasını sallayıp bağırırken yardımına gelen kişi de Priscilla'ydı. Sopasının vahşi hışırtısını atlatarak yanına yanaştı ve paltosunun cebini çekti. Dük, dikleşmiş bıyıklarıyla döndü.

– Ooo! Sensin, diye kükredi. Sonunda birisi geldi. Dünyanın nereye gideceği belli olmuyor. Hizmetçiler kötü! Herkes duymak için fazlasıyla sağlar! Ülke gittikçe kötüye gidiyor!

– Saçma, dedi Priscilla.

Az konuşan, kendi kendisine yeten genç bir kızdı.

Dük:

– Ne diyorsun, diye bağırıldı. Konuş, mırıldanma!

Priscilla, doğrudan kulağına konuşmak için başını aşağıya çekti.

– Saçma dedim, diye bağırdı.

– Saçma mı?

Dük, kıza dik dik baktı sonra kahkaha atmaya başladı. Priscilla hakkında tuhaf bir anlayışı vardı. Eğer Priscilla ona cevap vermeye cesaret ediyorsa bu huyu kendisinden almış olmalıydı.

Bu yüzden torununa baktıkça kendisini daha iyi hissediyordu.

– Ah, döndüğüne sevindim, diye söylendi. Yeni köpeği görmeni istiyorum. Harika, güzel bir köpek! Gördüğüm en iyi çoban köpeği.

Priscilla:

– Eskiden insanların sahip oldukları köpekler kadar iyi değil, değil mi, diye sordu.

Dük:

– Mırıldanma, diye kükredi. Söylediklerinden tek kelime bile anlamıyorum.

Çok iyi duymuştu fakat duymazlıktan geliyordu.

– Benim olacağını biliyordum, diye devam etti. Peşinden üç yıl koşuktan sonra...

Priscilla:

– Üç yıl mı, dedi.

Dedesinin, onun bu sözü söylemesini beklediğini biliyordu.

– Evet, üç yıl! Benden daha fazla para koparacağını zannediyordu ama alamadı. Üç yıl önce on pound önerdim fakat satmadı. Bir yıl sonra on iki pound verdim ama yine satmadı. Geçen yıl on beş pound önerdim. Bu benim son fiyatım dedim,

bunu hissettirdim de. Fakat böyle olduğunu düşünemedi. Altı ay bekledi ve sonra satacağına dair haber gönderdi.

Dük memnun görünüyordu ama Priscilla başını salladı.

– Bir eksikliği, hastalığı olmadığını nereden biliyorsun?

Bu gayet doğal bir soruydu. Çünkü gerçeği söylemek gerekirse Yorkshirelıların bildikleri sadece köpek yetiştirmek değildir. Bazen bilgilerini daha ileriye götürdükleri iddia edilir.

Köpeklerinin kusurlarını örtmek için sık sık sahtekârlığa başvururlar. Bir köpeğin kusurlarını, alıcı ödemeyi yapıp köpeği eve götürene kadar algılanamaz hâle getirebilirler. Bu hileler “kandırmaca” olarak bilinir.

Fakat dük, Priscilla’nın sorusunu işittiği için daha fazla kükredi.

– Nereden mi biliyorum? Çünkü ben de bir Yorkshirelıyım. Onlar kadar hile bilirim, hatta daha fazla. Seni temin ederim bu normal bir köpek. Hem ben onu Carr’dan aldım. Onu iyi tanırım. Böyle bir şeyi bana yapmaya asla cesaret edemez!

Dük, onu kandırmaya cesaret eden birisine meydan okurcasına sopasını havaya savurdu. Yaşlı adamla torunu, patikadan kulübelere doğru gittiler ve orada, tellerin önünde durarak içerideki köpeğe baktılar.

Priscilla orada yatan üç renkli harika köpeği gördü. Baş ayaklarının üzerinde, uzanmış yatıyordu. Sonra başının nefis koyuluğu, önlüğü ve yakalığının beyazlığıyla zıtlık oluşturuyordu.

Dük, diliyle köpeğe işaret olsun diye ses çıkarttı. Fakat köpek kıpırdamadı bile. Sadece işittiğine dair bir kulak kıpırdaması oldu. Orada yatıyor, gözlerini ona bakan insanlara çevirmiyordu.

Priscilla ellerini şaklatarak eğildi.

– Gel buraya, gel bana!

Bir saniye içinde köpeğin iri, kahverengi, dalgın ve hüzün dolu gözleri kıza yöneldi. Priscilla kalktı.

– İyi görünmüyor dede, dedi.

Dük:

– Saçma, diye kükredi. Hiçbir şeyi yok. Hynes!.. Hynes!..

Bu adam nerede saklanıyor? Hynes!..

– Geliyorum efendim!

Tiz sesi binanın arkasından işitilen bakıcı, aceleyle yanlarına geldi.

– Evet efendim, beni çağırdınız değil mi?

– Tabii ki sağır mısınız! Hynes, bu köpeğin nesi var? Solgun görünüyor.

– Efendim, kötü beslenmiş. Bozulmuş demek daha doğru olur. Evlerde onları bozuyorlar ama iyi beslenerek birkaç gün içinde kendine gelir efendim.

Dük:

– Gözün onda olsun Hynes, diye bağırdı. Bu köpeğe iyi bak!

– Evet efendim! Bakarım, diye cevapladı Hynes.

Dük, mırıldanarak oradan uzaklaştı. Her nasılsa hayal kırıklığına uğramıştı. Priscilla'nın, yeni aldığı köpeği güzel görmesini istiyordu. Fakat o, hor görülmüş bir köpek görmüştü.

Kızın konuştuğunu duymuştu.

– Ne dedin?

Kız başını kaldırdı.

– Adam köpeği size niye sattı, diye sordum.

Dük bir süre durdu ve kulağının arkasını kaşıyarak,
– Son fiyatı verdiğimi, bir peni daha vermeyeceğimi söyledim ve zannediyorum ki gerçekten işin son noktaya geldiğini anladı. Hepsini bu.

Eski eve doğru giderlerken bakıcı Hynes köpeğe dönerek,
– Ben gitmeden bunu yediğini göreceğim, dedi. Boğazından aşağı dökmem gerekse bile yediğini göreceğim.

Köpek hiç hareket etmedi. Sadece telin öbür tarafındaki adamı umursamayarak gözünü kırptı.

Bu şekilde gölgeler uzayınca kadar güneş ışığında uzandı. Sonra kalktı. Esintiyi koklamak için başını kaldırdı. Arzuladığını bulamamış gibi hafifçe inledi. Teli ileri ve geri itmeye başladı.

O bir köpekti, kelimelerle düşünemezdi. Kafasında ve vücudunda, ilk başta belirsiz olan fakat sonra yavaş yavaş büyüyen bir arzu vardı. Sonra arzusu netleşti. İçindeki zaman duygusu beynini ve kaslarını harekete geçirdi. Aniden ne istediğini anladı.

LASSIE TEKRAR EVE DÖNÜYOR

Joe, okuldan çıkıp kapıya doğru yürüdüğünde gözlerine inanamadı. Bir süre durdu ve sonra bağırdı.

– Lassie!.. Lassie!..

Köpeğine doğru koştu ve mutlulukla onun yanında dizlerinin üzerine oturdu. Ellerini kalın postunun içine doğru soktu. Yüzünü yelelerine sürdü ve onu okşadı.

Yine ayağa kalktı. Heyecandan neredeyse dans edecekti. Köpekle çocuk arasında büyük bir zıtlık vardı. Çocuk çok sevinçli duruyordu ama köpek sakindi. Sadece ucu beyaz olan kuyruğunu sallayarak onu gördüğüne memnun olduğunu belli ediyordu. Sanki şöyle söylüyordu:

– Bu kadar heyecanlanacak ne var? Burada olmam gerekiyordu. Ben de buradayım.

Joe sevgiyle,

– Gel Lassie, dedi.

Köpeğin nasıl geri geldiğini merak ediyordu. Babası köpeği tekrar geri mi almıştı? Belki de olanları açıklayabilecek olan tek cevap buydu. Büyük Cadde'den aşağıya doğru koştu. Lassie de onun coşkusuna kapılmış gibiydi. O da çocuğun yanında, köpeklerin çoğu zaman yaptığı gibi havaya sıçrayarak, havlayarak koşuşturdu. Ağzı sonuna kadar açılmıştı. Tıpkı köpek sahiplerinin,

köpeklerin mutlu olduklarında güldüklerini iddia ettikleri gibi.

Joe, İş ve İşçi Bulma Kurumunu görünce yavaşladı. Sonra adamlardan birinin sesini duydu.

– Hey, delikanlı! Köpeğini nerede buldun?

Sözler tam Yorkshire aksanıyla söylenmişti, Joe da aynı aksanla cevap verdi. Çünkü okulda sade İngilizce konuşmalarına rağmen yetişkinlere kullandıkları aksanla cevap vermek nezakettendi.

– Okulun kapısında, diye bağırdı.

Sonra gerçeği anladı. Babası köpeği satın almamıştı. Eğer öyle olsaydı herkes bunu bilirdi. Greenall Köprüsü gibi küçük bir yerde herkes herkesin ne yaptığından haberdardır ve tabii ki özellikle bu köyde Lassie'nin geri alınması gibi önemli bir olay herkes tarafından bilinirdi.

Lassie kaçmıştı. Her şey bundan ibaretti.

Dolayısıyla genç Joe'nun sevinci birden kayboldu. Yamaçtan evine doğru yavaş ve düşünceli bir şekilde yürüdü. Kapıda köpeğe döndü ve üzgün bir şekilde,

– Burada dur Lassie, dedi.

Yüzü, düşüncelerden buruşmuş bir şekilde kapının dışında durdu. Yüzündeki ifadeyi sildi. Kapıyı açtı ve içeri girdi.

– Anne! Bir sürprizim var, diye seslendi.

Arzuladığı şeyi almasına yardımcı olacakmış gibi elini annesine doğru uzattı.

– Lassie eve gelmiş!

Annesinin kendisine baktığını gördü. Babası da ateşin yanından onlara doğru baktı. Sonra her ikisinin de gözlerinin usulca

yürüyen köpeğe çevrildiğini gördü. Bakıyorlar fakat konuşmuyorlardı.

Köpek bu sessizliği anlamış gibi bir süre durdu. Sonra bilmediği yanlış bir şey yapmış gibi başı önünde yürüdü. Ocağın önüne gitti ve her ne hata yaptıysa bunu düzeltmeye istekli olduğunu işaret eder gibi kuyruğunu salladı.

Fakat ortada bir bağışlama söz konusu değil gibi görünüyordu. Çünkü adam aniden gözlerini tekrar ateşe çevirdi ve bu şekilde kendisini köpeğin görüş alanından çekmiş oldu. Lassie, vücudu adamın ayağına degecek şekilde kilimin üzerine yavaşça kıvrıldı. Adam köpeği itti. Köpek, kafasını ayakları üzerine koyduktan sonra adamın yaptığı gibi sanki bütün problemlerine bir cevap bulacakmışçasına ateşin derinliklerine baktı. İlk hareket eden kadın oldu. Ellerini kalçasına koydu ve dokunaklı bir öfkeyle derin bir iç çekti. Joe, annesinin öfkesini dindirmek için konuşmaya başladı, sesi umut doluydu.

– Okuldan çıkıyordum ve o her zaman olduğu yerdedi. Kapının hemen yanında beni bekliyordu. Kuyruğunu salladı. Beni gördüğüne sevinmişti.

Joe konuşmaya devam etti. Kelimeler ağzından çok hızlı bir şekilde çıkıyordu. Ne annesi ne de babası duymayı umduğu sözleri söyleyemediler. Konuşmasının hızı bunu engelliyordu.

– Onun bizi özlediğini fark ettim, hepimizi. Bu yüzden onu eve getirdim ve biz de...

– Hayır!..

Sözünü kesen annesiydi. İlk defa konuşmuştu. Joe bir saniye bekledi ve sonra kelimeler ağzından döküldü.

– Ama anne, o eve geldi! Onu saklayabiliriz. Anlamazlar! Görmediğimizi söyleyebiliriz ve...

– Hayır!..

Annesi aynı sözü sert bir şekilde tekrar etmişti.

Kızgın bir şekilde döndü ve masayı hazırlamaya devam etti. Köy kadınlarının yaptığı gibi o da bağırarak rahatlamıştı. Duygularını örtmek için kelimeleri sert ve soğuk bir şekilde ifade ediyordu.

– Köpekler, köpekler, köpekler, diye bağırdı. Gerçekten onlar hakkında bir şey duymak beni hasta ediyor! Onu istemiyorum! O satıldı ve olan oldu. Ne kadar kısa zamanda gözümden kaybolursa o kadar iyi olacak. Şimdi onu buradan çıkar, yoksa Hynes ilk iş olarak buralara gelir. Şu bizim bay çokbilmiş Hynes!

Son sözleriyle birlikte sesi de tizleşmişti. Çünkü Hynes'in konuşma tarzıyla söylemişti son sözlerini. Rudling dükünün köpek yetiştiricisi Londralıydı ve güneylilerin ahenksiz aksanı yerlileri iğrendiriyordu. Joe'nun annesi devam etti:

– O satıldı, onu satın alan kişiye götürün bu köpeği!

Annesinden bir yardım gelmeyeceğini anlayan Joe ateşin önünde oturan babasına döndü ama babası sanki tek kelime bile duymamış gibi oturuyordu. Yeni bir tartışma açmak isterken alt dudağını inatçı bir şekilde kıvırdı. Evde sessizlik hakimdi, Lassie, her şeyin bittiğini düşünür gibiydi. Yavaşça kalktı, adamın yanına gitti, burnuyla adamın elini dürtmeye başladı. Fakat adam elini köpeğin ulaşamayacağı bir yere çekti ve ateşe bakmaya devam etti.

Joe bunu görmüştü.

– Baba, dedi üzgün bir hâlde. Ona en azından, hoş geldin diyebilirsin! Bu onun suçu değil, evde olduğu için çok mutlu. Okşasana onu.

Babası, Joe'nun söylediklerini duyduğuna dair hiçbir işaret vermedi.

Joe, havaya konuşur gibi,

– Biliyorsun, kulübelerde ona iyi bakmıyorlar, diye devam etti. Onu nasıl besleyeceklerini bildiklerini mi sanıyorsun? Mesela postuna bak! Kötü görünüyor değil mi? Biraz keten tohumu onu kendine getirmez mi? Bir köpeğin daha iyi görünmesi için yapacağım şey budur. Sence de öyle değil mi baba?

Hâlâ ateşe bakan babası yavaşça başını sallamaya başladı. Bayan Carr oğlunun yaptıklarına karşı kocasının bu davranışını beğenmedi ve burnunu çekerek oğluna çıkıştı.

– Eğer, biri köpek bakmayı yumurta kırmaktan daha iyi biliyorsa o ne bir Carracough ne de bir Yorkshirelıdır. Bence bu köydeki insanlar kendi etlerini ve kanlarını düşündüklerinden daha çok köpeklerini düşünüyorlar. Yaptıkları bu! İşte kötü bir zamandayız, onların işleri var mı? Hayır, yardıma muhtaç durumdalar. Ama yemin ederim ki bazıları köpekleri beslensin diye çocuklarını aç bırakabilirler.

Joe'nun babası ayağını oynattı. Çocuk, annesinin sözünü hemen kesti.

– Ama anne, gerçekten zayıf görünüyor. Onu doğru beslemediklerine bahse girerim.

Annesi küstahça,

– Köpeğin en iyi yiyeceklerini çalmaması için onu, bay çok-

bilmiş Hynes'in yanında tutmazdım. Onun kadar tıknaz ve kaba bir adam hayatımda görmedim, dedi

Bunları söylerken gözleri köpeğe kaydı. Aniden ses tonu değişti.

– Sakız yüzünden, dedi. Biraz kötü görünüyor zavallı!.. Bununla kendine gelir, yoksa köpeklerden anlamıyorum demektir.

Sonra, beş dakikadır konuştuklarının tam tersine davrandığını anladı, kendisini savunmak için sesini yükseltti:

– Ama beslendikten sonra geri gidecek, diye söylendi.

– O gittikten sonra evime bir daha köpek almayacağım. Bütün yaptığımız onları yetiştirmek. Bu, bir çocuk yetiştirmek kadar problemlidir. Bunları yaptığında elde ettiğin ne?

Bayan Carr, kızgınca söylenerek tavadaki yiyeceği ısıttı. Yemeği köpeğin önüne koydu ve oğluyla beraber Lassie'nin yemesini seyretmeye koyuldular. Adam hiçbir şekilde gözlerini köpeğe kaydırmıyordu.

Lassie, yemeğini bitirince Bayan Carr, tabağı kaldırdı. Joe şömüne rafından bir parça bez ve bir tarak aldı. Halıya oturdu ve köpeği taramaya başladı.

Bir süre sonra adam kendisini, çocuğa ve köpeğe bakmaktan alıkoyamadı. Sonunda Joe'ya dönerek sevgi dolu kaba sesiyle,

– Bu iş böyle yapılmaz evlat, dedi. Bir işi yapmak istiyorsan onu doğru bir biçimde öğrenmelisin! şöyle otur.

Oğlundan bezi ve tarağı aldı. Halıya oturarak köpek üzerinde bir uzman gibi çalışmaya başladı. Burnunu bir eliyle dikkatlice tutarak üzerini temizledi. Diğer eliyle de kar beyazı yakalığını ve tozluğunu, iç etekliğini ve önlüğünü çıkardı.

Evde, bir süre neşeli bir hava oluşmuştu. Adam kendisini yaptığı işe verdiği için sorunlarından uzaklaşmıştı. Joe, babasının yanına oturdu. Tarağın her hareketini dikkatle izlerken köydeki herkesin ve kendisinin bildiği gibi millerce ötelere kadar hiç kimsenin Sam Carr kadar iyi köpek yetiştiricisi olamayacağı gerçeğini hatırladı. En büyük hayali, babası kadar iyi bir köpek yetiştiricisi olmaktı. Lassie'nin artık onlara ait olmadığı gerçeğini ilk hatırlayan, Bayan Carr oldu. Öfkeyle,

– Şimdi lütfen, diye bağırdı. Bu köpeği buradan çıkaracak mısınız?

Joe'nun babası ani bir öfkeyle döndü. Sesi, köydeki adamların konuşmasını derinleştiren Yorkshire aksanı yüzünden kalındı.

– Onu böyle kirli bir şekilde geri götüreceğimi düşünmüyorsun, değil mi?

Bayan Carr, sustu. Evdeki herkes bahçeli patikadan gelen ayak seslerini duymuştu.

Bayan Carr, öfkeyle,

– Orada, diye bağırdı. Bu Hynes!

Kapıya doğru koştu fakat kapı daha önce açıldı ve Hynes içeri girdi. Hynes binici pantolonu, tozluğu ve paltosuyla bir süre bekledi ve sonra gözlerini ocağın önündeki köpeğe çevirerek,

– Oh, ben de böyle tahmin etmişim, diye bağırdı. Sadece burayı nasıl bulacağımı bilemiyordum, dedi.

Joe'nun babası yavaşça ayağa kalktı. Sonra canı sıkkın bir şekilde,

– Onu temizliyordum, dedi. Sonra size getirecektim.

Hynes:

– Eminim ki getirecektin, dedi. Geri getirecektin, buna şüphem yok. Öyle görünüyor ki artık onu ben götüreceğim.

Cebinden tasma sırimını çıkararak köpeğin yanına gitti ve tasmayı ona taktı. Sonra köpek, kuyruğu aşağıda, adamı takip etti. Hynes durdu.

– Görüyorsunuz, dedi. Dünkü çocuk değilim, herhangi bir sahtekârlığı hemen anlarım. Siz Yorkshirelılar!.. Sizin ve eve geri gelen köpeklerinizin hakkında her şeyi bilirim. Onları başka birine daha satabilmek amacıyla eve geri dönmeleri için eğitirsiniz. Bunları bana yutturamazsınız! Çünkü ben, yapılan sahtekârlıkları bilirim.

Birden durdu çünkü Joe'nun babası sinirden kıpkırmızı olmuş yüzüyle kapıya doğru yaklaşıyordu.

Hynes çabucak,

– İyi akşamlar, dedi.

Kapı kapandı, Hynes ve köpek gitmişlerdi. Evde uzun bir süre sessizlik hâkim oldu, sonra Bayan Carr'ın sesi yükseldi:

– Onu istemiyorum, istemiyorum, diye bağırdı. Şapkası kafasında, sanki kendisi dükmüş gibi evime girip çıkıyor ve bütün bunlar bir köpek yüzünden oluyor. Artık o gitti ve bana sorarsanız kurtulduk derim. Şimdi biraz huzura kavuştuk. Umarım bir daha onu görmem!

O bunları söylerken Joe ile babası ocağın önünde oturuyorlardı. İki de kuzeylilerin sorunları olduğunda yaptıkları gibi düşüncelerini içlerine gömerek hareketsizce ateşe bakıp dalmışlardı.

EVE BİR DAHA GELME!

İşlerin yoluna girdiğini zanneden Bayan Carr bunda yanıliyordu. Çünkü ertesi gün Lassie sadık kaldığı randevusuna uyarak yine okulun kapısında Joe'yu bekliyordu.

Joe yine onu eve götürdü. Yolda, köpeği için mücadele vermeyi planladı. Ona göre her şey çok basitti. Ebeveyninin, köpeğin sadakatini görünce onu geri alıp yanlarında tutacağını ve böylece onu ödüllendireceğini zannediordu. Fakat onları ikna etmenin zor olacağını da biliyordu.

Köpekle birlikte yavaşça yürüdü ve kapıyı açtı. Evde her şey eskisi gibiydi. Annesi akşam yemeğini hazırlıyor, babası ise iş olmadığı için, bugünlerde saatlerce yapageldiği gibi, ateşin önünde kara kara düşünüyordu. Joe:

– O tekrar eve geldi, dedi.

Onun bütün umutları annesinin ilk sözleriyle birlikte suya düştü.

– Onu istemiyorum! Hayır, onu istemiyorum, diye bağırdı. Onu içeri getiremezsin! Yalvarmanın, canımı sıkmanın hiçbir faydası yok. Geldiği gibi geri gitmeli! Hemen şimdi...

Joe, Yorkshire'in katı yetiştirme tarzı ve ağır gelenekleri yüzünden annesinin sözlerine karşılık veremezdi.

Fakat bu sefer onu anlamaları için bunu yapmak zorunda olduğunu hissetti.

– Ama anne sadece bir süre için, lütfen! Sadece bir süre için onu burada tutayım, diye yalvardı.

Onu kısa bir süre daha orada tutarsa ebeveyninin kalplerinin

yumuşayacağına inanıyordu. Belki Lassie de onun gibi düşünmüştü. Çünkü Joe konuşurken Lassie içeri girip halının üzerindeki her zamanki yerini almıştı. Konuşmanın kendisi hakkında olduğunu anlamış gibi yere uzanmış, gözlerini, çoğu zaman alçak sesle konuşan fakat şimdi sesleri oldukça yüksek çıkan insanlar üzerinde gezdiriyordu.

– Faydası yok Joe! Onu burada ne kadar fazla tutarsan buradan almaları o kadar zor olur. O, şimdi geri gitmeli!

– Ama anne, baba bakın lütfen! İyi gözüküyor. Onu iyi beslemiyorlar. Siz öyle düşünmüyor musunuz?

Joe'nun babası kalktı ve oğluyla yüz yüze geldi. Adamın yüzünde herhangi bir ifade yoktu ama sesi anlayış doluydu.

Canı sıkkın bir şekilde,

– Bu sefer işe yaramaz Joe, dedi. Görüyorsun evlat, hiç yararı yok. Onu çaydan sonra geri götürürüz.

– Hayır! Onu hemen şimdi geri götüreceksiniz, diye bağırdı Bayan Carr. Eğer götürmezseniz Hynes buralara gelir. Hynes'in buraya gelip de kendi eviymiş gibi içeriye girmesine izin veremeyeceğim! Şapkanı tak ve onu hemen şimdi götür!

– Anne, yine geri gelecek. Anlamıyor musun, geri gelecek! O bizim köpeğimiz!

Annesi bıkkınlık içinde sandalyeye oturunca Joe sustu. Annesi babasına baktı ve Joe'nun doğru söylediğini belirtir gibi başını salladı. Babası:

– Oğlan için geri geliyor, görüyorsun, dedi.

Bayan Carr, yavaşça,

– Dayanamıyorum Sam! Gitmesi gerek, dedi. Eğer Joe için

geri dönüyorsa o zaman onu da yanında götür. Seninle gelsin ve köpeği kulübeye yerleştirip orada kalmasını söylesin. Eğer ona orada kalmasını söylerse köpek bunu anlayacak ve bir daha buraya gelmeyecektir.

– Bu mantıklı, dedi adam. Joe, şapkanı al ve benimle gel! Joe üzgün bir şekilde şapkasını aldı. Adam yumuşak bir ısıklık çaldı. Lassie itaat ederek kalktı. Sonra adam, çocuk ve köpek evi terk ettiler. Joe, annesinin arkasından söylenmesini duyabiliyordu.

– Eğer orada kalmış olsaydı evde huzur ve sessizlik hâkim olurdu. Allah bilir ya bugünlerde böyle bir şeyin olması pek mümkün değil, her şeyde olduğu gibi...

Joe, babasını ve Lassie'yi takip ederken annesinin sesi de yavaş yavaş duyulmaz hâle geliyordu. O sırada dük, torunu Priscilla ile birlikte dolaşıyordu. Priscilla dedesine,

– Dede, hayvanlar bizim duyamayacağımız sesleri duyabilirler mi, diye sordu.

– Evet! Elbette, dedi Dük. Mesela bir köpek insanlardan beş kat daha iyi duyar. Örneğin benim alçak sesle çaldığım ısıklık yüksek frekanslı sesler oluşturur ama biz bunu duyamayız. Hiçbir insan duyamaz. Köpekler duyar ve koşarak gelirler. Çünkü bu...

Priscilla, patikadan aşağı inerlerken birdenbire dedesinin sopasını tehlikeli bir şekilde sallamaya başladığını gördü.

– Bay Carr! Benim köpeğimle orada ne yapıyorsun?

Priscilla, patikanın aşağısında uzun boylu, iri yapılı bir köylü ve yanında da çevik bir çocuk gördü. Çocuğun eli köpeğin yelesi üzerindeydi. Köpeğin, dedesinin tehlikeli bir şekilde ilerlemesini protesto edercesine hırıldamasını sonra da çocuğun köpeği sus-

turmak için çıkardığı alçak sesi duydu. Yabancıların yanına kadar dedesini takip etti. Sam Carr, onun gelişini görünce şapkasını çıkardı ve oğlunu da aynı şeyi yapması için dürttü.

Bu, kölelere özgü bir hareket değildi. Bu hareket köylülerin terbiyeli ve nazik olduklarını gösteren, onları gururlandıran bir tavidir.

– O Lassie, dedi Bay Carr.

– Elbette, o Lassie, diye bağırdı Dük. En aptal kişi bile bunu anlayabilir. Onunla ne işiniz var?

– Yine kaçmış ve ben onu size geri getirdim.

– Yine mi? Daha önce kaçmış mıydı ki?

Sam Carr, sessizce ayakta duruyordu. Çoğu köylü gibi kafası yavaş çalışıyordu. Dükün son cümlelerinden Hynes'in bir önceki kaçış hakkında düke bir şey söylemediğini anladı. Kendi kendisine, eğer dükün sorusuna cevap verirse Hynes hakkında bir şeyler anlatmak zorunda kalacağını düşündü. Hynes'ı sevmemesine rağmen onun hakkında konuşamazdı. Çünkü bir adamı işinden etmek istemezdi. Hynes kovulabilirdi ve bugünlerde bir iş bulmak çok zordu. Sam Carr, bunu iyi biliyordu. Bu problemi tipik bir Yorkshireli gibi çözdü. İnatla son sözlerini tekrarlardı.

– Onu geri getirdim. Hepsi bu.

Dük, ona tehdit eder bir şekilde baktı. Sonra sesini fazlaca yükselterek,

– Hynes!.. Hynes!.. Bu adam niye her zaman bir yerlere gider ve onu istediğimde etrafta olmaz? Hynes!..

– Geliyorum efendim, geliyorum!

– Hynes, bu köpek daha önce kaçmış mıydı?

Hynes kıvranarak,

– Şey efendim, dedi.

Dük:

– Kaçtı mı, kaçmadı mı?

Hynes:

– Bir şekilde kaçtı efendim ama ben yüce dükümü rahatsız etmek istemedim, dedi.

Sonra şapkasını sinirli bir şekilde parmaklayarak,

– Her tarafı telle çevirmiştim ama alttan kazmış. Bunu nasıl becerdiğini anlamadım, fakat bir daha kaçamayacak.

– Göreceğiz! Bu işi halletsen senin için iyi olur, diye bağırdı.

Dük. Senin bir geri zekâlı olduğunu düşünmeye başlıyorum.

Hynes! Onu ağıla koy! Eğer bir daha kaçarsa ben ne yapacağımı biliyorum.

Dük ne kadar korkutucu şeyler yapmaya niyetlendiğini açıklamayı bitirmemişti. Bağırarak giderken de Sam Carr'a herhangi bir teşekkür sözü sarf etmemişti.

Priscilla, dedesini takip etmeye başladı ama sonradan durdu.

Döndü ve arkasında bıraktığı sahneyi seyretti.

Hynes sinirli bir şekilde,

– Onu ağıla kapatacağım ve eğer bir daha kaçarsa, diye mırıldandı.

Cümlesini yarım bırakarak Lassie'nin yelesinden tutar gibi yaptı ama köpeğe ulaşamadı. Çünkü Sam Carr'ın ağır çivili botu Hynes'in ayağının üzerindeydi ve Hynes'ı yerinden kıpırdayamaz hâle getiriyordu. Adam yavaşça konuştu:

– Onu bu sefer ağıla kapatma. Oğlum da yanımda getir-

dim, dedi. Eve gelmesinin sebebi olan kişi o. Dolayısıyla onu o yerleştirecek ve burada kalmasını söyleyecek...

Sam Carr, aklına bir şey gelmiş gibi o ağır Yorkshireli sesiyle tekrar konuştu.

– Ah! Özür dilerim! Ayağınıza bastığının farkında değildim. Gel Joe. Hynes, kulübenin mandalını bizim için aç da onu içeri koyalım.

Yaprağını dökmeyen yaşlı ağacın yanında duran Priscilla, kulübeden kümes bahçesine koşan köpeği gördü. Çocuk telin yanına geldiğinde köpek başını kaldırdı, ona doğru yürüdü ve tele yaslandı. Çocuk da uzun bir süre için onun yanında durmuş, parmaklarıyla burnunu tutmaya çalışıyordu. Adam bu sessizliğe bir son verdi.

– Hadi Joe! Getirsene onu buraya. Uzatmaya gerek yok. Ona burada kalmasını, bir daha eve gelmemesini söyle!

Priscilla, kulübelerin yanındaki çocuğu, babasına ve daha sonra da bir yerlerden yardım beklercesine etrafına bakarken gördü. Fakat böyle bir yardım ihtimali görünmüyordu. Joe yutkundu ve konuşmaya başladı. Kelimeler ağzından yavaş yavaş çıkıyordu fakat konuştuğu hızlandı.

– Burada kal ve mutlu olmaya çalış Lassie, diye başladı söze. Eve bir daha gelme! Burada kal çünkü sen artık bize ait değilsin ve biz de seni bir daha asla görmek istemiyoruz. Bu yüzden bizi rahatsız etme, sonsuza kadar burada kal ve bir daha asla eve gelme!

Köpek bütün söylenenleri anlamıştı. Kulübenin en uzak köşesine gidip yere uzandı. Geriye dönüp nereye gittiğini bilme-

den yürüyen çocuk sendelediğinde, onu izleyen babası hemen omuzlarından yakaladı ve silkeleyerek,

– Baksana, nereye gidiyorsun, diye sordu.

Joe, babasının yanından hızla yürüdü gitti. Onlara en fazla ihtiyaçları olduğunda yetişkinlerin neden bu kadar katı kalpli olduklarını hiçbir zaman anlayamadığını düşünüyordu. Koşmaya başladı. O sırada büyüklerin neden onların arkasından gelmek isteyen bir köpeğin cesurca havlamasından, sahibine onu terk etmemesini söyleyen sesinden kaçmak istediklerini düşünüyordu ve bunu bir türlü anlamıyordu.

Bu işleri anlamakta zorluk çeken birisi daha vardı. Bu kişi, köpeğin bulunduğu yere doğru yaklaşan Priscilla'ydı. Priscilla, Hynes kulübelerin önünden ayrılana kadar köpeği seyretti.

– Hynes!

– Evet, Bayan Priscilla!

– Köpek niye o eve, onlara kaçıyor? Burada mutlu değil mi?

– Neden mi? Kalbinizi hoş tutun Bayan Priscilla. Elbette mutlu, güzel bir kulübesi var. Onlar onu böyle yapması için eğit-tiklerinden eve kaçıyor. Onları çalıyorlar ve başkasına satıyorlar.

Priscilla düşünceli bir biçimde burnunu kıvrırdı.

– Ama eğer çalmak istemiş olsalardı neden onu geri getir-sinler ki?

– Kafanızı yormayın efendim, dedi Hynes. Bu köyde hiç kimseye güvenemezsiniz. Her zaman sahtekârlığa hazırdılar ama biz onlardan daha akıllıyız.

Priscilla bir süre düşündü.

– Eğer çocuk köpeğini geri istiyorsa onu neden satsın ki?

Eğer benim köpeğim olsaydı onu satmazdım.

– Elbette satmazdınız Bayan Priscilla.

– Peki, neden sattılar?

– Neden mi? Çünkü dedeniz onun için iyi bir fiyat verdi de o yüzden. Ben olsaydım bir süre daha oyalardım onları.

Sonra serbestçe dolaşmaktan memnun bir şekilde havlayan köpeğe döndü.

– Sessiz ol, kulübene gir ve yere yat, dedi.

Köpek onu duyduğuna dair hiçbir hareket yapmadığından Hynes yanına gidip ona vuracakmış gibi elini kaldırdı.

Lassie hırlayarak ona döndü, dişlerinin parıltısı görülecek şekilde dudaklarını yukarı kıvırdı. Kulakları geri gitti ve boynundaki yeleler yavaşça dikildi. Hırlama daha da arttı.

Hynes durdu ve dilini ön dişlerindeki aralığa geçirip,

– Oo, yaramazlaşacaksın, değil mi, dedi.

Sonra köpeğe yaklaşan Priscilla'ya,

– Bakın Bayan Priscilla, sizin yerinizde olsam ona fazla yaklaşmazdım, diyen Hynes kendisini de geri çekti.

Uzun bir süre olduğu yerde kalan Priscilla sonra yavaşça tellere doğru yürüdü. Parmaklarını, Lassie'nin başına yakın olacak şekilde tellere geçirdi. Nazikçe,

– Buraya gel kızım, dedi. Yanıma gel, seni incitmeyeceğim.

Köpeğin hırlaması dindi, yere eğildi. Bir an için büyük kahverengi gözleri, kızın mavi gözleriyle karşı karşıya geldi. Daha sonra köpek ona aldırmadı ve orada yere uzanmış şekilde kaldı. Gözleri ve başı hareket etmedi. Sam Carr ve oğlunu en son gördüğü yere dikmişti gözlerini.

KIRDAKİ GİZLENME YERİ

Ertesi gün Lassie postunu ısıtan yaz güneşinin altında uzanmış yatıyordu. Baş ayaklarının üzerinde, bir akşam önce Sam Carr'ın ve oğlunun gitmiş olduğu yönü gösteriyordu. Kulakları kalkık ve öne doğruydular. Vücudu dinleniyor olsa da duyuları sahiplerinin geliş anlamına gelebilecek herhangi bir görüntü, ses veya kokuya karşı tetikteydi.

Öğle vakti etraf oldukça sessizdi. Nemli İngiliz kırının güzel kokulu ortamında sadece arıların vızıldaması duyuluyordu.

Lassie, akşama doğru kımıldamaya başladı. Onu uyaran bir dürtü vardı içinde. Çalar saatin insanı uyandırması gibi bir şeydi bu belki de. Lassie, başını kaldırdı ve havayı kokladı.

Kalktı, yavaşça kulübeye doğru yürüdü ve gölgeye uzanıp yattı. Bu ona hiçbir rahatlık vermedi. Tekrar kalktı ve güneşe çıktı. Kafasındaki tuhaf dürtü onu şimdi daha fazla etkiliyordu.

Bahçede dolaşmaya başladı. Sağlam tellerin yanında yürüyerek daireler çiziyordu. İçindeki dürtü onun oradan oraya dolanmasına, daireler çizmesine neden oluyordu. Sonra bir köşede durdu ve ayağıyla teli tırmalamaya başladı. Bu bir işaretti sanki. Zamanı gelmişti; Joe'ya gitme zamanı!

Bunu bilinçli bir şekilde fark etmemişti. O sadece okula gitme zamanının geldiğini biliyordu, yıllarca her gün gitmiş olduğu gibi. Teli tırmaladı ama dışarı çıkamadı. Hafızası ona daha önce buradan toprağı kazarak alttan kaçtığını söylüyordu. Fakat Hynes orayı daha sağlam bir telle örtmüştü ve yere sağlam

odun parçaları yerleştirmişti. Lassie'nin mücadelesi boşunaydı. Bahçenin içinde dolandı durdu. İçgüdüsünün ona kaçmak için bir yol bulabileceğine dair söylediği her yeri yokladı fakat Hynes her tarafı sağlamlaştırmıştı. Hayal kırıklığının verdiği kızgınlıkla çileden çıkmış bir şekilde havlamak için başını kaldırdı, telin yanında arka ayaklarının üzerinde durarak yukarı baktı.

“Eğer bir şeyin altından geçebildiyse, üstünden de geçebilirsiniz.” Köpekler bu tür şeyleri mantıklarıyla ya da birileri onlara böyle olması gerektiğini söylediği için bilmezler. En akıllı köpekler dahi bunu belirsiz bir içgüdü ve kısa hayatlarında başlarından geçenler sayesinde öğrenirler.

Lassie de bunu hissetmişti. Havaya sıçradı ve tekrar yere düştü. Çit, altı fit yüksekliğindeydi; bir çoban köpeğinin atlaması için fazlaca yüksekti.

Lassie'nin sıçraması, onu telin üst tarafına yakın bir yere dahi getiremedi. Tekrar gerildi ve hızlı bir şekilde koştu fakat her seferinde geri düştü. Bunu başarması imkânsız görünüyordu fakat güçlü bir hayvanın cesareti ve ısrarıyla tekrar tekrar denedi. Üzerinden atlanması daha kolay bir yer bulacağı ana kadar değişik noktalardan sıçradı ve sonunda uygun bir yer buldu!

Tellerin birbirine dik açıyla bağlandığı sağ köşeyi keşfetmişti. Havadayken arka ayakları destek bulabilmişti. Bir kere daha denedi, bu sefer bir merdivenden çıkarmışçasına aceleyle daha yükseğe tırmandı. Neredeyse en yukarıya çıkmıştı ki geri düştü.

Kalktı ve tekrar koştu. Bu sefer daha hızlı bir hamleyle bunu yeniden denedi. Yer çekimi onu aşağı doğru çektiğinde ayaklarıyla teli tırmalıyordu. En üst tarafa kadar çabaladı ve sonunda

ön ayakları üste ulaştı. Sonra yavaşça kendini yukarı çekti. Bir belirsizlik içinde bir an bocaladı. Telin üst kısmı karnına süründü ama o bunu hissetmemişti. Kafasında tek bir düşünce vardı. Zamanı gelmişti ve randevuya sadık kalmalıydı.

Atladı ve bahçenin dışına düştü. Artık hürdü!

Bunu başardığı için içindeki kızgınlık yok olmuştu. Gideceği yer belliydi. Görüldüğü taktirde tekrar yakalanacağını biliyormuş gibi sakınarak hareket ediyordu.

Karnı yere yakın bir şekilde sessizce ilerledi. Patikadaki çalılığa doğru süzüldü. Çalılığın sıklığı onu saklamıştı. Bir saniye sonra uzaktaki bir duvarın gölgesi altına bir hayalet gibi süzüldü. Arazi bilgisi, çoğu hayvanınki gibi mükemmeldi. Sessizce fakat inanılmaz bir hızla duvarın bittiği, demir çitin başladığı yere geldi. Çitin altında daha önceden keşfetmiş olduğu bir çukur vardı. Oradan süzüldü. Buranın düşman bölgesinin sınırı olduğunu anlamış gibi yürüyüşünü değiştirdi. Eskisi gibi yürüyordu artık. Sakin bir şekilde, başı dik, kuyruğu gövdesiyle muhteşem bir uyum içinde yoluna devam ediyordu. Fevkalade bir çoban köpeğiydi. Telaşsız bir hâlde yürüyordu. Joe Carr, Lassie'yi bir daha göreceğini umut etmiyordu. Ona orada kalmasını tembih ettikten ve eve kaçtığı için onu azarlamasından sonra bir daha okula, kendisini karşılamaya geleceğini sanmıyordu.

O gün okuldan çıktığında Lassie'yi her zamanki gibi kendisini bekler buldu. Gözlerine inanamadı.

Köpeğine baktı. Geniş, çocuksu yüzü şaşkınlık ifadesiyle doluydu. Lassie, çocuğun sessizliğinden yaptığı işin yanlış olduğunu anlamış gibi başını eğdi. İşlemiş olduğu günah için af diler gibi

kuyruğunu yavaşça salladı. Joe Carr, onun boynuna dokunmak için elini indirdi. Yavaşça,

– Tamam Lassie, tamam.

Köpeğe bakmadı. Çünkü kafasının içinde bin türlü düşünce gidip geliyordu. Şimdi, daha önce onu eve nasıl götürdüğünü hatırlıyordu. Bütün yalvarmalarına rağmen onu geri götürmüşlerdi.

Bu yüzden eve gitmek için acele etmedi. Bunun yerine, eli köpeğin boynunda, hayatındaki bu problemi nasıl çözebileceğini düşünüyordu.

Hynes evin kapısında gürledi ve cevap beklemezsin içeri girdi.

– Nerede o?

Bay ve Bayan Carr, endişeli bir şekilde önce Hynes'a daha sonra da birbirlerine baktılar. Kadın:

– O evde değil, dedi.

– Evet değil, diye katıldı adam.

– O ve Lassie birlikteler. Yine kaçtı ve eve gelmekten korkuyor. Şunu bilmeli ki onu geri alacağız! Onu bulamayacağımız bir yere gitmiştir herhâlde.

Kadın bir sandalyeye oturdu ve aralıklı bir şekilde konuşmaya başladı:

– Aman Allah'ım! Bu evde hiç huzur, sessizlik olmayacak mı!

Kocasını yavaşça kalktı ve kapıya gitti. Askıdan şapkasını aldı.

Karısına dönerek,

– Endişelenme, dedi. Joe fazla uzağa gitmiş olamaz. İkisi de kırları iyi bilirler, kaybolmazlar.

Hynes, evdeki insanların kederini önemsemez görünerek,

– Nerede benim köpeğim, diye sordu.

Sam Carr, yavaşça adama döndü.

– Ben de onu aramaya çıkıyorum.

– Seninle birlikte geleceğim, dedi Hynes. Bir sahtekârlık yapmadığından emin olmak için!

Sam Carr, bir anda öfkeyle kabardı ve adamın üzerine yürüdü. Hynes irkilerek şöyle dedi:

– Sorun çıkartma, problem olmazsan senin için iyi olur.

Bay Carr, küçük adama şöyle bir yukarıdan baktıktan sonra ruh ve beden olarak kendisinden çok daha aşağı birisini küçümser gibi kapıya yürüdü ve orada dönerek,

– Sen hemen evine gideceksin Bay Hynes! Köpeğini bulur bulmaz sana geri getireceğim, dedi.

Daha sonra Sam Carr, dışarı çıkarak akşamın karanlığına daldı. Köye doğru gitmedi. Kuzeydeki uçsuz bucaksız çıplak araziye varıncaya kadar tepelerden geçti.

Sonra durmaksızın yoluna devam etti. Karanlık çoktan bastırmıştı ama bu yabani yerde insanların yıllar boyunca gidip gelerek meydana getirmiş olduğu patikaları takip edebiliyordu. Bir yabancı, hiçbir işaretin bulunmadığı bu yerde kısa sürede kaybolabilirdi fakat bir köylü her zaman yolunu bulabilirdi.

Çocukluk dönemi süresince her yeri öğrenmişlerdi. Her yeri karış karış biliyorlardı ve bir şehirli için sokak köşesindeki bir işaret ne anlama geliyorsa onlar için de patikadaki bir kıvrım o anlama geliyordu. Elbette Joe'nun babası, oğlunu nerede bulacağını biliyordu. Bozkırda bir mil kadar ilerledikten sonra düzlük yerini keskin kayalıklara ve taşlara bıraktı. Burası sanki çok zaman önce dev bir çocuk, kayalardan kuleler yaparken oyununu yarıda bırakmış gibi görünüyordu. Orası, köydeki insanların sorunları olduğu zaman gezindikleri bir yerdi.

İssiz ve ürkütücü mağaralarla dolu kayalıklar, bir insanın bu derin sessizlik içinde oturarak hayatındaki problemler üzerine düşünüp kafa yorabileceği bir yer hâline gelmişti. Sam Carr'ın yürüyüp geçtiği yerler buralardı. Hiç durmadan yürüdü. Gece yağmuru hafiften yağmaya başlamıştı. Fakat o, adımlarını ya-

vaşlatmadı. Taş yığınları karanlıkta bir karaltı gibi görünüyordu. Taşların üzerine basmasından dolayı çıkan sesin oluşturduğu yankıyla birlikte keskin bir köpek havlaması duydu.

Patikadan yukarı çıkarak, çocukluğundan hatırladığı gibi sesin geldiği yöne doğru gitti. Orada oğluyla köpeğini yağmurdan korunmak için bir kayanın altına sığınmış bir şekilde buldu.

– Hadi Joe, dedi oğluna.

Çocuk itaatkâr bir şekilde doğrularak uğursuz bir sessizlik içinde babasını takip etti. Köpekle birlikte, çok iyi bildikleri yeşilliklerin arasındaki patikalardan geçtiler. Köye yaklaştıklarında Joe'nun babası bir kere daha konuştu.

– Eve git ve beni bekle Joe! Ben köpeği kulübesine götüreceğim. Sonra eve döndüğümde seninle konuşacaklarım var!

Joe, babasının ne söyleyeceğini çok iyi biliyordu. Kaçtığı için ailesini gücendirmişti. Kabahatinin anne ve babasını nasıl derinden etkilediğini, eve gittiğinde annesinin hareketlerinden anladı. Islak paltosunu çıkarıp ayakkabılarını kuruması için ocağın yanına koyarken annesi hiç konuşmadı. Önüne yemek ve üzerinden buhar çıkan bir bardak çay koydu. Hâlâ konuşmuyordu.

Sonra yağmurdan ıslanmış yüzünde sert bir ifadeyle babası içeri girdi. Lambanın ışığı çenesinde ve burnunda yansımalar yapıyordu. Bay Carr söze,

– Joe, diye başladı. Lassie'yle kaçmakla nasıl bir hata işlediğini biliyorsun değil mi?

Joe başını kaldırıp babasına baktı ve açık bir şekilde konuştu.

– Evet baba!

Babası başını salladı ve derin bir nefes aldı. Sonra elini beline

götürüp kalın kemerini çözdü. Joe, sessizce onu seyrediyordu. Sonra şaşırđı, annesinin sesini geldiğinden beri ilk defa duydu.

Annesi,

– Yapmayacaksın, diye bağırmıştı.

Annesi ayakta, babasının yüzüne bakıyordu. Joe annesini daha önce hiç böyle görmemişti. Ayakta durup babasıyla yüz yüze kalmıştı. Hızlıca arkasına döndü.

– Joe hemen yukarıya yatağına git!

Joe giderken annesinin babasına dönüp açıkça konuştuğunu gördü.

– Her şeyden önce konuşmamız gereken şeyler var, di-yordu. Ben bunları şimdi burada söyleyeceğim. Çünkü birisinin söylemesi gerektiğini düşünüyorum.

Daha sonra ikisi de sustu. Joe annesinin yanından geçip merdivenlere giderken annesi onu omzundan tuttu ve yüzüne bakarak tebessüm ettikten sonra başını eliyle merdivenlere doğru iter gibi yaptı. Joe, merdivenlerden çıkarken yetişkinlerin, onlara en çok ihtiyaç duyulduğı vakit neden böyle bir anlayışa sahip olduklarını düşünüyordu.

Ertesi sabah babası da evdeyken bu mesele hakkında hiçbir şey konuşulmadı. Joe, bir önceki gece yukarı çıkıp yatağına yattıktan sonra anne ve babasının konuşmuş olduğı şeyleri hatırladı. Bir keresinde onları duyabilmek için kalktığında aşağıda hâlâ konuşuyorlardı. Kalın duvarlarla örölmüş bu evde kelimeleri tam olarak duyamıyordu. Sadece annesinin hızlı ve ısrarlı konuşmasını, babasının yavaş ve gürleyen sesini duyabiliyordu.

Babası kahvaltayı bitirip çıktıktan sonra annesi,

– Joe, seninle konuşacağıma dair babana söz verdim, dedi.
Joe bakışlarını masaya çevirdi ve öylece kaldı.

– Biliyorsun ki bir hata yaptın, değil mi?

– Evet anne, özür dilerim!

– Biliyorsun ki her şey olup bittikten sonra özür dilemenin bir faydası yok Joe. Babanı bundan sonra bu şekilde endişelendirip üzmemelisin.

Sonra aniden masaya oturdu ve Joe'nun yüzüne baktı.

– Görüyorsun, her şey eskisi gibi değil Joe. Bunu aklından çıkarmamalısın. Babanın bu sıralar aklında birçok şey var. Artık koca adam oldun. On iki yaşındasın ve bazı meseleleri yetişkinler gibi anlamaya çalışmalısın. Şu sıralar, bir evde işleri çevirebilmek, evi idare edebilmek çok zor ve bir köpeği beslemek çok şey istiyor. Lassie gibi iştahlı bir köpeği besleyebilmek zor bir iş. Anlıyor musun?

Joe anladığını ifade etmek için yavaşça başını salladı. Büyükler bu olayı onun gördüğü gibi göremiyordu. Annesi temiz ve tombul eliyle Joe'nun kolunu ovuyordu. Hamuru hızlı yoğuran ve örgü sırasında tığın üzerinde dans eden bir eldi bu.

– Sen iyi bir evlatsın, Joe! Bir gün her şey değişecek, her şey eskisi gibi olacak ve sonra ilk iş olarak yeni bir köpek alacağız.

Joe, nedenini bilmiyordu fakat sanki yulaf ezmesi boğazına yapışmıştı.

– Ama ben başka bir köpek istemiyorum, diye bağırdı. Asla başka bir köpek istemem!

Bundan sonra şapkasını aldı ve evden dışarı çıktı. Öğrencilerin okula doğru yol aldığı sokaktan aşağıya doğru koştu.

SADECE DÜRÜSTLÜK KALDI

Her şey tam annesinin söylediği gibiydi. İşler eskisi gibi değildi. Günler geçtikçe Joe bunu daha iyi hissediyordu. Lassie de artık okula gelmiyordu. Dükün yetiştiricisi, kaçmaması için onu hapsetmenin bir yolunu bulmuş görünüyordu.

Her gün okuldan çıktığında gözleri, onun her zaman beklediği kapıya umutla bakıyordu. Okul zamanı kendisini derslerine vermeye çalışıyordu ama akli hep Lassie'deydi. Artık onu her zamanki yerinde göremeyeceğini anlamıştı.

Onu göremediği için hiçbir şeyin eskisi gibi olmadığını hissediyordu. Bu, sadece Lassie'yle ilgili değildi. Eskiden olan birçok şeyin artık değiştiğini görüyordu. Anne ve babası daha önceleri onları kızdırmayan meseleler üzerinde daha tahammülsüz olmuşlardı.

Annesinin bugünlerde çabuk kızan birisi hâline geldiğini görüyordu. Bu da eskisi gibi olmayan şeylerden biriydi.

Bir gün annesi hafta sonu alışverişine çıkmak üzereyken Joe ondan sığır rostosu almasını istedi diye Joe'ya çok tuhaf davranmıştı.

Daha önceleri onun iştahından memnun oluyorlar, bu konuy-

la ilgili şakalar yapıyorlardı. Bir fil kadar yiyebileceğini söylüyorlar, istediğini yemesine izin veriyorlardı. Fakat bu sefer annesi ona cevap bile vermemiştir.

Joe, bir süre ayakta kaldı ve sonra pazar çantasını düşürdü. Tek kelime etmeden yukarıya, yatak odasına gitti. Babası bir süre merdivenlere baktı, daha sonra hiçbir açıklama yapmadan şapkasını alıp dışarı çıktı.

Olanlar sadece bu kadarla kalmıyordu. Joe eve girdiğinde anne ve babasını çoğu zaman birbirlerine kızgın bir şekilde bakarken buluyordu. O eve girdiğinde konuşmayı kesiyorlardı fakat yüzlerinden, biraz önce tartıştıkları anlaşılıyordu.

Bir keresinde gecenin bir vaktinde uyandığında onların aşağıda konuştuklarını duymuştu. Eskiden olduğu gibi yumuşak ses tonuyla konuşmuyorlardı. Sesleri duymak için kalktığında kelimeleri ayırt edebildi.

– Sana söylüyorum, yirmi mil kadar uzağa gittim ve hiçbir şey bulamadım.

Biraz sonra sesleri kesildi. Joe'ya göre evlerinde yaşanan bu huzursuzlukların sebebi Lassie'ydi.

Lassie buradayken evde huzur ve sıcak bir ortam vardı. Şimdi o gitmişti ve her şey ters gidiyordu. Dolayısıyla cevap basitti. Eğer Lassie tekrar geri gelirse her şey eskisi gibi olacaktı.

Joe bunun üzerinde çok düşündü. Annesi Joe'ya Lassie'yi unutmasını söylemişti fakat o bunu yapamıyordu. Sadece unutmuş gibi davranıyordu ve onun hakkında konuşmuyordu. Ama Lassie hep aklındaydı.

Lassie'yi hatırladığı zamanlar okuldaki sırasına oturup onu

hayal ederdi. Bir gün, belki bir gün, rüyalarında olduğu gibi okuldan çıktığında onu kapıda bulacağını düşünüyordu. Onu, orada sahibinin sesini duyabilmek için kulaklarını dikmiş, siyah beyaz tüyleri güneşte parlıyorken gördüğünü hayal ediyordu. Kuyruğu ona hoş geldin diyor, ağzı bir köpeğin gülümsemesi şeklinde gerilmiş duruyordu. Onun hakkında konuşmasa bile, onu hayal etmekten alıkoymıyordu kendisini.

* * *

Karanlık çökmeye yeni başlamıştı ki Joe içeri girdi. Annesinin ve babasının kendisine baktıklarını gördü. Annesi:

– Neden bu kadar geç kaldın, diye sordu.

Sesi sert bir şekilde çıkıyordu. Joe onların bugünlerde sık sık yapmış oldukları gibi içeri girmeden önce tartışmış olduklarını hissetti.

– Okulda bekletildim, dedi.

– Ne yaptın ki?

– Öğretmen oturmamı söyledi ve ben onu duymadım!

Annesi ellerini beline koyarak,

– Ne yapıyordun, ayakta mı duruyordun?

– Pencereden dışarı bakıyordum.

– Pencereden mi? Niye pencereden dışarı bakıyordun?

Joe, bir müddet sessiz kaldı. Onlara bunu nasıl açıklayabilirdi? Hiçbir şey söylememek en iyisiydi.

– Anneni duymadın mı?

Babası kızgın bir şekilde ayakta duruyordu. Joe başını salladı.

– Peki, o zaman annene cevap ver. Pencereden dışarı saatlerce neden bakıyordun?

– Kendimi tutamadım!

– Bu bir cevap değil! Kendimi tutamadım demekle neyi kastediyorsun?

Joe içindeki çaresizliği hissetti. Babası, genellikle anlayışlı olan bir kişiydi, şimdi ise ona kızıyordu. Kelimelerin ağzından hızlı bir şekilde çıkmaya başlayacağını hissetti.

– Dayanamadım. Saat dörde yakındı. Lassie'nin gelme zamanı gelmişti. Bir köpek havlaması duydum. Onun sesine benziyordu. Lassie olduğunu zannettim. Ne yaptığımı anlayamadım anne! Pencereden gerçekten onun olup olmadığına bakıyordum ve Bay Timms'in bana oturmamı söylediğini duymadım. Lassie olduğunu sanmıştım ama o, orada yoktu.

Joe, annesinin sesinin öfkeyle yükseldiğini duydu.

– Lassie, Lassie, Lassie!.. Eğer bir daha bu kelimeyi duyar-sam... Bu evde hiç huzur ve sükûn olmayacak mı?

Annesi bile kendi söylediklerinden bir şey anlamamıştı. Joe, bütün olanları çok iyi anlıyordu. Keşke anne ve babası ona anlayış gösterebilselerdi.

O an, içinde bulunduğu durum onun için çok rahatsız ediciydi. Boğazında bir sıcaklık duydu. Arkasını döndü ve dışarı çıktı. Bahçedeki patikadan akşam karanlığının derinliklerine doğru koşmaya başladı. Kırkların tepesine kadar koşmaya devam etti.

Kendi kendine “Hiçbir şey asla eskisi gibi olmayacak!” di-yordu.

Babasının ayak seslerini duyduğunda çoktan karanlık bas-mıştı.

– Orada mısın Joe?

– Evet baba!

Babası kızgın görünmüyordu. Joe, aniden yanında beliren bu uzun boylu, kuvvetli kişiyi görmekle biraz rahatlamıştı.

– Yürüyüşe mi çıkmıştın Joe?

– Evet baba!

Joe, babasının konuşmaya yeltenmesinin onun için zor ola-cağının farkındaydı. Babasının konuşmaya başlaması uzun za-man aldı. Elini Joe'nun omzuna koydu ve beraber düz arazide yürümeye başladılar. Uzun bir süre ikisi de konuşmadı. Birlikte yürümekten hoşnut gibiydiler.

– Yürümek Joe! Bu şampiyonların yapacağı bir iş değil mi?

– Evet baba!

Babası başını salladı ve hem kendi ifadesinden hem de oğ-

lunun cevabından mutlu oldu. Rahat bir biçimde yürüyordu. Joe da babasının uzun, çabuk adımlarına ayak uydurabilmek için ayaklarını ayarlamaya çalışıyordu. Birlikte hiç konuşmadan tepeye kadar çıktılar, sonra kayalıklara ulaştılar. Sonunda geniş bir kaya parçasının kenarına oturdular. Gökyüzünde yarım ay belirmişti ve önlerinde uzayıp giden bozkırı görebiliyorlardı.

Joe, babasını piposunu ağzına götürürken gördü. Babası, ne yapması gerektiğini düşünürcesine elini pipoya hafifçe vurdu. Sonra durdu ve boş piposunu emmeye başladı.

Joe:

- Hiç tütünün yok mu baba, diye sordu.
- Tütüne ihtiyacım yok, içmeyi bıraktım.

Joe alnını buruşturarak,

– Tütün almaya paramız olmadığından mı tütünün yok baba?
– Yavrum biz yoksul değiliz. Sadece işler eskisi gibi değil o kadar. Uzun bir süredir içiyordum, artık bir süre ara vermem sağlığım için iyi olacak.

Joe, babasının yanında düşünceli bir şekilde oturuyordu ve babasının meseleleri kendisi için kolay anlaşılır hâle getirdiğinin farkındaydı. Yetişkinlerin endişelerinden onu uzak tutmaya çalıştıklarını gayet iyi biliyordu. Joe, kendisini buralara kadar takip eden ve rahatlatmaya çalışan babasına karşı minnettarlık hissiyle dolmuştu. Elini, babasının eline dokundurmak için uzattı.

– Bana kızgın değilsin, değil mi baba?

– Hayır Joe! Bir baba asla kendi oğluna kızgın olamaz! Sadece kendisini anlamasını ister o kadar. Benim söylemek istediğim bu. Senin üzerine gittiğimizi düşünmemelisin. Öyle yapmak

istemeyiz. Hepsinden önemlisi, insan dürüst olmasını bilmeli Joe. Bunu hayatın boyunca aklından çıkarma, dürüst olmalısın.

Joe, hâlâ babasının yanında oturuyordu. Babası hiç hareket etmeksizin donuk bir şekilde geceye konuşuyordu sanki.

– Joe, insan bazen çok fazla bir şeyi olmayınca her zaman-
kinden daha fazla sarılır dürüstlüğe. Çünkü sahip olduğu tek şey
odur. En azından dürüst olur. Dürüstlüğün iki farklı şekli yoktur.
Dürüstlük, dürüstlüktür. Anlıyor musun?

Joe, babasını tam olarak anlamamıştı ama kurduğu uzun
cümlelerden, bunun babası için ne kadar önemli bir konu ol-
duğunu anlamıştı. Çünkü babası genelde “evet” ya da “hayır”
derdi. Şimdi ise uzun uzun konuşmak istiyordu. Joe, babasının
ona anlatmak istediği konunun önemini hissetmişti.

– Carabelle maden ocağında on yedi yıl çalıştım Joe! On
yedi yıl, iyi ve kötü zamanlarda, tam vardiya ya da daha az,
maden ocağı kapanana kadar... Arkadaşlarımda da kabul ettiği
gibi aynı zamanda iyi bir maden işçisiydim. Bu on yedi yıl içinde
Joe, yanımda düzinelerce insan benimle beraber çalıştı. Fakat
yavrum, bu zaman içinde Sam Carr'ın kendisine ait olmayan bir
şeyi aldığını veya doğru konuşmadığını hiç kimse söyleyemez.
Bunu unutma Joe! Buralarda kimse kalkıp da bir Carr'ın dürüst
olmadığını söyleyemez. Sahip olduğun şeye bağlı kalmakla bunu
kastediyorum. Dürüstlük tek doğru yoldur. Sen bunları anlayacak
kadar büyüksün. Olan oldu, Lassie satıldı ve hepsi bu!

– Ama baba, o...

– Sen bunu değiştiremezsin Joe! Ne kadar söz söylersen
söyle onun satıldığı gerçeğini değiştiremezsin ve bizim, dükün

parasını alıp harcadığımız gerçeğini, Lassie'nin artık ona ait olduğu gerçeğini değiştiremezsin!

Sam Carr, bir müddet sessiz kaldı ve sonra tekrar, kendi kendisine mırıldanıyormuş gibi konuşmaya başladı:

– Böyle olduğu da iyi oldu. Beslenmesi bizim için gittikçe zor hâle geliyordu zaten. Onun gibi bir köpek gürbüz bir çocuk kadar yer.

– Biz onu daha önce besledik.

– Evet Joe ama gerçeklerle yüzleşmelisin. Daha önce çalışıyordum, şimdi ise hükûmetten işsizlik parası alıyorum sadece ve bir köpeği bu parayla beslemek çok zor. O şimdi daha iyi durumda. Olaya bir de bu yönden bak yavrum. Lassie'nin zayıflamasını, kötü görünmesini istemezdin sen. Köpeğinin, buradaki çocukların sahip oldukları köpekler gibi olmasını istemezdin, değil mi?

– Ona iyi bakardık baba. Bunu yapabilirdik. Benim fazla yemeye ihtiyacım yok.

– Joe, böyle düşünmemelisin!

Bir süre sustular ve sonra babası tekrar konuşmaya başladı:

– Durumu benim açıklamaya çalıştığım şekilde anlamaya çalış yavrum. O zaman onu daha az özlersin.

– Onu hâlâ çok sevdiğimi bilmelisin baba!

– Peki madem öyle, mutlu olman gerekir. Çünkü o çok daha iyi durumda. Bir düşün Joe, Lassie'nin şimdi bol ve çeşitli yiyeceği var. Bir de kendisine ait bir kulübesi ve büyük bir alanı bulunuyor. Herkes ona özenle bakıyor. Kendi sarayında ve bahçesinde yaşayan bir prenses gibi... Bu onun için güzel olmadı mı?

– Ama baba, o daha mutlu olacaktı. Eğer...

Adam nefesini öfkeyle dışarı verdi.

– Hey Joe! Seni tatmin etmek mümkün değil! Peki o zaman sana şunu söyleyeyim. Lassie'yi kafandan çıkarmalısın! Çünkü onu artık hiçbir zaman göremeyeceksin!

– Ama tekrar kaçabilir!

– Hayır yavrum! Son kaçışıydı bu. Bir daha kaçamayacak! Joe kendisini zorlayarak konuştu.

– Ona ne yaptılar?

– Geçen sefer onu düke götürdüğümde, dük bana ve Hynes'a kızdı, ayrıca beni çıldırttı. Çünkü benim ona tek peni bile borcum yok. Ona, köpeğin bir daha kaçmayacağını söyledim. Bu yüzden onu İskoçya'daki yerine götürdü. Onu gösterilere hazırlayacakmış. Hynes da bir düzine şov köpeğiyle beraber onunla gitti. Artık o Yorkshire'a bir daha asla gelmeyecek. Onun için her şey şimdi çok daha iyi olacak. Ona iyi şanslar dile. Eve bir daha gelemeyecek. Bunu sana anlatmayacaktım fakat daha sonra fikrimi değiştirdim. Anlatmanın en iyisi olacağını düşündüm. Hayatta, zor durumlar karşısında elinden bir şey gelmediği zamanlar, katlanmayı bilmelisin yavrum. Dolayısıyla bu konu hakkında artık tek kelime dahi, özellikle annenin yanında, konuşmayalım.

Joe, sarp kayalıklardan aşağı dikkatsizce yürüyordu. Babası onu rahatlatamadı. Sadece yanında piposunu emerek yürümeye devam etti. Köye yaklaştıklarında ise tekrar konuşmaya başladı:

– Eve gitmeden önce anneni bir düşünmeni istiyorum. Artık büyüdün, ona karşı delikanlı gibi davranmaya ve onu anlamaya çalışmalısın, dedi.

– Kadınlar, erkekler gibi değildir Joe. Evi çekip çevirirler. Bu yüzden o bize karşı bazen sert olabilir, bunu mazur görmelisin. Bugünlerde katlanması gereken çok şey var ve bu da onun sabrını zorluyor. Biz de sabırlı olmalıyız Joe. Bir gün her şey çok daha güzel olacak. Anlıyor musun yavrum?

Joe'nun babası oğluna cesaret vermek için koluna dokunup onu hafifçe sıktı.

Joe:

– Evet baba, dedi.

Sonra bir süre ışıkları görünen köye baktı.

– Baba, İskoçya çok uzak mı, diye sordu.

Babası başını eğerek derin bir soluk aldı ve üzgün bir şekilde konuştu:

– Çok, çok uzak Joe! Senin şu zamana kadar ettiğin yolculuklardan çok daha uzak diyebilirim.

Sonra hüzünlü bir şekilde köye doğru yürümeye devam ettiler.

DAĞDAKİ TUTSAK

Sam Carr'ın oğluna söylediği gibi Yorkshire'daki Greenall Köprüsü Köyü, Rudling dükünün İskoç dağlarındaki yerine çok uzaktı. Yürüyerek gidebileceğinizden çok daha uzak.

Oraya gitmek için kuzeye doğru Yorkshire'ın düz, bozkır arazilerinden geçmeniz gerekir. Daha sonra da doğuya gidip vahşi bölgelerden geçince zengin tarım bölgelerine gelirsiniz. Eğer trenle gidiyorsanız sağ taraftaki pencereden bakıp kayalıkların altında parlayan Kuzey Denizi'ni görebilirsiniz. Sol tarafta tarihî şehirlerin tepelerini ve sonra gemi yapımında kullanılan kazıkların nehir ağzlarında bulunduğunu, kömürlerin trenlerle rıhtım havuzlarına döküldüğünü, Durhom'ın sanayi merkezleri üzerindeki kirli, kasvetli havayı fark edebilirsiniz.

Seyahat süresince karanlık erkenden çöker. Çünkü buralar güneşin erken batıp geç doğduğu enlemlerdedir. Ama treniniz köprülerin üzerinden, nehirlerden ve sonunda İngiltere'yi arkada bıraktığınız anlamına gelen Tweed Nehri'nden geçerek karanlıkta bağırıp gitmeyi sürdürecektir. Treniniz gece boyunca ocakların ve demir atölyelerinin gün ışığından ziyade karanlıkta daha fazla parladığı Lowland İskoçyası'nın sanayi bölgelerinden takırdayarak geçip yoluna devam edecektir. Geceleyin treniniz,

sizi İskoçların “haliç” dedikleri çok geniş nehir ağızlarının ötesine taşıyarak muazzam büyüklükte köprüleri geçecektir.

Tren, sabahleyin hâlâ yolda olacaktır. Etraf biraz değişecektir. Artık duman püskürten şehirler görünmeyecektir. Onların yerine, şairlere asırlardır ilham veren mavi dağları, yeşilliklerle çevrili gölleri, çobanların sürülerini güttükleri engebeli arazileri ve harikulade İskoç topraklarını göreceksiniz.

Tren ilerledikçe etraf daha bir vahşileşecek, tepeler daha engebeli olacak ve ortalık daha da sakinleşecektir. Şimdi yeşillik alabildiğine geniştir. Burada çok az insan görülür, geyikler başıboş gezinir.

Yolunuz, kuzey bölgesinin en uç noktasına varıncaya kadar sürecektir. Rudling dükünün orada, bu en uzak noktada, denizin üzerinden Shetland Adalarına bakan heybetli bir taş evi vardır. Hayatın çok zor olduğu, canlıların sert havaya karşı hayatta kalabilmek için mücadele ettiği, köpeklerin ve atların bu sert iklimde hayatlarını devam ettirebilmek için zayıf kaldığı ama olağanüstü şekilde kürklü hâle geldikleri tuhaf kayalıklarla çevrili bir yer.

Lassie'nin yeni evi orada, bu uzak kuzey bölgesindeydi. Onu orada iyi besliyorlardı. Ona verilen yiyecekler en iyi kalitedeydi. Her gün taranıp fırçalanıyor, manikürü yapıyor ve bir gün büyük gösterilere katılıp Rudling düküne daha fazla şöhret getirmesi için mükemmel şekilde ayakta durması öğretiliyordu.

Lassie direnmenin hiçbir faydasının olmayacağını biliyormuş gibi Hynes'in emirlerine harfiyen uymaya çalışıyordu ama her gün saat dörtten önce içinde bir şey uyanıp onu çağırıyordu. Ağlının tellerini tırmalamak ve tellerin üzerinden atlamak istiyordu.

Highland'ın temiz ve serin havasında, Rudling dükü patikadan aşağı iniyordu. Yanında da oynak, kısa bacaklı atının üzerinde giden Priscilla vardı. At, boynunu kabartarak delicesine bir süratle koşuyordu.

Dük:

– Eller, diye bağırdı. Eğer işe yararsa hafifçe topla onu.

Priscilla tebessüm etti. Çünkü dedesi kendisini hayvanlar üzerinde o kadar otoriteli görüyordu ki binerken onu tembihlemekten kendisini alıkoyamıyordu. Fakat gerçekten Priscilla'nın binişini beğeniyordu ve Priscilla da bunu çok iyi biliyordu.

Dük:

– Tanrı bunun için sana el ve ayak verdi, diyerek kükredi. Ayakları atı ileriye doğru sürmek için, elleri de onu yavaşlatmak için verdi.

Dük, dik durdu ve bir örnek gösterdi ama yaşlı gri at yürüyüşünü değiştirmeden devam etti. Aslında dük istemiş olsaydı yaşına rağmen en iyi ve hızlı atlardan birine sahip olabilirdi. Fakat bütün ailesi, onu şu anda binmiş olduğu güvenli ve yavaş ata mahkûm etmişti. Priscilla bunu da biliyordu. Bu yüzden bu hantal at, sanki gurur verici bir harekette bulunmuş gibi başını salladı.

– Oooo! Ne demek istediğini şimdi anladım dede, dedi.

Dük, mutlu bir şekilde çenesini kaldırdı. Çünkü gerçekten mutlu olmuştu. Bu yaşlı hâliyle torunundan başka onu mutlu edecek çok az şey bulabiliyordu. Bugünlerde kuzeydeki bu yerinde torunuyla beraber gezintiye çıkmaktan daha güzel bir şey dilemesi düşünülemezdi.

Sanki havanın kokusunun ve güneşin sıcaklığının tek sebebi

kendisiymiş gibi gurur verici bir sahiplikle ve sevinçle bağırdı:

– Havaya baksana! Harika! Bütün yaz burada kalırız. Sonra sonbaharda Yorkshire'a geri döneriz. Birlikte iyi vakit geçiririz.

– Ama sonbaharda okulum başlayacak. İsviçre'de, uzaklarda olacağım dede!

– İsviçre!..

Dük, bu kelimeyi öyle sert bir şekilde söyledi ki Priscilla'nın atı birkaç fit yana kayd.

– Ama okula gitmek zorundayım dede.

Dük:

– Saçma, diye bağırdı. Kızları yabancı ülkelere okula göndermek, onlara yabancı dilde maymun gibi hızlı konuşmayı öğretmek... Yabancı dil öğrenmeye hiçbir anlam veremiyorum, insanlar bunu neden istiyor. Bana baksana! İngilizce bana yetiyor. Hayatımda başka dilde tek bir kelime bile konuşmadım ve bugüne kadar da başıma bir şey gelmedi, değil mi?

– Ama benim eğitimsiz biri olmamı istemezsin, değil mi dede?

– Eğitimsiz!.. Sen yeterince eğitim aldın. Bütün bu modern saçmalıklar eğitim değil, sadece bir yabancının anlayacağı bir şekilde anlamsız bir dilde gevelemek. Modern saçmalık, bana göre öyle. Benim zamanımda insanlar daha iyi eğitilirlerdi.

– Nasıl yani dede?

– Benim zamanımda kızları görevlerini yerine getirebilmeleri için yetiştirirlerdi. Evi idare etmek gibi... Bugünlerde onların kafalarını saçmalıklarla dolduruyorlar. Bu modern nesil, çok laubali yetişiyor. Büyüklerine karşı çıkıyorlar hep. Yasaya saygı duyan

yok, olan bu. Bana karşı çıkarsan buna izin veremem. Daha fazla sululuğa katlanamam! Çünkü sen laubali davrandın, değil mi?

– Evet dede!

– Evet ha! Yüzüme karşı evet demeye nasıl cesaret ediyorsun?

– Söylemek zorundayım dede. Biraz önce bana, sana karşı çıkmamamı söylemiştin ve eğer hayır deseydim sana karşı çıkmış olacaktım, değil mi?

Dük:

– Hımmm, diye bir ses çıkardı.

Bir savaş kazanmış gibi eliyle, uzun beyaz bıyığını taradı. Binici şapkasının içinden yün kazağının üzerine, omuzlarına düşen soluk sarı renkli uzun saçlarıyla duran torununa şöyle bir baktı. Öksürdü, tekrar bıyığını düzeltti ve sonra gülümseyerek başını salladı.

– Sen bir sululuk abidesisin, dedi. Ama ben de bu yaşlardayken senin gibiydim. Benim yerimi aldın. Ailede bunu yapan tek kişisin! Bu yüzden senden ümitliyim.

Atlar, taşlarla döşenmiş bölgede ses çıkartarak yollarına devam ettiler.

Seyis onları karşılamaya çıktığında dük kabarak,

– Başını tutma, diye seyise bağırdı. Attan inerken birinin atımın başını tutmasından nefret ederim. Ben hiçbir yardım almadan mükemmel bir şekilde inebilirim.

Her zamanki kötü huyuyla telaşlanıp öfkelenerek aşağı indi. Priscilla da midillisinin kuşağını gevşeterek onu ahıra götürdü.

Dük:

– Doğru yaptın, diye ardından bağırdı. At yetiştirmesini ve beslemesini bilmeyen hiçbir kız ata binmemeli. Eğer kendin bilmezsen hiç kimseye, uygun bir şekilde, nasıl yapılması gerektiğini de anlatamazsın.

Yaşlı adam ve torunu, ahırların yanından büyük eve doğru yürümeye başladılar. Alçak taş binaya geldiklerinde Priscilla durdu. Çünkü binanın yanında köpeklerin kulübeleri vardı. Biri dışında diğer hepsindeki köpekler zıplıyor, gürültülü bir şekilde havlıyorlardı. Bu şekilde davranmayan köpek, üç renkli bir çoban köpeğiydi. Ne oynuyor ne de havlıyordu. Sadece başı güneye dönük, boşluğa bakıyordu.

Dük:

- Ne oldu şimdi, diye sordu:
- Bu köpek neden zincirli dede?

Dük dikkatini köpeğe yöneltti. Ardından sanki bir patlama meydana geldi içinde. Sesi o kadar yükseldi ki ahırlar ve kulübelere çınladı.

– Hynes!.. Hynes!.. Nerede bu adam?

Hynes'in sesi:

– Geliyorum efendim, geliyorum, diye duyuldu. Evet efendim, buradayım!

Dük, ona döndü ve sordu:

– Bu köpek neden zincirli?

– Şey onu zincirlemek zorunda kaldım efendim. Telleri tırmalayıp yırtıyor. Birçok kez onardım telleri ama tekrar aynı şeyi yaptı. Siz bana demiştiniz ki...

– Hiçbir zaman zincirden bahsetmedim. Hiçbir köpeğim zincirlenemez, anladın mı?

– Evet efendim.

– O zaman bunu sakın unutma! Hiçbir köpek, hiçbir zaman...

Dük, Priscilla'nın ayağına basıyordu. Priscilla dedesinin kolunu çekti. Dük sinirle arkasına döndü.

– Dede, zavalılık iyi görünmüyor. Bizimle biraz yürüyemez mi?

Dük başını salladı.

– Bunu yapamayız! Bunu yaparsak onu bir daha istediğimiz hâle getiremeyiz.

– Ne hâli?

– Onu gösteriye hazırlıyoruz. Bizimle dolaşmasına izin verirken tüyelerine dikenler yapışır, tozlukları yırtılır. Bunu yapamayız, anlıyor musun!

– Ama biraz egzersiz yapmalı, öyle değil mi?

İkisi de dönüp tellerin arkasındaki köpeğe baktılar. Lassie, bir kraliçe edasıyla onları önemsemiyormuş gibi bakıyordu.

– Evet, biraz egzersiz yapmalı. Hynes!..

– Evet efendim!

– Bu köpeğin yürümeye ihtiyacı var. Her gün yürüyüş yapsın!

– Kaçmaya çalışıyor efendim.

– Tasmaını tak, seni geri zekâlı herif. Birlikte yürüyün. Bu köpeğin mükemmel olmasını istiyorum!

– Evet efendim.

Dük ve Priscilla eve döndüler. Hynes de arkalarından onları izledi. Gözden kaybolduklarında sinirle şapkasını taktı. Elinin tersiyle ağzını silerek köpeğe döndü.

– Demek biraz yürümen gerekiyor ha sevgili bayan! Seni yürüteceğim ama hiçbir yaramazlık istemiyorum.

Ama köpek onu umursamıyor gibi görünüyordu. Hâlâ başı ayaklarının üzerinde, güneye doğru bakarak uzanmış yatıyordu.

SONUNDA YİNE ÖZGÜRLÜK

Dükün emirleri üzerine uygulanan yürüyüşlerden birisiydi. Lassie, Hynes'in yanında sakince yürüyordu. Boynuna tasma takılıydı ama o ne fazla öne gidiyor ne de fazla arkada kalıp kendisinin çekilmesine izin veriyordu. Hynes'in solunda, başı neredeyse onun dizlerine değecek şekilde, iyi eğitilmiş bir köpek gibi yürüyordu.

Her şey istenildiği gibiydi. Şu var ki Hynes, Lassie'nin mümkün bir köpek olsun diye yapılan bu egzersizlerden hoşlanmadığını anlıyordu. Bu egzersizler için dükten yediği fırçayı hatırladı, gereksiz bir şekilde, aniden tasmayı çekti. Patronun kim olduğunu ona göstermek istiyordu.

– Gel buraya, diye homurdandı. Lassie bu ani çekişin acısını boynunda hissetti ve tereddüde düştü. Kafası karışmıştı. Kendisinden istenilenleri harfiyen yerine getiriyordu. Ne olduğunu anlayamıyordu. Yürüyüşünü yavaşlattı. Hynes bunu fark etti ve tasmayı tekrar hızla çekti.

– Gel şimdi, sana söylediğim zaman gel, diye bağırdı.

Lassie bu bağırıştan irkildi. Hynes onu bir daha çekti. Lassie her köpeğin yaptığı gibi bir dahaki çekiş için duruşunu sağlamlaştırdı ve başını indirdi.

Hynes daha sert çekti ve tasma Lassie'nin boynundan sıyrıldı. Lassie özgürdü!..

Hynes bir köpek yetiştiricisi gibi davranmadı. Lassie'yi yakalamak için onun üzerine atladı. Bu yapılacak en yanlış işti. Çünkü köpek içgüdüsel olarak ondan kaçmaya çalışacaktı. Ona

normal bir şekilde sadece oturmasını söyleseydi Lassie Hynes'in sözünü dinlerdi.

Hynes bunu çok iyi bilen bir yetiştiriciydi. Kötü bir hata yaptığını anladı. Eğer bir daha böyle bir hareket yaparsa köpeği daha fazla korkutacaktı. Bu yüzden, en başta yapması gereken şeyi yaptı.

– Buraya Lassie, hadi gel buraya, dedi.

Lassie kararsız bir şekilde duruyordu. İçgüdüleri ona itaat etmesini söylüyordu. Fakat Hynes'in hareketini de anlamış değildi. Hynes bu durumu fark etti ve onu ayartabileceğini düşünerek sesini yükseltti.

– Güzel Lassie, güzel köpek, dedi yumuşak bir ses tonuyla. Güzel köpek, şimdi orada kal ve sakın bir yere gitme!

Hafifçe eğildi ve parmaklarını köpeğin dikkatini çekmek için şaklattı.

Sinsice köpeğe doğru yaklaşıyordu.

– Orada dur şimdi, diye tekrarladı.

Lassie, Sam Carr'ın yanındayken öğrenmiş olduğu gibi, Hynes'ı sevmemesine rağmen, insanlar tarafından kendine söylenenlere itaat etmeliydi. Ama içinde onu etkileyen başka bir his vardı. Çok zayıf ve derinlerde olan zaman hissiydi bu. Günün başka bir saatinde olsaydı Lassie öğrenmiş olduğu gibi Hynes'a itaat eder, onun emirlerini yerine getirirdi. Fakat bunu yapmadı.

Hynes'in hareketlerini gözlüyordu. Gitme zamanı gelmişti.

Hynes bir süre için ümitlendi, neredeyse yakalayacak kadar yaklaşmıştı köpeğe. Parmaklarını yelelerine daldırıp tasmayı boyuna geçirene kadar onu öyle tutabilirdi. Lassie onu izliyordu. Fakat içindeki his giderek kuvvetlenmeye başlamıştı.

Gitme zamanı gelmişti.

Hynes kendini hazırladı. Lassie bunu hissetmiş gibi bir iki adım geriye gitti. Hynes tekrar konuşmaya başladı.

– Güzel Lassie, orada kal, orada kal!

Lassie artık onu dinlemiyordu. İçinde giderek belirginleşen tahrike kapılmıştı. Eğer bu adam onu yakalarsa bir kez daha hayal kırıklığına uğrayacağını hissetti. Biraz daha geriledi. Tam bu sırada Hynes üzerine atladı. Lassie kenara çekildi.

Hynes, kızarak ayağa kalktı, köpeğin üzerine doğru yatıştırıcı sözler söyleyerek yürüdü. O geldikçe Lassie de geri çekiliyor, Hynes'la arasındaki mesafeyi korumaya çalışıyordu. Hayvanlar düşmanın ani bir saldırısından kurtulabilecekleri mesafeyi çok iyi biliyorlardı. İçgüdüleri ona şunları söylüyordu:

– Ondan uzak dur, sana yaklaşmasına izin verme! Çünkü gitme zamanı geldi.

Döndü ve sanki gideceği yer çok yakınmış gibi oradan uzaklaşmaya başladı. Gideceği yerin yüzlerce mil uzakta olduğunu ve yolculuğun günler alacağını bilmiyordu. Sadece yerine getirilmesi gereken bir görevi olduğunu biliyordu ve bunu elinden geldiğince yapmaya çalışacaktı.

Hynes'in sesini duydu. Arkasından koşuyor ve bağıriyordu. Lassie hızını kesti. Sanki onun kendisini yakalayamayacağından son derece emindi. Koşmaya gerek bile duymadı. Arkaya gerilmiş kulakları Hynes'in ne kadar yakın olduğunu söylüyordu ona. Ama Lassie endişelenmiyordu. Çimenlerden patikaya, oradan da aşağıya doğru yoluna devam etti.

Hynes bir süre için ümitlenerek onun akşama geri dönebileceğini düşündü. Ama Lassie zincirlenip kapatıldığı kulübelere nefret ediyordu. Hynes'in ümitleri, köpeği çakıllı patikadan aşağı doğru inerken görünce suya düştü. Sonra Hynes bir kez daha ümitlendi, çünkü kapı her zaman kapalıydı ve evin etrafındaki duvarlar kaçmasını engelleyecek kadar yüksekti. Belki onu hâlâ yakalayabilirdi. Bu sırada Priscilla ve dedesi balıkçı köyünden yukarı doğru gelmişler, demir kapının önünde durmuşlardı.

– Kapıyı ben açarım dede, dedi kız.

Eğerinden yavaşça aşağı kaydı. Dük bir an için endişelenmişti. Ancak Priscilla bu işi dedesinden daha kolay yapabileceğini biliyordu. O yaşlı bir adamdı. Ata binip attan inmek onun için kolay bir iş değildi. Priscilla dizginleri bir elinde tuttu. Diğer eliyle sürgüyü geri çekti ve ağırlığını dövme demirden yapılmış kapıya vererek yavaşça kapıyı açtı.

Tam o sırada sesleri duydu. Patikadan yukarı doğru baktı

ve Hynes'ı gördü. Hynes kendisine doğru koşuyordu. Onun önünde de o güzel köpek vardı. Hynes bağırdı:

– Kapıyı kapatın Bayan Priscilla, çabuk kapıyı kapatın, yoksa köpek kaçacak! Dışarı çıkmasına izin vermeyin!

Bütün yapması gereken kapıyı kapatmaktı ve böylece Lassie evin bahçesinden dışarı çıkamamış olacaktı. Dedesine baktı. Dük, olan bitenden habersizdi. Ağır işiten kulakları Hynes'in bağırırlarını duymuyordu.

Priscilla ağırlığını kapıya vererek itmeye başladı. Dedesinin şaşkınlıkla kükreyişini yarım yamalak duydu. Ama bunu dikkate almadı. Bu sırada kafasında bir sahne belirdi. Kendisinden biraz uzun bir köylü çocuğu ağılın telleri önünde duruyor ve köpeğine şunu söylüyordu:

– Sonsuza dek burada kal ve eve bir daha dönme!

Priscilla anlıyordu ki çocuk bunları söylerken aslında içi kan ağlıyordu. Bu olayı hatırlamıştı. Henüz kapıyı kapatmamıştı. Dedesi bir şeyler olduğunu anlayınca sinirlendi. Hynes hâlâ bağırıyordu:

– Kapıyı kapatın Bayan Priscilla!

Priscilla kararsızlık içinde durdu ve birden kapıyı açmaya başladı. Dizlerinin yanından, gideceği yolun çok çok uzun olduğunu bilmiyormuşçasına koşarak geçen köpeği arkasından izledi ve elini havaya kaldırarak sessizce

– Hoşça kal Lassie! Hoşça kal ve iyi şanslar, dedi.

Dük atının üzerinden, kaçan köpeğe değil de torununa bakıyordu.

– Aptal herifler, diye söylendi. Kahretsin, aptal herifler!

UZUN BİR YOLCULUĞUN BAŞLANGICI

Lassie tozlu yoldan aşağı doğru inerken hava da yavaş yavaş kararıyordu. Giderek hızını azalttı. Kararsızlık içindeydi. Durdu ve geldiği yöne doğru baktı. Başını kaldırdı. Çok şaşkıncı.

İçindeki zaman güdüsünün verdiği his yavaş yavaş zayıflıyordu. Çünkü çoktan çocukla buluşmuş ve evin yolunu tutmuş olmaları gerekiyordu.

Yemek yeme zamanı da gelmişti. Yılların alışkanlığı Lassie'ye bunu hatırlattı. Geride bıraktığı kulübelerde bir tabak dolusu biftek koyuyorlardı önüne. Fakat orada nefret ettiği zincirler de vardı.

Lassie kararsızdı. İçinde yeni bir his uyandı. Bir ev özlemi duymaya başladı. Onun özlemini çektiği ev, içindeki insanların onu gözettiği evdi; kulübeler değildi. Şöminenin önünde kiliminin bulunduğu, içindeki insanların onu sevdiği evdi, onun evi. Gitmesi gereken yer işte tam orasıydı. Oysa şimdi kaybolmuştu.

İçindeki bu hisle başını havaya kaldırdı. Yön bulmak amacıyla havayı kokladı. Sonra tereddüt etmeksizin güneye doğru yöneldi. Çok mutluydu çünkü içinde bir huzur vardı artık. Eve gidiyordu.

Ona, başladığı işin imkânsızlığını anlatacak ne bir işaret ne de onun bunu öğrenmesi için bir yol vardı. Bu vahşi yerlerden

yüzlerce mil öteye gitmesi gerekiyordu. Oyle bir yolculuktan ki bu, sonunda bir insanı hayal kırıklığına uğratabilirdi. Bir köpek bunu ilk başta anlayamazdı ama tecrübeyle öğrenebilirdi.

Mutlu bir biçimde yoluna devam etti.

* * *

Gecenin alaca karanlığında iki adam evlerinin dışında oturuyorlardı. Bu ev de eski, dar sokağa dizilmiş diğer köy evleri gibiydi. Duvarları kalındı ve üzerlerinde yılların badanası vardı.

Adamlardan biri piposunu dikkatlice yaktı ve başını hafifçe kaldırıp havaya yayılan dumanı seyretti. Sonra yanındaki genç adamın elini sırtında hissetti.

– Wullie, şuraya bak!

Yaşlı adam yanındaki genç adamın işaret ettiği yere baktı. Onlara doğru gelen karartıyı başlangıçta iyi seçemiyorlardı. Bu bir köpekti. Keten elbise giyen genç adam ayağa kalktı.

– Çok güzel bir köpek bu Wullie!

– Evet çok iyi bir çoban köpeğine benziyor.

Köpek yaklaşınca kadar gözleri onun üzerindeydi. Genç adam atıldı.

– Wullie, bu lordun köpeğine benziyor. Evet o! Yemin ederim. İki gün önce gördüm onu, somon yakalıyorduk Mc Wheen'le, kaçmış olmalı.

– A, o zaman!..

– Evet, onu bulan kişi için ödül!..

– Evet haklısın! Bu sözlerden sonra genç adam sokağa fırladı ve köpeğin yolunu kesti.

– Buraya kızım, hadi Loss!

Elini arkadaşvari bir şekilde dizine vurdu.

Lassie adama doğru baktı. Kulağı, ismine yakın olan bu sesi duymuştu. Eğer adam üzerine yürüseydi eliyle Lassie'ye dokunabilirdi ama Lassie çok hızlı hareket etti. Bir an Hynes'i hatırladı. Hızını kesmeden adamın yanından geçiyordu ki adam birden üzerine atladı. Lassie çok kıvrak bir hareketle adamın çabasını boşa çıkarttı. Birkaç adım geriledi ve yoluna devam etti.

Ama adam sokaktan aşağıya doğru koşarak Lassie'yi takip ediyordu. Lassie daha hızlı koşmaya başladı. Adam onu takip ettikçe hiçbir insan elinin kendisine değmemesi konusunda daha kararlı bir hâle geliyordu. Adam bu hızla köpeği yakalamanın imkânsız olacağını anlayınca durdu ve yerden bir taş aldı. Onu köpeğin önüne atabileceğini düşündü, böylece geri dönmesini sağlayacaktı. Kolunu geriye doğru salladı ve taşı fırlattı. Taş istediği gibi gitmeyip köpeğin sırtına çarptı. Hiç durmadan koşan Lassie, önündeki büyük çukurun üzerinden atlayarak yoluna devam etti.

İnsanlardan uzak durması gerektiğini öğrenmişti. Hiç anlamadığı bir sebepten dolayı ona kötü davranıyorlardı. Sesleri kaba ve öfke doluydu. Bağırıyorlar, üzerine atıyorlar ve ona bir şeyler fırlatıyorlardı. İnsanlar onun için tehlikeliydi. Bu yüzden onlardan uzak durmalıydı. Bu düşünceyi ilk günün ilk dersinde öğrenmişti. Bu ilk gecede Lassie hiç durmadan yol aldı. Beş yıllık hayatı boyunca tek bir gece bile dışarıda böyle yalnız kalmamıştı. Bu yüzden, bu konuda ona tecrübeleri değil içgüdüleri yardım edebilirdi.

Yeşil patika boyunca durmadan ilerledi. Tepeye ulaştığında aşağıdaki ovada görünen çiftlik evlerinin belirsiz şekillerini gördü.

Ansızın durdu, kulaklarını dikti ve havayı kokladı.

Dikkatlice eğimli yoldan köye doğru indi. Yiyeceklerin kokusunu alıyordu, uzun zamandır yemek yememişti. Ama dikkatli olması gerektiğini de biliyordu. Çünkü orada da insanlar vardı. İnsanlardan uzak durmalıydı. Patikadan aşağı doğru yürüdü.

Birdenbire bir köpeğin havlamasıyla irkildi. Onun üzerine geldiğinin farkındaydı, durdu ve bekledi. Belki de onunla arkadaş olabilirdi ama köpeğin böyle bir niyetinin olmadığı belliydi. Kulakları dik bir biçimde, koşarak yanına geldi. Lassie bir adım geri çekildi. Köpek, yüksek sesle havlıyordu. Sanki, "Burası benim evim, sen de davetsiz misafirsin. Evimi yabancılara karşı koruyorum." diyordu.

Daha sonra ilerideki çiftlikten bir adamın boğuk sesi duyuldu.

Adam:

– Ne oldu Tommie, diyordu.

Lassie, bu sesi tanııyordu. Döndü ve oradan uzaklaştı. Burası onun evi değildi. Burada bir kimsesizdi o. Kaba giysili çiftçi endişelenerek uzaklaşan köpeğe kızdı. Kendi köpeği ise bu kadar tehdidin yeterli olacağını düşünerek geri çekildi.

Lassie, durmaksızın yoluna devam etti. Çiftlikten de uzaklaşmıştı. Patikaları izleyerek vahşi ormanların arasından geçti. Sonunda su kokusunu almıştı. Küçük bir dere buldu ve dere kenarından kana kana su içti. Gökyüzü grileşiyordu. Etrafına şöyle bir baktı. Bir kaya buldu. Burnu, yaklaşabilecek bir tehlikeye karşı tetikteydi. Başını ayağının üzerine koydu ve sessizce içini çekti.

Ertesi sabah erkenden tekrar yola koyuldu. Millerce yol aldı. Ayakları belli bir ritimle hareket ediyordu. Tepelere çıkıyor

ve sonra tepelerden aşağıya iniyordu. Hiç durmadan, tereddüt etmeden, patikalardan geçerek yoluna devam ediyordu.

Yoluna bir çiftlik veya kasaba çıktığında, insanlardan uzak durmak için buraların etrafından dolaşıyordu. Tedbirli davranıyor, çalıkların gölgesinden bir hayalet gibi süzülüyordu.

Gün ilerlerken hava gri bulutlarla doldu. Aniden bir gök gürültüsü duydu Lassie. Korkmuştu. Bu gürültüden korkmayan, hatta silahın sesini duyunca mutlu olan köpekler vardı ama bunlar çoban köpeği değildi. O, böyle seslerin tehlikeyi işaret ettiğini öğrenmişti. Bu yüzden tereddüt etti. Gök gürültüsü dağlarda yankı yaptı ve aniden fırtınayla birlikte yağmur yağmaya başladı. Lassie uzun süre içindeki korkuyla mücadele etti. Kayalıklarla çevrili bir mağaraya girdi. Gök gürültüsünün sesi burada da yankılanıyordu. Sirtını küçük bir kayaya yaslayarak uzandı.

Ama yolculuğundaki bu duraklama uzun sürmedi. Fırtına yavaş yavaş dinliyordu. Lassie, yavaşça ayağa kalktı, bir müddet başını havaya kaldırıp koku almaya çalıştı ve tekrar yoluna koyuldu.

Yağmur, onun güzel tüylerini donuklaştırmıştı. Yoluna devam ediyordu.

YAŞAM MÜCADELESİ

Lassie, ilk dört gün hiç durmadan yoluna devam etti; geceleri çok az dinleniyordu. Güneye gitme arzusu, içinde bir ateş gibi yanıyordu. Bunu hiç kimse ve de hiçbir şey engelleyemezdi.

Beşinci gün acıktığını hissetti. İlk günlerde açlığını bastırabiliyordu ancak şimdi açlığı, bastırılmayacak kadar artmıştı.

Susuzluğunu gidermek için su bulmak kolaydı. Fakat yiyecek bulma problemini çözmek zordu. Önceleri yemek yemek onun için bir sorun değildi çünkü zamanı geldiğinde yemek önüne geliyordu. Yemek bulmak onun vazifesi değildi, insanlar ona yemeğini veriyordu.

Fakat şimdi yanında bunu yapacak bir insan yoktu ve bir şekilde yiyecek bulmalı, hayatta kalmalıydı.

İnsanların hayal güçleri vardır. Olabilecek şeyleri, daha karşılaşmadan tahmin edebilirler. Köpekler ise bunu yapamaz. Olaylar karşılına çıkıncaya kadar bir kör gibi beklemek zorundadırlar ve olaylar meydana gelince duruma göre davranırlar.

Peki Lassie ne yapmalıydı? Nasıl yiyecek bulacaktı? Hayvanlarda, insanlarda olmayan bir duygu vardır; içgüdü. Bununla, geçmiş tecrübelerinden almış oldukları derslerden, insanların sorgulama yoluyla vardıkları sonuçlara varırlar.

Lassie'ye yön veren şey buydu. İnsanlara karşı tedbirli olması gerektiğini, geçmiş tecrübelerinden çıkarmıştı. Onlardan uzak

durmayı, çalı gölgelerinden karnını yere sürterek geçmeyi ona yaptıran bu güdüydü ve ona yiyecek bulmasını yine bu güdü öğretti.

Beşinci gün yine her zamanki gibi yoluna devam ederken duyuları onu uyarmaya başlamıştı. Yabani yeşilliklerin arasında bir hayvan izi görünce durdu. Gözleri, kulakları ve burnuyla bir insanın algılayamayacağı kadar zayıf işaretler aradı.

İlk olarak koku alma duyusu çözdü bu karmaşayı. Sıcak ve keskin bir koku geliyordu burnuna. Yiyecek kokusuydu bu. Eğildi ve kokuyu takip ederek sürünmeye başladı. Dikkatliydi. Sessizce yeşilliklerin arasından süzüldü. Gittikçe kokuya yaklaşıyordu. Onu patikanın ucunda gördü. Yılan gibi dalgalanan vücuduyla süzülen bir gelincikti bu. Başı yukarıda, bir tavşan ölüsünü sürüklüyordu. İşini çok hızlı ve ustalıkla yapıyordu. Sonra duyuları onu da uyardı. Avını bırakarak bu tehdidi karşılamak üzere hazırlandı. Yırtıcı beyaz dişlerini göstererek keskin bir ses çıkardı.

Lassie başı öne eğik bir şekilde ona baktı. Daha önce böyle bir hayvan görmemişti ve bir av köpeği gibi eğitilmediğinden hücum edemedi. Ama boynunu çevreleyen tüyler yavaşça dikildi. Dudakları kıvrıldı, kulakları dikleşti. Arka ayaklarını topladı.

Gelinciğin üzerine doğru atladığında, gelincik bağırarak kenara çekildi ve çimenliklerin arasından su gibi akarak hızla geçip gitti. Lassie onu görmek için etrafına baktı ama göremedi. Sonra yerde yatan yaralı tavşanın kokusunu aldı. Uzun süre ona baka-kaldı. Bir süre sonra burnuyla, bu taze ava dokununcaya kadar yaklaştı. Sonra geri çekilerek etrafında dolaştı. Ardından tekrar yaklaşarak onu ağzına aldı. Başını kaldırdı ve bekledi.

Sanki insanlardan uzak bu yerde, sahibinin sesini duyuyordu:
– Hayır, Lassie, bırak onu! Bırak! Ama ortalıkta hiç kimse yoktu.

Neredeyse bir dakika böyle kararsızca kalakaldı ve sonunda tavşanla birlikte uzaklaştı. Sağını solunu kollayarak ilerledi. Sonra istediği şeyi gördü; ileride bir mağara vardı. Oraya doğru yürüdü. İçeri girip ağzındaki tavşanı önüne attı. Onu tekrar kokladı. Güzel kokuyordu; bu onun için güzel bir yemektir.

Bundan böyle yeni bir şey daha öğrenmişti; tavşan kokusu... Yolculuğu boyunca ne zaman bir av kokusu alsa hemen avcı kesiliyor, izleri takip edip avını yakalıyordu. Bu, aslında doğanın hassas bir kanunuydu. Avını sebepsiz yere öldürmüyordu, insanların yaptıkları gibi... Yaşamak için öldürüyordu.

Bunlarla ancak hayatını sürdürebiliyordu. Artık yanında, kendisini izleyen, ağırlığını not eden, diş etini kontrol eden, tüylerinin durumunu gözleyen birileri yoktu. Hiç kimse:

– Biraz daha et yemeli, sağlığı yerinde görünmüyor, sabahları ona biraz süt içirin, içine de biraz yumurta koyun. Diş etleri de pekiyi değil, akşamları da morina balığı yağı içsin, bu onu iyileştirir, demiyordu.

Eskisi gibi kuru ve sıcak bir kulübesi de yoktu. O şimdi iyice zayıflamış, tüyleri kirli ve kuyruğu dikenlerle kaplanmış bir köpek-ti. Ama daha önce de bunlar olmadan yaşayabiliyordu. Sevgiyle büyütüldüğü evde hiç hasta olmamıştı. Vücudu toklaşmış, kasları gelişmişti ve yine her günkü gibi yürüyordu.

Kalbi yumuşak, güdüleri sağlamdı. Bu şekilde günlerce hiç durmadan dağlardan, derelerden ve tepelerden geçerek hep güneye doğru ilerledi.

BİR RESSAMIN GÖRDÜĞÜ

Mevsim yaza dönüyordu. Leslie Freeth, kayığın baş tarafına doğru tembelce uzanmıştı. Hâlimden memnun bir şekilde piposunu şöyle bir tüttürdü. Mc Bane'in inatçı bir sabırla küreklere asıldığı tarafa doğru dayanarak dumanın, serin sabah havasında düzenli dağılışını seyretti. Sonra,

– Arka tarafta otursaydım daha iyi olurdu Bay Mc Bane, dedi.

Kürekçi:

– Yo, bu şekilde kayak suda daha iyi ilerler. Size söylediğim gibi Bay Freeth, bu çok özel bir kayıktır, dedi.

Freeth, piposundan bir nefes daha çekti ve gözlerini kapatıp yüzünü gökyüzüne doğru çevirdi. Zaten bu dik kafalı İskoçlara laf anlatmaya çalışmanın bir manası yoktu. Kaldı ki Mc Bane onu kayıkta isteseydi...

Gözleri İskoçya'nın yeşilliklerle örülmüş manzaralarına takıldı ve derinden sıcak bir mutluluk hissetti Freeth. Britanyalı balıkçıların bereketli avlanma yerleri olan bu koylar, Leslie Freeth için farklı şeyler ifade ediyordu. İskoçların çok değer verdiği bu güzellikler, aynı zamanda İngiliz ressamları için de çok çekiciydi

ve Leslie Freeth bir anda mora boyanan tepelerden ışığın ve gölgelerin bu geniş sularda dans etmesinden hiç sıkılmayanlardandı. Her yaz resim yapmak ve kendisini ekşi bir yüzle karşılayıp ambarda ona çalışmak için yer temin eden Mc Banelerle dostluğunu devam ettirmek için yeniden gelirdi buraya.

Freeth, gün ışığının yüzünü okşamasından hoşnut bir şekilde, kaygın küçük bir adanın kumsalındaki taşlara sürtünmesi kulağına çalınana kadar, orada öylece uzandı. Sonra yavaşça doğrulup Mc Bane'in tuval, resim sehпасı ve metal boya kutularından oluşan yükü indirmesine yardım etti. Tuvali ve katlanabilir sandalyesini kurdu. Başını bir tarafa eğerek henüz bitirmemiş olduğu tabloya baktı. Mc Bane:

– Peki, ben sizi almak için öğleyin geri geleceğim, dedi.

– Peki Bay Mc Bane. Ben bunun üzerinde birkaç saat daha çalışacağım. Sizce nasıl gidiyor?

Mc Bane, resmi daha iyi görebileceği bir noktaya doğru yavaşça yürüdü ve bir gözünü kapayarak kafasını bir o yana, bir bu yana eğmeye başladı.

Uzun kış ayları boyunca, ambarın yanındaki küçük handa, Bay Freeth'in bütün Alman ve Fransız sanatçıların saygı duyması gereken Büyük Britanya'nın en iyi ressamlarından biri olduğunu gönülden savunmuştu. Ama şüphesiz inandığı bu düşünceyi hiçbir zaman açığa vurmazdı.

– Şey... Bana sorarsanız biraz abartılı gibi... Suyun rengi biraz fazla koyu. Ben suyun bu renk olduğunu hiç görmedim. Ayrıca bu resimde bulutlar çok korkutucu görünüyor. Resmin gerisi de çok iyi diyemem, dedi.

Leslie Freeth gülümsedi. Mc Bane'in yorumlarına alıştı. Hatta onlara değer veriyordu. Çünkü bu asık yüzlü İskoç, güzel ülkesinin iyi bir perspektif ve ses yorumuna sahipti. Freeth bir manzaraya, bir de tuvale bakıp hafifçe başını salladı. Her şeyin ne kadar hareketsiz olduğunu düşündü. Kıyıdaki kayığa hafifçe çarpan küçük dalganın dışında hiçbir hareket yoktu. Gözlerini kıstı ve,

– Görüyor musunuz Bay Mc Bane, şu bir karaca mı, diye sordu.

İskoç, gözlerini, Freeth'in eliyle işaret ettiği yere, kuzeyde kalan sahile çevirdi. Kum rengi kaşları, mavi gri gözlerini örtmek istercesine eğildi.

Bay Freeth:

– Karaca mı, diye tekrarladi.

Mc Bane sadece başını sallayarak soruyu cevapladı. Açık havaya alışık gözleri, bir İngiliz'inkinden daha keskindi. Sonra birdenbire,

– Şey, ben bir karacaya hiç rastlamadım, dedi.

– Nedir peki?

Yaşlı adam:

– Bu bir köpek, dedi.

Derken ikisi de ellerini gözlerine siper ederek bir daha baktılar.

– Evet orada. Şu anda görebiliyorum!

Ressam bu cevapla tatmin olmuş, yeniden tabloya dönmüştü fakat yaşlı adam hâlâ aynı noktaya bakıyordu. Onun bu ısrarı ressamın da dikkatini aynı yere yeniden çekmişti.

Mc Bane:

- Bir köpek, burada ne arıyor ki, dedi.
- Herhâlde buralardan bir yerdendir. Bir çiftlik köpeği.

İskoç başını salladı. Köpeğin kıyıya yaklaşarak suda birkaç fit boyunca yürümesini seyretti. Derken köpek geri çıktı, sahilde birkaç metre koştu ve aynı şeyi tekrar denedi. Köpek sanki suyun kaybolacağını ve kupkuru toprak üzerinde yürüyeceğini umuyormuşçasına bunu yapmaya devam etti.

- Çok ilginç Bay Freeth. Sanki karşıya geçmek istiyor gibi.
- Belki bizi adaya kadar takip etmek istiyordur.
- Hayır. Bence karşıya geçmek istiyor!

Derken köpekten bütün bu kuşkuları dağıtırcasına, hap-sedildikleri zaman çıkardıklarına benzer acı bir inilti duyuldu.

İskoç:

– Karşıya geçmek istiyor, diye tekrarladı. Sanırım ben kayıkla oraya gideceğim ve...

Konuşurken bir taraftan da kıyıya doğru yürüdü ve kayığı bir ucundan kaldırarak suya itti. Küreklerin ıskarmozlara çarparak çıkardığı tok ses, gölün çarşaf gibi yüzeyinde yankılanarak dağıldı. Leslie Freeth o anda köpeğin başını kaldırıp uzaklaşmaya başladığını gördü.

- Gidiyor Bay Mc Bane, diye bağırdı.

İskoç doğrularak baktı. İki adam köpeğin çalılıkların olduğu tarafa doğru uzaklaşmasını seyretti. Köpeğin kıyı boyunca batıya doğru yürüdüğünü fark ettiler. Sanki böyle olmasına karar vermiş gibi kendinden emin bir hâlde yürüyordu.

Mc Bane:

– Arkadan dolaşacak. Zavallı hayvan, daha gidecek çok yolu var, dedi.

– Yani bu gölün çevresini mi dolaşacak? Fakat bu miller sürer!

– Gölün çevresini dolaşabilmesi için yaklaşık yüz mil yürümesi gerekli...

Ressam şüpheli gözlerle yaşlı adama baktı.

– Yani, sen bana, bu köpeğin sadece gölün etrafını dolanmak için yüz mil yürüyeceğini mi söylüyorsun? Ama neden?

Derken Freeth gülmeye başladı ama Mc Bane'in sert ses tonu üzerine sustu.

– Bay Freeth, koli İskoçya kökenli bir köpektir, bu yüzden de bu ülkenin cesaretine ve azmine sahiptir.

Mc Bane bunları azarlayıcı bir tarzda söylemişti ve Freeth bu kelimelerin ardındaki manayı biliyordu. Ama aklından hâlâ bazı şeyler geçiyordu.

– Bay Mc Bane, dedi.

– Evet?

– Sence niye karşıya geçmek istiyor? Amacı ne olabilir ki?

İskoç uzunca bir süre öylece düşündü ve Freeth'in sorusunu cevapladı.

– Kim bilebilir ki! Ama belli ki bir yerde bir görevi var ve kimseden yardım istemeden işini yapmaya çalışıyor.

Bu arada Mc Bane kayığına geri döndü. Kayığın içine atladı ve sözlerine devam etti.

– Bu, herhangi birimizin karşıya geçmek için yapacağı şeydir.

Freeth kendi kendisine güldü. Bu ekşi yüzlü ihtiyarın doğadaki her olayla insan tabiatı arasında bağlantı kurmak gibi

bir alışkanlığı olduğunu düşündü. Derken yine tablosuna daldı. Dalgın dalgın, her kürek çekişinde biraz daha uzaklaşıp ufalan kayığa bakıyordu.

* * *

İçgüdü, bir kuşun uçuşu gibidir çünkü yolunda kararlı bir şekilde yılmadan yürür.

Lassie de eve ulaşma isteği ile uzakta bulunan Greenall Köprüsü'ne mümkün olan en kısa yoldan gitmeye çalışıyordu. Sadece kasabalara ve geçilmesi zor dağlara geldiği zaman rotasını değiştirmiş ama bunların dışında hep güneye doğru içgüdüsel bir rota takip etmişti. Günlerce süren yorucu bir yolculuk boyunca yüksek dağlık arazilerden geçmiş ama rotasını hiç değiştirmemişti.

Neyle karşılaşacağını tabii ki bilemezdi. İçgüdüsel rotası onu doğruca İskoçya'nın büyük göllerinden birinin kıyısına getirmişti. Bu gölleri doğu ve batıya doğru hızlıca akan geniş, neredeyse ülkeyi ikiye bölen, nehirler beslemektedir.

Bu nehirler haritada küçük parmaklar gibi görünseler de aslında kesinlikle öyle değildir. Onlar geniş ve bol su taşıyan akarsulardır. İki kıyısı arasındaki mesafe hayvanlar tarafından yüzülüp geçilemeyecek kadar uzundur. En dar oldukları yerlerde bile karşı kıyı ya görünmez ya da ancak soluk mavi renkli ince bir çizgi olarak seçilir. Bu nehirlerin oluşturduğu göller de son derece geniştir. İnsanlar bunların üzerinden ancak kayıklar ya da feribotlarla geçebilirler.

Ama Lassie, bu büyük gölün kıyısına gelince de amacından vazgeçmedi. İçgüdüleri ona güneye gitmesini söylüyordu. Yolu yine tıkanacak olursa başka bir yol arayacaktı. Gölün çevresinde

sürecek olan uzun bir yolculuğa başladı. Günler boyu batıya, gerekirse köylerin etrafından dolanarak hep batıya gitti. Lassie, güvenli yoldan gitmeyi tercih ediyordu.

Her zaman karşısına çıkan aslında sadece küçük burunlardı. Bu durumda Lassie hep biraz güney yönünde suda bir iki adım ilerler sonra ileri bakarak bir süre düşünürdü. O zaman hep kuzeye yönelir, biraz sonra geri dönüp sahil boyunca batıya gitmeye karar verirdi.

Düzinelerce burun ve koy, bir o kadar da umutsuzluk!.. Bir hafta sonra hâlâ batıya doğru giderken Mc Bane ve Leslie Freeth onu görmüşlerdi. Bu uzun ve büyük göl, bir köpeğin anlayamayacağı şekilde uzayıp gidiyordu.

BİR KÖPEK YARALANINCA

Lassie çalılıkların arasından geçerek kıyıya ulaştı. Şimdi daha yavaş ilerliyordu. Çünkü ayakları yara bere içindeydi ve sağ ön patisi, diken battığı için sızlıyordu. Artık kafası eskisi gibi dimdik değildi, yürüyüşündeki kendine güven kaybolmuştu.

Hatta sık sık, ona sonsuzmuş gibi gelen bu yolculuğa neden çıktığını unuttur gibi oluyordu. Ama bu uzun sürmüyor, hemen toparlanıyor ve acıyan patisine yüklenmemeye dikkat ederek yürümeye devam ediyordu. Derken sola baktığında birden umutlandı. Çünkü burası karşıya geçilebilecek kadar dardı. Burada göl daralıyor ve bir nehre bağlanıyordu. Bu su kütlesi kayalık nehir yatağı üzerinde hoyratça akıyordu.

Lassie suyun kenarına geldi. Yüzünü yeniden batıya çevirdi. Fakat orada, hemen yakında bir kasaba görünüyordu. İleride bir köprü'nün üstünde balık avlayıp neşe ile bağrıışan gençler vardı. Lassie hâlâ insanlara karşı dikkatli olması gerektiğine inanıyordu. Bir süre durup onlara baktı.

Yeniden hızla akan suya çevirdi başını. Suyun akarken çıkardığı gürültü kulağına korkunç geldi. Fakat sadece bir an durakladı ve gücü yettiğince uzağa sıçrayarak suya atladı.

Suya düşer düşmez akıntı onu, trenden atılan bir parça kâğıdı rüzgârın savurduğu gibi savurarak hızla aşağı doğru sürükledi. Ama köpeklerin sahip olduğu mükemmel yön bulma güdüsü onu da hiçbir zaman yanıltmadı. Lassie sürekli olarak güney kıyısına doğru yüzmeye çabaladı.

Lassie köye doğru hızla sürükleniyordu. Köprü'nün üzerinde-

ki çocuklar suda çirpınan köpeği fark ettiler. Düşüncesizce sudaki hayvana taş atmaya başladılar. Lassie köprünün altına geldiğinde bile köprünün öbür tarafından bu hareketlerine devam ettiler.

Lassie hâlâ çirpınıyordu. Neredeyse karşı kıyıya varmıştı. Hemen aşağıda ise bir şelale vardı. Bacaklarını suda daha hızlı çırptı ama bu yeterli olmadı. Derken akıntı onu kaptı. Lassie boşlukta savrulduğunu hissetti. Vücudu hızla bir kayaya çarptı. Acı ateş gibi bütün vücudunu kapladı. Akıntı onu aşağıya çekti.

Köprünün üstündeki çocuklar delice çılgınlıkla acımasız zaferlerini kutladılar. Ardından sustular ve köpürerek akan suya tekrar baktılar. Çok zaman geçmişti ama köpek artık geri çıkacak gibi gözüküyordu. Çocuklar tekrar bağıştılar ve gittiler.

Lassie biraz sonra aşağıdan su yüzeyine çıktı, hâlâ bacaklarını çirpıyordu. Buralarda su sakindi ve Lassie artık daha kolay yüzebiliyordu. Mücadele ediyor, bütün gücünü harcıyordu. Sonunda kıyıya gelmeyi başardı. Ayağı karaya dokundu. Yorgun

kasları vücudunu taşıyamayacak gibiydi. Vücudu ıslanmış ve iyice ağırlaşmış olduğu için sendeledi.

Sudan tamamen çıktı ama şimdi yeni bir tehlikenin yaklaştığını fark etti. Aynı çocuk topluluğu vahşi çığlık sesleriyle nehir kıyısından aşağı doğru geliyordu. Aceleyle ilerlemeye uğraştı. Vücudunu ağırlaştıran sudan, çırpınıp kurtuldu. Ne ayağındaki eski yaradan dolayı sendeledi ne de vücudunun bir tarafını sızlatan yeni yaradan dolayı durakladı. Aklında sadece bir tek şey vardı...

Sonunda karşıdaydı. Yolunu uzatan bu gölden sonra artık rahatça güneye doğru ilerleyebilecekti.

Sendeleme sendeleme koşmaya başladı. Bir süre sonra çocukların sesi arkada kaldı. Büyük göl de geçildiğine göre şimdi güneye, daha doğru bir rota takip ederek gidebilecekti. Artık köy de çocuklar da geride kalmıştı. Koşmayı bırakıp yavaşladı çünkü fazla gücü kalmamıştı. Ne yan tarafındaki ne de ayağındaki acı, ilerlemesini engelliyordu. Yalnız, yürürken yaralarını acıtmamaya özen gösteriyordu.

Yolu çabucak geçti. Çayır ve düz arazilerde ilerlemeye başladı. Güneş batarken o hâlâ yürüyordu. Onca zaman batıya gittiği için yeterince yol kat edemediğini düşünüyordu. Büyük bir katırtırnağı yığınının kenarına uzandığı zaman ise vakit gece yarısını çoktan geçmişti.

Yere uzandı. Serin zemin sızlayan yarasına iyi geldi. Patisini yalayarak diliyle dikenin battığı yere ulaşmaya çalıştı. Neredeyse bir saat uğraştı ama diken hâlâ oradaydı.

Tıpkı yorgun bir insan gibi içini çekti. Başını ön ayaklarının üzerine koydu ve gözlerini kapadı.

Uyandığında henüz gün doğmamıştı. Esnedi ve ayağa kalkmaya çalıştı. n omuzlarını kaldırdı ama belini kıpırdatamadı. Bu yeni ve beklemediği sorun karşısında şaşırımış olarak bir süre durakladı. Bütün gücünü kullanarak yeniden denedi ve bir saniye ayakta kalmayı başardı. İleri doğru bir adım attı ve sağlam olan arka ayağıyla şöyle bir sekti ama öbürünü kullanamıyordu. Gece boyunca yaralandığı tarafı tutulmuştu. Kayalara çarptığında bir kaburgası kırılmış ve bir arka bacağının kasları ve eklemleri zedelenmişti. şimdi arka bacağı kaskatı kesilmişti.

Kötü bir şekilde aksayarak katırtırnağı yığına geri döndü. Ağırlaşmış vücudu zemine yığıldı. İyice kıvrıldı ve endişeli gözlerle sapların arasından sızan güneşin ilk ışıklarına baktı. Artık daha uzağa gidemezdi. Orada kalmalıydı. İçgüdüleri yle söylüyordu.

İnsanlar acı duydıkları zaman, başka insanlar acıyıp da yardım etsinler diye hissettiklerini dışa vururlar. Ama hayvanlar için tam tersi geçerlidir. Sanki yaralanmış olmak utanılacak bir şeymiş gibi kimseden yardım istemeden bir köşeye çekilip sonucu beklerler. Lassie'nin yığında saklanmasının sebebi de aynıydı. Yoluna devam etmek istiyor ama bunu başaramıyordu.

Günler boyu hareketsiz ve parlak gözlerle, kendisini saklayarak öylece yattı. Dışarıda hayatın çarkları dönüyordu. Günler ve geceler birbirini takip etti, kuşlar ötmeye devam etti. Bir defasında yanından birkaç tarla işçisi geçti. Bazen de rüzgâr burnuna, muhtemelen yakınında bulunan, tavşanların kokusunu getirdi. Bir keresinde bir gelincik, tarladan geçip yığına kadar geldi. Keskin gözleri, kıvrılıp yatmış köpeği fark etti. Burnunu kıpırdattı. Bir süre hareketsiz bekledi, ardından hasta bir hayvanın onu takip

edemeyeceğini biliyormuş gibi dönüp sessizce uzaklaştı.

Bütün bunlardan sonra bile Lassie hâlâ hareketsizdi. Acı, bütün vücudunu kaplamış, ona sahip olmuştu.

Neredeyse altı gün hiç hareket etmedi. Derken bir öğleden sonra güneş batarken kafasını kaldırdı. Yavaşça ön patisini yalamaya başladı. Tabiat, görevini yapmıştı. İrinle beraber diken de çıkmıştı. Lassie yarayı azar azar yalayarak temizledi. Etrafına baktı ve ayağa kalkmaya çalıştı. Yaralı arka ayağı yere değmeden sarkıyordu. Sekerek su olduğuna inandığı yöne doğru gitti. İnce akan bir su kaynağı buldu ve başını eğerek bu sudan içti. Bir haftadır ilk kez su içiyordu.

Suyu iştahla içti. Suyun yanına yattı ama bu kez başını dikti. Birden ayağa fırladı ve keskin bir çığlık attı. Önce güneye sonra katırtırnağı yığınınına baktı ve sekerek yığına doğru ilerledi.

Kırıklık vücudundan biraz gitmişti. Üç ayağıyla yürüyerek geri dönmüştü. Yığında saklandığı yere uzanıp sabırla geceyi bekledi. İki gün daha orda kaldı. Ara sıra susuzluğunu gidermek için suyun yanına kısa ziyaretlerde bulunuyordu. Ama yiyeceği yoktu. İhtiyacı varmış gibi de görünmüyordu.

Büyük nehri geçeli dokuz gün olmuştu. Su içtiği yere geri geldi. Artık dört ayağını da kullanıyor ama yaralı ayağına yüklenmemeye çalışıyordu. Berrak sudan biraz daha içti ve yine başını kaldırarak önce geri, sonra güney yönüne baktı. İçinde bir şeyler canlanıyordu. Derken Lassie her şeyi yeniden hatırladı. Okul binasındaki buluşma yerine gitmeliydi. Okul binası işte tam oradaydı, gitmesi gereken yönde!

Kafasını kaldırıp katırtırnağı yığınınına baktı. Ama sadece bir

an... Sonra yavaşça suyu geçti ve güneye doğru yola çıktı. Lassie artık yeniden yola koyulmuştu.

Bu onurlu bir gidiş olmamıştı. Yolculuktan bitkin, yorgun ve hırpalanmış, uzun süren açlıktan zayıf düşmüş bir hâldeydi. Azimle ilerliyormuş gibi değil, acıyla sürükleniyormuş gibi görünüyordu. Zaten bu sefer uzun sürmedi.

Güneş battıktan hemen sonra yeniden yığıldı kaldı. Burası varlıklı adamların keklik avı için geldikleri bir yerdi. Buradan üzerlerine doğru sürülen kuşlara ateş ediyorlardı ama Lassie bunu bilmiyordu. Tek bildiği buranın güvenli ve sıcak bir yer olduğuydu. Lassie yığından bu yana üç mil yürüdüğüünün farkında değildi. Bir hayvanın kafasında uzun yolla kısa yolun farkı yoktur. Tek hissettiği tatmin olduğuydu. Gitmek istediği yöne doğru yeteri kadar yürümüştü. Huzurlu bir hâlde derin bir nefes aldı.

Derken kulaklarını dikti ve burnunun ucunu oynattı. Burnuna yakındaki bir tavşanın kokusu geliyordu.

Uzun zaman sonra yeniden bir tavşanın farkına vardı ve ona ihtiyacı vardı. İçinde derin bir açlık hissiyle ağzı sulandı. Yavaşça av bölgesine girdi. Sonunda yeniden yemek yiyebilecekti. Yeniden iyileşmiş ve güçlenmiş olarak yoluna devam edebilecekti.

Eğer avını yakalayamayacak kadar yavaş ve zayıf ise ölüm tehlikesi ile karşı karşıya kalacaktı. Çünkü her geçen gün daha da zayıflayacaktı. Ama eğer avını yakalamak için yeterince gücü kalmış ise yeniden güçlenecek ve canlanacaktı.

Bir hayalet gibi sessizce avına doğru ilerledi.

KÖTÜLERİ ÖLDÜRMEK İÇİN...

İki adam bir taşın üzerine çömelmişlerdi. Duvardaki delikten sızan zayıf ışık onları biraz aydınlatıyordu. İkisi de İskoç kumaşından yapılmış benzer kıyafetler giyiyorlardı. Yalnız, genç olan siperli bir şapka, yaşlı olan ise bir bere giyiniyordu. Uzunca bir süre nefeslerinin sesi dışında hiçbir ses duyulmadı adamlardan. Tam o anda genç olanı konuşmak istedi fakat yaşlısı elini ağzının üstüne koyarak,

– Sus, dedi.

Hareketsiz bir hâlde biraz daha beklediler.

Genç olan sessizce,

– Bir ses duydun mu Andrew, dedi.

Diğeri:

– Evet evet, duyuyorum galiba.

Sessizce doğrulup dikdörtgen boşluktan dışarı baktılar. İleri doğru ince dumanlı, mavimsi sisle kaplanmış yemyeşil bir düzlük uzanıyordu. Uzunca bir zaman gözleri ve kulakları tetikte baktıktan sonra genç adam:

– Artık bir ses duyulmuyor, dedi.

Yaşlı adam başını salladı. Beresinin üzerindeki ponpon ileri geri hareket etti.

– Bir hışırtı olduğunu sandım, dedi.

Jock, kafasıyla arazideki büyük ağılı işaret etti. Orada, ay ışığı altında büyük bir koyun sürüsü hareketsiz bir şekilde duruyordu. O kadar sık duruyorlardı ki sırtları gri renkli bir deniz gibi görünüyordu.

Jock yeniden,

– Bir ses olsaydı köpekler bunu bizden çok daha önce duyarlardı, dedi. En azından benim Dannie'm duyardı.

Kendi ismini duyan barınaktaki iki köpekten biri kafasını kaldırdı. Öbürü esnedi ve nöbetin artık bitmesini isteyen gözlerle şöyle bir etrafına baktı.

Jock:

– Ben onları burada tutmakta fayda görmüyorum Andrew. Onları dışarıda, koyunların yanında bırakmalıydık!

– Hayır, hayır Jock! Eğer dışarı çıkarlarsa kahrolası şeytanlar, geri dönmezler. Onlar o kadar açığözdür ki delikanlı, bunu anlamak oldukça güçtür.

– Evet, olabilir.

– Altı akşamdır nöbet bekliyoruz, hiçbir iz yok. Yedinci gün eve gidip uyuduğumuz anda aç kurtlar gibi gelip bütün hayvanları telef ederler. Yedi koyun ve sadece iki göz!.. Yedi koyun, dikkatini çekerim! Neden biz nöbet başında hazır beklerken gelmezler ki?

Yaşlı adam son soruyu duymazlıktan gelerek,

– Şükretmeliyiz Jock. Archie Forsythe'inkiler dinî tatilde öldürülmüşlerdi.

– Vaşşiler! Dinî tatil ve bütün öbür günler o şeytanlar için aynı. Şeytanın siyah tüylü canavarları! Birini elime geçirsem!..

Genç adam gerisini getirmede. Sonra,

– Niye bunu yapıyorlar Andrew, diye sordu.

– Sanırım bunu hiçbir zaman anlayamayacağız, dedi yaşlı adam. Herhâlde köpekler de insanlar gibi. Çoğu dürüst ve güvenilir. Ama bazısı da vahşi, zalim ve ahlaksız doğuyor. Karanlık çöktüğü zaman içindekileri dışarı döküyor, barbar şeytan!..

– Şey Andrew, Allah biliyor ya, köpekleri çok severim. Kendi köpeğimi de severim, ona ilgi gösteririm, onun için yapmayacağım şey yoktur. O bana neden kötülük yapsın ki? Ama şuna inanıyorum ki onlar köpek değillerdir. Onlar koyun katillerinin şeytanlarıdır. Bazen ne düşünüyorum biliyor musun Andrew?

– Ne Jock?

– Şey, gülebilirsin ama ben inanıyorum ki o katiller köpek değil, asılan katillerin hayvan kılığına bürünmüş ruhlarıdır.

Genç adam bunu öyle esrarengiz bir tonda söyledi ki ikisi de bir an titredi. Derken yaşlı olan silkinerek,

– Hayır, hayır Jock! Sadece köpek onlar, kötü huylu vahşi köpekler. Onlara acımamalıyız.

– Acımıyorum, birini bir görsem!.. Nişan alıp...

– Sus!..

Yeniden sessizlik hâkim oldu ve yaşlı adam eliyle işaret etti.

– İşte orada!

– Nerede?

– Hemen şu tümseğin üzerinde Jock! Silahını al, çabuk!

Genç adam duvara dayalı duran tüfeğini kaptı ve sessizce beklediler.

Genç adam:

– Ya, hayal görüyorsun Andrew, dedi. Hiçbir şey yok! Ol-

madı da olmayacak da! Şeytanlar, burada beklediğimizi biliyorlar!
Biliyorlar!

– Sus Jock! Sessiz ol!

Genç adam itaat etti ama sessizlik uzadıkça uzuyordu. Bu gerilime dayanamayarak sonunda yine konuştu.

– Andrew!

– Ne!

– Biliyorsun, sadece bir düşünce benimki. Yani bir köpek hem en büyük dostumuz hem de en büyük düşmanımız olabiliyor!

– Haklısın Jock. Çünkü bize yardım edecek kadar ve bize zarar verecek kadar zekiler. Onların herhangi biri kötü olabilir, bunu bilmelisin. Hatta bu senin çok değer verdiğin sevgili köpeğin bile olabilir. Bir kere taze koyun kanı tadı aldılar mı katil olup çıkarlar!

– Benim Dannie'm böyle şey yapmaz!

– İnşallah benim Vickie'm de yapmaz ama bu gerçek. Bir kez öldürdüler mi delirirler. Ondan sonra yemek için değil, zevk için öldürmeye başlarlar.

– Benim Dannie'm yapmaz!

– Hiçbir zaman bilemezsin Jock. Bazı köpekler kendi sürülerinde çok iyi huylu olurlar ama güneş batınca uzaklara giderler. Hatta bazen kendileri gibi köpeklere de rastlarlar ve kurt sürüsü gibi bir sürüye saldırıp vahşice kan dökerler. Sonra yardım gelmeden çoktan uzaklaşmış olurlar. Ertesi gün ayrılıp kendi sürülerine dönerler. O kadar iyi niyetli görünürler ki sanki ağızlarına tereyağı koysan erimez!

– Dannie böyle yapmaz. Eğer yapsaydı...

Yine bir an sessizlik oldu. Derken Jock devam etti:

– Köpekleri bu kadar seven ikimizin, köpeklerden zarar görmesi ne acı!

– Ama bütün gece nöbet beklersek mümkün olduğunca azını öldürürüz. Çünkü o zaman bir daha gelmezler.

Yine sessizlik çöktü. Ay ışığı yemyeşil araziye biraz aydınlatıyordu. Bu sefer sessizliği yaşlı adam bozdu. Sesi titriyordu.

– Geldiler!..

Hemen öbür tarafa zıpladı ve tüfeğini duvardaki boşluğun ucuna dayayarak nişan aldı. İki de nefeslerini tutmuş, ileriye doğru, hareketsiz bir biçimde bakıyorlardı.

– İşte orada!

Jock tüfeğini o yöne doğrulttu. İlerideki taş duvarın orada bir kıpırtı vardı. Derken nişan aldığı noktanın az ilerisinde bir köpek fark etti. Köpek gizli bir şey yapıyormuş gibi görünmüyordu. Duvarın yanına yaklaştı ve engebesiz araziye şöyle bir baktı.

Bu Lassie idi. Yığından ayrılalı bir hafta olmuştu ama hâlâ sekerek yürüyordu. Mum ışığında, sanki rotası belirliymiş gibi düzgün bir biçimde ilerliyordu. Taş kulübedeki yaşlı adam tuttuğu nefesini birdenbire bıraktı ve,

– Vur onu Jock, diye sessizce fısıldadı.

Genç adam silahını doğrulttu ama ateş etmedi.

– Öbürleri nerede, diye sordu.

– Saçmalama vur onu!

– O bir koli, o yapmaz!

– Hayır, o bir kaçak, vahşilerden birisi işte! Vur onu şimdi, haydi kaçırma!

Jock, kafasını çevirdi.

– Savaşta, bende bu tüfeklerden vardı. Ben kaçırmam, hele de kurşunun parasını veriyorsam!

– Vur şunu Jock!

Genç adam yeniden nişan aldı, nefesini tuttu. Yine namlunun tam ucundaki görüntüye kilitlendi. Namluda sekerek ilerleyen bir koli gözüküyordu. Koli ilerledikçe namlu da onu takip ediyordu.

Jock ateş etmeye hazır bir vaziyette parmağını tetiğe götürdü.

– Çabuk Jock, şimdi!..

Jock birden kafasını kaldırdı ve tüfeğini bıraktı.

– Yapamıyorum Andrew!

– Vur şunu be adam, vur!

– Hayır Jock, hayır. Bu o şeytanlardan biri gibi görünmüyor.

Hiçbir şeyle ilgilenmiyor. Bakalım ağıla gidecek mi? Görünüşe göre koyunlarla da ilgilenmiyor, bak!..

– O bir kaçak. Onu vurmaya hakkımız var!

– Tamam ağıla giderse vuracağım!

– Seni aptal herif! Vur şunu!

Yaşlı adam sesini fazla yükseltmişti. Ses ta Lassie'ye kadar gitti. Lassie durdu ve kafasını sesin geldiği yöne doğru çevirdi. Derken her şey kafasında canlandı. Adamların sesleri, kokuları, taş kulübenin penceresi... Bu, onu kilitleyebilecek birisi olabilirdi, kaçınması gereken birisi!

Hızlandı ve sekerek kaçtı.

Lassie'nin bu hareketleri genç adama yanlış karar verdiğini düşündürdü çünkü bu suçlu bir köpeğin kaçmasına benziyordu. Çabucak silahını kaldırdı, nişan aldı ve ateşledi.

Gecenin sessizliğini bozan ilk silah sesiyle Lassie sağa doğru sıçradı. Bu ani hareketiyle omzunu sıyırarak geçen merminin ona isabet etmesini önlemişti. Hızla kaçmaya başladı. Ama başka bir atışla beraber, yan tarafında sıcak bir acı hissetti.

Genç adam:

– Evet, vurdum, dedi.

Taş kulübedeki sessizlik yerini insan ve köpek sesleriyle karışık bir gürültüye bıraktı.

Jock:

– Köpekleri sal, diye bağırdı.

Yaşlı adam fırlayıp kapıyı açtı ve köpeklerle birlikte Lassie'nin izlerinin ardından koştular.

– Fırla oğlum! Getir onu, diye bağırdı.

Köpekler olanca hızlarıyla takibe başladılar. Arkadan gelen adamlar epeyce geride kalmışlardı. Köpekler birden durup aynı noktada birleştiler ve uzun uzun uludular, taze kan kokusu almışlardı.

Lassie, ileride var gücüyle koşuyordu. İki defa durup kurşunun bacağına açtığı yarayı yaladı. Kendisini takip eden köpekleri duyabiliyordu ama hızını arttırmadı. Köpeklerden korkmuyordu. O, insanları geride bırakmayı amaçlıyordu ve içgüdüleri ona insanların yakında olmadığını söylüyordu. Ama şu anda onlardan hiç korkmadığı kadar korkuyordu. Sadece onu kilitlemekle kalmazlar, aynı zamanda o korkunç, gök gürültüsüne benzer sesi çıkarıp ona işkence edebilirlerdi.

Sürekli sekerek ilerledi. Onları geride bıraktığını umuyordu. Ama öbür köpekler daha zindeydiler. Onlar, yüzlerce mili yarı aç kat etmemişlerdi. Birisi Lassie'yi dişleriyle arka bacağından yakaladı, omzuyla iterek onu düşürmeye çalıştı.

Lassie'nin hâlâ yapacak bir şeyi vardı. Yorgun ve aç olabilirdi ama korkak değildi. Yıldırım hızıyla ve korkusuzca ayağa fırladı. Yeleleri dimdik ve dudakları sivri dişlerini açıkta bırakacak kadar gergindi. Bu hareket öbür köpekleri durdurdu. Öbür köpekler de koli cinsiydi ve beklemedikleri bir cevapla karşılaşmışlardı. O, tavşanlar gibi kovalanıp hırpalanacak türden bir köpek değildi. Lassie içindeki inanılmaz güçle sakince yoluna geri döndü. O karar vermişti, güneye gidecekti, hep güneye...

Fakat onlar bunu bir korku ifadesi olarak algıladılar. Ona saldırarak onu ısırıp yaralamaya uğraştılar.

Lassie'nin kendi dövüşme stili vardı ve nasıl karşılık vere-

ceğini biliyordu. O biriyle uğraşırken öbürü de ters yönden saldıracaktı. Lassie de olduğu yerde dönüp durarak en yakın düşmanını ay ışığında başı dik bir vaziyette bekledi. Arkadaki saldırdı. Lassie onu ani bir dönüşle yanılttı. Ama tam o anda diğeri saldırdı. Lassie yine yanıltıcı bir hareketle döndü fakat bu sefer bir saniye geç kalmıştı. Saldırıyla tökezledi, tam kalkmadan öbürü saldırdı. Bu arada üçü tek yumak gibi boğuşuyorlardı. Lassie aradan sıyrılıp çıktı, sonra yeniden başladılar. Birisi saldırdı, Lassie onunla uğraşırken öbürü...

Kavga fazla uzamıştı. Adamlar geldiğinde de hâlâ devam ediyordu. Adamlar heyecanla kavgayı izliyorlardı.

– Ateş etme! Benim Vickie’yi vurabilirsin, dedi Andrew.

Jock başını salladı ve silahı omzuna aldı. Başı hafif öne eğik, yaralı, yorgun bir köpekle sağlıklı dinlenmiş, yıllardır ağır işlerde bulunmuş güçlü iki köpeğin kavgasını seyrediyordu. İkilinin yenmesini bekliyordu.

Ama Lassie'de öbürlerinde olmayan bir şey vardı. O asil bir kandan geliyordu. Çok iyi terbiye edilmişti ve soyunda, türünün en iyi örnekleri vardı.

Bütün hayvanseverler bilirler ki hayvanlarda asil kan teorisi boş laf değildir. Soğukkanlı bir atın tükenip duracağı noktada asil kan taşıyan at, damarlarındaki son hayat ateşini harcama pahasına olsa da hâlâ yoluna azimle devam eder. Melez bir köpeğin korkup kaçacağı noktada, safkan bir köpek büyük bir cesaretle dimdik ayakta durur. Lassie'nin şansını kanındaki bu asaletti. Köpeklerden biri saldırınca Lassie onu karşıladı ve tuttuğu gibi yere çarptı. Köpek sırt üstü yerde yatıyordu.

Lassie burada alışılmadık bir şey yaptı. Köpeği boğazından ısırip öldürmek yerine, göğsünün üstüne bir ayağını koyarak galip bir güreşçi gibi onu tuttu. Köpek sakince orada yattığı sürece hayatı güvendedi.

Köpeklerden biri sakince yerde yatarken Lassie öbür köpeği karşısına aldı. Parlak beyaz dişlerinin ve yavaş yavaş kalkıp inen göğsünün tehdidiyle dimdik duruyordu.

Diğer köpek ona baktı, sonra o da yattı ve patisindeki bir yarayı yalamaya başladı. Bu anlaştıkları manasına geliyordu.

Böylece köpekler bir süre durdular. Biri Lassie'nin ayağının altında duruyor, öbürü de,

“Benim bu durumda yapabileceğim hiçbir şey yok!” der gibi yatmış, patisini yalıyordu.

Bu durum kısa sürdü. Sonra Lassie kavgayı bıraktı, boğazındaki tehditkâr hırıltıyı kesti. Ne yapması gerektiğini hatırlamıştı. Sessizce arkasını döndü ve uzaklaştı.

Andrew bu sessizliği bozdu:

– Şimdi, Şimdi Jock! Vur onu, diye bağırdı.

Ama genę adam kıpırdamadı. O hayalinde köpekleri değil insanları görüyor gibiydi. Özel bir günü hatırlamıştı. Kolinin uzaklaşmasını seyretti.

Andrew:

– Gidiyor Jock, niye vurmuyorsun, diye sordu.

– Yapamam Andrew!

– Niye?

– Mayıs'ı hatırladım, Mayıs 1918'i Andrew. Alaya saldırdıklarında... Bir kolimiz vardı. Aynı Black Watch gibi savaŐmıŐtı. Mayıs 1918'di...

– Delirdin mi?

– Hayır Andrew!

Genę adamın yüz ifadesi değişmişti.

– Mayıs 1918, dedi yaşlı adam alaylı bir ifadeyle.

– Şey, cesur bir köpekti Andrew ve bir yere gidiyor gibiydi. Zaten tüfeği doldurmayı unutmıŐum!

– Bu da laf mı yani! Doldurmayı unutmıŐmuŐ! Hiç, bir asker ateş ettikten sonra silahını doldurmayı unutmur mu?

Genę adam:

– Unutmamamız gereken çok Şey var Andrew, dedi.

DönüŐte sessizce tüfeğini açıp içindeki fiŐeęi çıkardı ve cebine koydu. İki köpekle beraber taş kulübedeki nöbet yerlerine geri döndüler.

OVADAKİ TUTSAK

Ülkenin bu tarafları farklıydı. Dağlar, ocaklar, yuvarlak tepeler ve koyun otlakları yoktu. Tersine buralar düzdü ve kömür ocaklarında işlenip büyük endüstriyel araçlarla taşınıp ayrılmış metal artık tepelikleri vardı.

Birçok kasaba ve yolun bulunduğu bu yörede bir köpek ne insanların bakışlarından kaçabilir ne de etrafına iyice bakmadan yoldan geçebilirdi. Çünkü her yerde insanlar vardı. Lassie yolunu ne kadar değiştirse de güneye gidebilmek için onlarla karşılaşmak zorundaydı.

Dolayısıyla yeni bir yöntem benimsedi. Onlardan olabildiğince uzak duruyor ancak yaklaşması gerekirse onları görmezden geliyordu. Aslında şu anda daha rahattı çünkü buradaki insanlar birçok yönden büyüdüğü yerdekilere benziyordu. Sık sık Greenall Köprüsü'nde buldukları için çoğunun yüzü kirden simsiyahtı. Üstleri başları çamurla sıvanmıştı. Ellerinde veya kafalarında fener taşıyorlardı. Üzerlerine yeraltında çalışan insanların kokusu sinmişti. Bu, onun sahibinin kokusuna benziyordu ama sahibi bu köylülerin arasında değildi.

Bu yüzden Lassie onlara karşı da tedbirli davrandı. Ne onlara cevap verdi ne onların kendisine dokunmalarına izin verdi ne de

emirlerini dinledi. Bazıları onu sahiplenmeye kalktılar. İskoçya'nın bu sanayi bölgesinde de Yorkshire'daki gibi köpekten anlayanlar vardı. İyi köpekten anlıyorlar ve bir bakışta kaçak olduğunu fark edebiliyorlardı.

Hatta ara sıra,

– Hey Archie! Bak, evinden kaçmış iyi bir köpek. Gel kızım, haydi gel, gibi şeyler söyleyerek ona sesleniyorlardı.

Bazıları ellerini açıp parmaklarını şaklatarak onu çağırıyorlardı. Onu çağırınlar bazen neredeyse kendi ismine yakın isimler kullanıyorlardı ama o, hiçbirisine bakmıyordu. Eğer ona fazla yaklaşırlarsa oradan hızla uzaklaşıyordu.

Yolculuğunun bu kısmında daha yavaş ilerliyordu. Çünkü ülkenin bu bölgesinde başka bir problemle karşılaşmıştı. Burada yiyecek yoktu. Onu insanlara karşı tedbirli yapan içgüdüğü için de aynı şey geçerliydi. Artık insanlar ona fazla yaklaşmadıkça kaçmıyordu.

Lassie bütün kararlılığıyla İskoçya'nın bu isli sanayi bölgesine gelmişti ve geride içinde evler ve kulübeler olan birçok hikâye bırakmıştı.

Küçük bir maden kasabasında, evinde, masa başında kocasının akşam yemeğini yemesini seyreden genç bir kadın dedi ki:

– Bugün çok garip bir şey oldu Ivor. Buraya bir köpek geldi.

– Bir köpek mi! Kimin köpeği?

– Kimin olduğunu bilmiyorum. Dışarıda bebeğimle beraber güneşte oturmuştuk. O sırada bu köpek yoldan geçiyordu. Çok kirliydi ve kötü görünüyordu ama iyi huylu bir köpeğe benziyordu.

– Hem iyi bir köpeğe benziyordu hem de kötü görünüyordu öyle mi!

– Bilmiyorum, bana öyle geldi. Çok yorgun görünüyordu. Akşam vardiyasından sonra yorgun argın evine giden işçilere benziyordu. Onu çağırdım ama gelmedi. Sadece uzaktan öylece durup bana ve küçük Luar’a baktı. Ben de eve girip ona bir kap su getirdim. Yavaşça yaklaşıp onu içti. Sonra ona bir kap yemek artığı getirdim. Yaklaştı iyice kokladı, biraz kabın etrafında dolandı ve sonra yedi. Çok acıkmıştı. Herhâlde uzun zamandır açtı. Derken yemeğin ortasında durdu, başını kaldırdı ve yürüyüp yoluna devam etti. Sanki bir yere gitmesi gerekiyordu.

– Peki ne yapsaydı? Gitmeden önce teşekkür mü etseydi?

– Ama yemeğini yarım bıraktı! Neden böyle bir şey yapsın ki?

– Ah Peggy, nereden bileyim! Tek bildiğim gördüğün bütün delileri, dilencileri ve kaçak köpekleri beslediğin.

Sonra adam da karısı da güldüler. Karısı, adamın sesindeki sıcaklıktan ona kızmadığını anlamış ve mutlu olmuştu. Bu aç köpek konusunu kapattılar.

Elli mil aşağıda bir kasabada, zayıf yüzlü bir kadın bir iş gezisinde olan kocasına mektup yazıyordu. Mektupta,

– Geçen gün korkunç bir olay oldu. Köyde kuduz bir köpek vardı. Onu ilk önce, memur Mac Gregor görmüş ve şüphelenmiş çünkü ağzında salya varmış. Yakalamaya uğraşmış ama başaramamış. Ben o köpeği Bayan Tomson’u ziyaretten gelirken fark ettim. Korkunç bir yaratıktı. Ağzını kocaman bir şekilde açmıştı ve deli gibi soluyordu. Polis memuru ve kasabanın birçok genci onu kovalıyordu. O kadar korktum ki Jamiesonların kumaş dükkânına

sığınıp oradan bir saat boyunca çıkmadım! Sonra duydum ki onu Fennel çıkmazında kısırmışlar ama tam yakalayacakları sırada arka duvardan atlayıp kaçmış. Biliyorsun o duvar en az altı fit yüksekliğindedir. Delirmiş olmalı çünkü hiçbir normal hayvan böyle bir şey yapamaz.

Kuduz korkusundan bütün başıboş köpekler toplandı. Bu başıboş köpeklerin ne yapacakları belli olmaz, hepsini vurmali. Son günlerde bu olaydan dolayı çok sıkıntılı günler geçirdim. Bunun için umarım gezini çabuk bitirip...

Lassie evine dönerken cesaretine ve sevgisine olduğu kadar korkaklığına delalet eden olaylar da yaşamıştı.

Iskoçya'nın bu büyük endüstri şehrinin yanında akan nehir çok geniştir. Kıyıları boyunca uzun, yüksek duvarlar ve çitler vardır. Çünkü nehir cephesi çok değerlidir, neredeyse toplumun can damarıdır.

Burada, nehrin kenarında vinçler, dev büyüklükteki metal parçalarını alıp onları çelikten iskeletlerin olduğu yerlere taşırlar. Bütün işçiler buna eşlik ederler. Kazarak, çakarak âdeta bir senfoni ortaya koyarlar ve burada, daha sonra Atlantik'te dolaşacak olan büyük gemiler doğar. Şehir ve gemi tersaneleri bu büyük nehrin kıyısının neredeyse her metresine yayılmıştır. Karşı tarafa geçmek için feribotlar vardır, bir de yüzyıllardır insanları kuzey ve güney yönüne taşıyan köprüler.

Lassie, bu kalabalık köprülerden birine gelmişti. Kuzey kıyısında günlerce karşıya geçebileceği bir yer aradı ve sonunda buldu. İnsanlarla beraber yürüyerek geçecekti.

Yürürken insanlar dönüp ona bir şeyler söylüyorlardı. Ama

o, onlarla hiç ilgilenmiyor, yoluna devam ediyor ve çarçabuk gözden kayboluyordu.

Ama onu gözden hiç kaybetmeyen iki kişi vardı. Bir kamyonla köprüden geçiyorlardı. Arkada oturan, önde oturan arkadaşını dürterek dikkatle kalabalık arasında ilerleyen köpeği işaret etti. Öbürü de gülerek başını salladı ve kamyonu, köpeği gözden kaybetmeyecek bir hızla sürmeye başladı.

Köprünün sonunda Lassie adımlarını hızlandırdı. Nehir geride kalmıştı. Neşeyle kuyruğunu kaldırdı. Mutluydu.

Kaldırım boyunca ilerliyordu. Burada, yanı başında sürekli onunla aynı hizada giden kamyonu dikkat etmemişti. Şehrin gürültüleri ve kokuları yüzünden, şehirdeki yolculuğu boyunca keskin burnuna ve kulaklarına fazla iş düşmüştü. Tam o anda içgüdüleri onu uyardı, o da seri bir hareketle sıçradı. Havada uçan bir şey fark etti. Kurtulmak için çabaladı, çırpındı fakat nafiye; bir ağa yakalanmıştı.

Tam bir dakika ağın içinde çırpındı. Ama bu sadece ağa daha beter dolanmasına sebep oldu. Kamyondaki iki adam yanında çömelmiş duruyordu. Birisi bu işi nasıl yapacağını biliyordu, onu tuttu. Kalın bir ipi, ağzını açmasını önlemek için çenesinin etrafına doladılar. Bir ipi boynuna, bir ipi de bacaklarına doladılar.

Lassie, şimdi tamamen bağlanmış bir şekilde yerde yatıyordu. Etrafını meraklı insanlar çevirmişti. Ağı ucundan tutarak kaldırdılar. O, son bir gayretle çırpınıp kurtulmak istedi. Ön bacaklarını çekip çıkarmıştı! Ardından bir arka bacağını... Başaracaktı!.. Saldırıyor, bütün gücüyle çekiyor, onu tutan adamlardan kurtulmaya uğraşıyordu. Adamlardan birisi Lassie'nin üzerine

atladı. Ah, çenesi bağlı olmasaydı!.. Ön ayağı burkuldu ve yere yığıldı. Sonra başına vurulduğunu hissetti.

Yarı baygın yatıyordu. Bu kavganın ardından kesik aksanlı bir kadın sesi duyuldu.

Kadın:

– Burada, bu köpeğe böyle vahşice davranamazsınız, di-yordu.

Çömelen adamlardan biri kafasını kaldırarak,

– Bunu kim engelleyecek peki, diye karşılık verdi.

Kalabalıkta kikirdeşmeler oldu ama kadın öne doğru ilerleyince herkes sustu.

Kadın sert bir ses tonuyla,

– Küstahlığın sizi kurtaracağını sanıyorsanız yanılıyorsunuz. Bütün yaptıklarınızı gördüm ve sizi hem küstahlıktan hem şiddet kullanmaktan rapor edeceğim!

Adam yeniden konuştuğunda ses tonu belirgin bir şekilde değişmişti.

– Affedersiniz bayan ama bu benim görevim. Biz kurallar konusunda çok dikkatli olamıyoruz. Etrafta bir sürü deli köpek var ve biz görevimizi yapmak zorundayız. Bu, toplumun güvenliği için gerekli.

– Saçma! Bu köpek yanlış bir şey yaptı mı?

– Bunu bilemeyiz bayan. O başıboş bir köpek ve biz bütün başıboş köpekleri toplamak zorundayız. Zaten tasmaında hiçbir isim yok!

Genç kadın konuşmaya teşebbüs etti fakat yanındaki adam onun koluna dokundu.

– Memur haklı Ethelda, dedi. Etrafta dolaşan başıboş köpek sürüleri istemeyiz. Bunlar bir şekilde kontrol edilmeli biliyorsun.

Memur:

– Bu doğru bayım, dedi.

Bayan etrafına bakınırken köpeğin ağzındaki bağı gördü.

– Haklısın ama bu şekilde yapmak zorunda değiller. Ayağa kalkın, onu sizin yerinize ben kamyonu koyacağım!

– Kaçıp gidebilir bayan.

– Kalkın!

– Bütün işi bize baştan yaptıracaksınız bayan!

– Kalkın, diye ısrar etti kadın.

Adam, “Saçma fikirleri olan bir kadınla tartışmanın faydası yok.” der gibi etrafına bakınarak ayağa kalktı. Onlar kalkınca genç bayan çömeldi. Lassie, ona dokunan nazik eller hissetti. Kadın, adamlara kibarca seslendi:

– Pekâlâ, bana bir kayış verin!

Adamlar kayışı uzattılar ve kadın kayışı nazikçe Lassie'nin boynuna geçirdi. Bir eliyle onu okşayıp rahatlatırken öbür eliyle köpeğin ağzındaki bağı çözdü.

– Gel! Ayağa kalk, diye seslendi.

Lassie yıllardır aldığı eğitimin gereği, kadına itaat etti. Kamyonu doğru yürüdü ve adam kapıyı açınca içeri girdi. Kapı gıcırdayarak kapandı. Kadın:

– Böyle, dedi. Siz başıboş köpeklere bile vahşice suçlu muamelesi yapmak zorunda değilsiniz!

Döndü ve yanındaki adama sert bir bakış atarak oradan uzaklaştı. Adam kadına yetiştii ve,

– Gerçekten korkunç bir görüntüydü, dedi.

Kadın cevap vermeden köprüde yürümeye devam etti.

Sonra adam kadını durdurdu ve gözlerine bakarak,

– Affet!.. Az önce çok çok haklıydın, dedi.

Köprünün üzerinde durup bir süre öylece bakıştılar.

Genç adam:

– Niye böyle oluyor merak ediyorum, diye devam etti.

İnsanlar yapmaları gereken bazı şeyleri yapmaktan çekiniyorlar.

İnsan cesur olmak istiyor tıpkı senin yaptığın gibi ama nedense

sonra vazgeçiyor. Bir çeşit korkaklık olmalı bu. Kadınlar daha

cesur. Çok iyi yaptın, aslında bunu ilk olarak ben söylemeliydim!

Genç kadın, anladığını göstermek için eliyle onun koluna dokundu.

– Ben değil de o köpek, dedi. Bana Bonnie'yi hatırlattı. Hani küçüklüğümde bizimle olan kolyi...

– Ah, evet, gerçekten!.. O çok güzel bir yaratıktı Ethelda.

– Bu da bir yönüyle öyleydi Michael. Aç ve zayıftı ama bana Bonnie'yi hatırlattı. Aynı itaatle sanki suçlu durumda olduğunu biliyormuş gibi hiç sesini çıkarmadı!

Adam cebinden piposunu çıkardı ve ağzına götürdü. Sonra ikisi de eğilip dirseklerini korkuluklara dayadılar.

– Ona ne yapacaklar, diye sordu kadın.

– Kim, kamyondaki adamlar mı?

– Evet!

– Onu kafese kapatacaklar.

– Biliyorum ama sonra o başıboş köpeklerle ne yapıyorlar?

– Bilmiyorum ama bana öyle geliyor ki onları bir süre saklı-

yorlar, gelip kimse sahiplenmezse onlardan kurtuluyorlar!

– Öldürüyorlar mı?

– Evet ama insanca... Gaz odası ya da onun gibi bir yerde. Kesinlikle acısız olduğunu söylüyorlar. Uykuya dalarmış gibi... Kanun böyleymiş herhâlde.

– O zaman sahibinin haberi olmazsa o köpek ölecek öyle mi?

– Sanırım...

– Kanun falan yok mu? Gidip köpek bizim desek ya da onu satın alsak!..

Adam piposundan bir nefes çekerek,

– Sanırım bu olabilir, dedi.

Yanındaki bayana dönüp baktı, ardından da gülümsedi.

– Hadi gidelim, dedi.

DONNELL! HİÇBİR ZAMAN BİR KÖPEĞE GÜVENME!

Kamyon, sürgülü kapısı olan bir avluya girdi. Büyük duvardaki demir kapılar kamyonun ardından kapatıldı. Kamyon geri geri yerden yüksekte bir girişe yaklaştı. Şehirden buraya yolculuk sırasında arkadaki köpekler havlayarak, uluyarak sürekli gürültü yapmışlar fakat Lassie tutukluların arasında bir prenses gibi sessizce oturmuştu. Sessizce, katırtırnağı yığınında yaptığı gibi dışarıya dikkatlice bakıyordu. Gelip de kamyonun kapısını açtıklarında bile vakur duruşunu bozmadı. Öbür köpekler havladılar ve sağa sola tırmanmaya çalıştılar. İki adam o köpekleri kucaklayıp beton bir kulübeye taşıdı. Lassie hâlâ hareketsizdi ve artık kamyonunda tek başına kalmıştı.

Adam kamyonu küçük bir kayışla girdi. Lassie havlayıp etrafa tırmanmayacak kadar gururlu olduğu için sakince durup adamın kayışı boynuna geçirmesine izin verdi. Adam kayışı bağlayınca küçüklüğünde öğretildiği gibi sakince ayağa kalkarak onu takip etti. Kamyonun inip koridora girdiklerinde bile kayışı çekiştirmeden adamın yanında yürüyordu.

Asistanı kafesin kapısını açtığı anda, adam da eğilip Lassie'nin kayışını çözmek istedi.

O saniyede Lassie beklediği fırsatı yakalamıştı.

Işık hızıyla aradan sıyrılarak kaçtı. Adam yolunu tıkamak için Lassie'nin önüne atlamak istedi ama hızı Lassie'ninkinin yanında bir salyangozunki kadardı. Lassie, adamın bacakları ile duvar arasından hızla geçmeyi başardı.

Koridor boyunca ilerledi ve sonra bir an tereddüde kapıldı. Yolu kapalıydı. Aslında koridor boştu ama koridorun sonundaki kapı geri geri park edilmiş kamyon tarafından tamamıyla kapanmıştı.

Hızla geri döndü ama bu sefer de karşısına, peşinden gelen adamlar çıktı. Koridoru kapamaya uğraşan kollar ve bacaklara rağmen çevik hareketlerle onlardan sıyrıldı. Soldaki merdivenlere saptı, merdivenlerin sonunda yatay bir koridor vardı. Koridorun güney tarafına döndü. Arkasında bir sürü bağırışın yankıları duyuluyordu. Ama koridorda da insanlar vardı. Onu yakalamaya uğraşan elleri ustalığa atlattı. Sonra ikinci bir tereddüt geçirdi. Koridor bir duvar ile bitiyordu. Duvarda sadece bir pencere vardı, o da kapalıydı. Lassie dönüp ardına baktı. Koridorda bir sürü insan toplanmış, ona doğru yaklaşıyorlardı. Koridor boyunca kapılar vardı ama hepsi kapalıydı. Kaçacak hiçbir yer yoktu... Onu yakalayan adamlar kendilerinden emin bir şekilde siperli şapkalarıyla kalabalığın arasından belirdiler ve koridor boyunca memurlardan birinin sesi yankılandı:

– Herkes olduğu yerde kalsın lütfen! Onu yakaladık sayılır. Sadece olduğunuz yerde kalın ki geri kaçmasın. O kötü bir köpek değil, kimseyi ısırmaz.

Adam yavaşça ileri çıktı. Yanında, elinde bir ağ ile bekleyen

yardımcısı vardı. Köpeğe gitgide yaklaşıyorlardı. Lassie vakur bir tavırla başı dik bir vaziyette bekliyordu. Birden Lassie'nin sağında bir kapı açıldı ve bir memurun sesi duyuldu:

– Neler oluyor burada? İçeride önemli mahkeme üyeleri...

Bu kadarını söyleyebildi. Onu şaşırtarak bacaklarının arasından fırlayıp geçen kahverengi bir görüntü, suratında bir korku ifadesi belirmesine ve çığlık atmasına neden oldu. Sonra iki memura sertçe baktı ve kapıyı çarparak kapadı.

Lassie şimdi içeride koşuşturup kaçacak bir yer arıyordu ama kaçacak bir yer yoktu. Her yer kapalıydı. Sonunda Lassie bir köşeye oturarak sakince etrafına bakındı. Fırlayan, düşen sandalye, masa sesleri kesildi ve herkes Lassie'nin etrafına toplandı. Sadece soluk alma sesleri duyuluyordu. Şakacı bir ses yükseldi.

– Savunmanın söz hakkı verdiği sürpriz tanık bu mu?

Büyük bir kahkaha patladı odada. Ciddi, takım elbiseli adamlar bile gülümsediler. Büyük beyaz peruğuyla hükümdarvari bir edayla oturan yaşlı adam da gülümsedi. Bu adam ince zekâsıyla da ünlüydü. Bu dava da uzun ve sıkıntılı olmuştu. Bu espri bütün ülkedeki gazetelerde yayınlanacaktı.

– Bugün ünlü hâkim McQuarrie duruşma sırasında keskin zekâsıyla mizahi bir espri de...

Yargıç lütufkâr bir ifadeyle başını salladı ve peruğu neredeyse alnına düştü. Lassie de cevap olarak bir kez havladı. Yargıç tebessüm etti.

– Sanıyorum bu tasdik eden bir cevaptı ve eklemeliyim ki bu yirmi yıldır rastladığım en akıllı tanık, dedi. Çünkü kaçamak söz söylemeden, evet ya da hayır diye cevap veriyor.

Odada yine bir kahkaha ko-ptu. Odadakiler birbirlerinin mandalina gibi kızarmış yüzlerine baktılar.

Yaşlı McQuarrie'nin bugün formunda olduğunu düşünüyordular.

Yargıç gülüşmeleri kesmek için tokmağıyla masasına vurdu. Kaşlarını çattı ve sert bir bakışla,

– Mübaşir! Bu da ne, diye sordu.

– Bir köpek, lordum, diye cevap verdi.

– Bir köpek!..

Yargıcın bakışları hâlâ köşede oturmakta olan köpeğe çevriliydi. Lütufkâr bir ses tonuyla,

– Evet mübaşir! Siz de benim şüphelerimi doğruluyorsunuz.

Bu bir köpek, dedi.

Sonra âdeta gürleyerek,

– Peki buna ne yapmalıyız?

– Fikriniz nedir, bilmiyorum lordum!

– Fikrim ne olabilir mübaşir?

– Dışarı çıkarılmasını istiyor olabilirsiniz lordum!

– İstiyorum! Çıkarın şunu dışarı!

Mübaşir çaresiz bir şaşkınlıkla etrafına bakındı. Yıllardır süren memuriyeti boyunca böyle bir olaya hiç rastlamamıştı. Böyle bir şey belki de hukuk tarihinde ilk kez oluyordu. Herhâlde hiçbir hukuk kitabında böyle bir durum için hazırlanmış bir kanun bulunmuyordu. Başka her şey düşünülmüş olabilirdi ama mübaşir böyle bir kanun bilmiyordu.

Köpeklerin duruşmadan çıkarılması belki bir hukuk kitabında vardı ama varsa bile bu ne zaman kullanılacaktı ki?

Mübaşirin gözleri birden parladi. Ne yapacağını bulmuştu. Köpeği elinden kaçırın görevlilerin yanına giderek,

– Mc Losh! Götür şu köpeği, dedi. Nereden geldi bu hayvan? Yüzü kıpkırmızı olmuş gardiyan yaklaşarak,

– Bu köpek Fairgusson ve Donnell'in elinden fırlamış. Onu kayışla tutarken ellerinden kaçırmışlar, dedi.

Mübaşir dönerek bunu daha resmî bir şekilde yargıca anlattı.

– Köpek, yetkili memurların elinden kaçmış lordum ve yüksek izninizle köpeği gelip almaya hazırıldılar.

– Buna kanun sınırlarında bir şey yapamam mübaşir, belki resmî olmayan yollardan...

Takım elbiseli izleyiciler yine gülüştüler.

– Resmî olmayan yollardan dediğim, bu onların yetki alanındadır. Gelip köpeği almalarını söyle!

– Katılıyorum lordum!

Mübaşir kapıya koştu.

– Gelip alın şu köpeği çabuk!

İki adam ağı gererek odaya girdi. Yargıç bu durumu ilgiyle izliyordu. Bu olay, sıkıcı güne renk katmıştı.

Adamlar yavaşça köpeğin bulunduğu köşeye sokuldular. Birisi yargıcın gönlünü almak istermiş gibi,

– Onu şimdi yakalayıp dışarı çıkarırız, dedi.

Ama o konuşurken Lassie fırlayıp kaçtı. Ağı tanıyordu. O bir düşmandı. Adamlar, yakalamaca oynayan okul çocukları gibi bağıryorlardı.

– Kaçıyor!

– Hey, Watson! Masanın altına girdi!

– Dikkat et! Ah bacağıml!

Oradaki kalabalık da memurlara yardım ediyormuş gibi yapıp neşeli çılgınlık içinde, ellerinde ağ olan adamların köpeği yakalamasına engel oluyorlardı.

Ama eğlence sona erdi. Lassie köşeye kısıtılmıştı. Tam üstünde açık bir pencere vardı. Ama salonun beton zemini pencerenin çok aşağısındaydı. Adamlar kendilerinden emin bir biçimde köpeğe yaklaştılar. Buranın, atlamak için çok yüksek olduğunu biliyorlardı. Ağı açtılar.

Lassie, kenarda titriyordu. Sol tarafta kamyonun tavanı vardı. Sadece on fit aşağıdaydı ama çok fazla uzaktaydı. Sendeledi. Daha iyi tutunmak isterken sanki çerçevede dans ediyormuş gibi oluyordu. Bacakları titriyordu.

Köpekler, kediler gibi değildir. İnsanlar gibi yüksekte korkarlar ama bu Lassie için tek yoldu.

Ayaklarını toplayıp doğruldu. Bütün gücüyle kamyonun tavanına doğru zıpladı. Daha havada iken düşeceğini anladı. Zamanlama ve denge güdülerini ona yetişemeyeceğini söylüyordu.

Ön ayakları ile uzandı ama sadece tutunabildi. Bir saniye asılı kaldı, bu arada arka ayakları ile tırmanmaya çalışıyordu ve yere düştü. Sersemlemişti.

Yukarıda cam kenarına insanlar dizilmişti. Köpek yakalayıcısı bağırdı:

– İşte şimdi yakaladık!

Arkadaşı ile beraber döndü ama yargıcın sert sesiyle durakladılar. Yargıç onlara hitap ediyordu ve günün bütün neşesi yüzünden gitmişti.

– Burası bir mahkeme salonudur beyler! Sessizce dışarı çıkacaksınız. Duruşmaya ara veriyorum!

Herkes ağaya kalktı ve tokmağın sesiyle duruşmaya ara verildi. İki adam homurdanarak yavaş yavaş salondan çıktılar. Koridora çıkar çıkmaz koşmaya başladılar. Birisi:

– Deli köpek, dedi. Ona gününü göstereceğim! Hele bir yakalayayım!..

Ama avluya çıktıklarında şaşkınlıktan küçük dillerini yutacaklardı. Kamyon oradaydı ama Lassie yoktu. Avlu boştu. Adam bağırdı:

– Evet, kahrolası bir günün sonu Donnell! Burada şimdi ölüsü olmalıydı! Nerede bu?

– Duvardan atlayıp kaçmıştır Bay Fairgusson!

– Altı fit... Ölmüş olmalıydı. O bir köpek değil Donnell, o kahrolası bir vampir!

Yeniden içeri, bodrumdaki bürolarına gittiler. Donnell sordu:

– Bay Fairgusson, vampirler kanatlı değil miydi?

– Kesinlikle doğru! Benim söylemek istediğim de bu. Bir hayvanın oradan atlayabilmesi için kanatları olması gerek.

Donnell kafasını kaşdı.

– Bir keresinde, sinemada vampirler hakkında bir şey görmüştüm, dedi.

Sonra yaşlı olanı sertçe,

– Bak Donnell! Ben kafamı bu önemli mesele üzerine toplamaya uğraşırken sen tutmuş bana saçma sapan filmlerden bahsediyorsun! Sen bu kafayla gidersen belediyede hiçbir zaman iyi bir mevkiye gelemezsin. Mesele şu: Şimdi ne yapacağız?

Donnell dudağıyla oynayarak,

– Bilmem, dedi.

– O zaman düşün! Yalnız olsaydın ne yapardın?

Donnell derin derin düşündü. Derken gözleri parladı:

– Kamyonu alıp o köpeği her yerde yeniden ararız, dedi.

Diğeri insanoğlundan umudunu kesmiş gibi başını salladı.

– Donnell, hiç öğrenmeyecek misin?

– Öğrenmek mi? Neyi?

Fairgusson sinirli sinirli,

– Arada bir saatine bakmayı, dedi Kaç kere dedim sana, sen bir kamu görevlisisin. Günün her saati kafana göre kamyonu alıp kullanırsan onlar da bir araştırma gereği duyarlar.

– Doğru, unutmuşum.

– Unuttun, evet unuttun! O zaman bir daha unutma! Şimdi gözlerini dört açıp beni dinle genç adam.

Genç adam utancından kızarmıştı. Öbürü:

– Bak şimdi, diye devam etti. Bütün bu olanlar hakkında bir rapor düzenlememiz gerek.

Eline bir kâğıt kalem aldı. Bir süre kalemin ucunu emerek düşündükten sonra,

– Bunu yapmak çok zor Donnell, dedi. Bu, departmanın alnında âdeta bir kara leke olacak. Yirmi yıldır orada çalışıyorum, hiç böyle bir olay olmamıştı. Bunu nasıl rapor ederim, bilemiyorum, dedi.

Donnell yine kafasını kaşıyarak,

– Baksana! Unut gitsin ha! Hiçbir şey yazma!

Yaşlı adam kafasını kaldırdı.

– Yine bir şey unuttun Donnell! Ya duruşmada olanlar!..
Bırıkları kesinlikle şüphelenecektir.

Genç adam heyecanla,

– Tamam! İçerideki büyük köpeği kovalayıp yakaladığımızı yaz. Eğer görmek isterlerse bu sabah yakaladığımız büyük köpeği göster. Tek yapacağın bu sabah yakaladığımız köpekleri bir tane eksik göstermek. Böylece departmanın şerefi de lekelenmez.

– Haklısın Donnell!

Yaşlı adam hevesle işe koyuldu. Yarım saat boyunca hummalı bir şekilde rapor yazdı. Tam bittiğinde zil çaldı. Kapıyı açtılar, gelen bir polis memuruymuştu.

Ardından içeri bu sabah köprüde gördükleri genç adam ve kadın girdi.

Polis memuru:

– Burası, dedi.

Adam ileri çıktı:

– Bütün yapmış olduğumuz masraflar ve lisans bedelini ödeyerek buradaki herhangi bir köpeği alabilirim değil mi, diye sordu.

Fairgusson:

– Haklısınız efendim, diye karşılık verdi.

– O zaman ben ve bu genç bayan bu sabah yakaladığınız kolyi almak istiyoruz.

– Koli mi, dedi Fairgusson telaşla etrafına bakınarak. Bu sabah yakalanmadı ki bayım!

Genç kadın ileri çıktı.

– Pekâlâ, ne yapmak istiyorsunuz? Çok iyi biliyorsunuz ki bu sabah bir kolyi kabaca yakaladınız ve ben de oradaydım.

Eğer bir sahtekârlık peşindeyseniz memur McKeith bu durumu araştıracak.

Fairgusson başını kaşdı.

– Şey, size gerçeği söyleyeceğim, o kaçtı.

– Ne yaptı, diye sordu kadın.

– Kaçtı bayan. Buradaki herkes de buna şahittir. Elimizden kaçtı, Yargıç Mc Quarrie'nin duruşma salonuna girdi, pencereden atladı, duvarı aştı ve gitti.

– Gitti ha!..

Kadın bir an bakakaldı. Derken yüzü bir tebessümle aydınlandı.

Genç adam:

– Doğruyu mu söylüyorsunuz bilmiyorum ama ben her ihtimale karşı o köpeği almak için yazılı dilekçe bırakacağım.

Hemen bir dilekçe yazdı ve dönerek gitti. Genç bayan da durumdan memnun bir hâlde adamla beraber çıktı.

Adam merdivenleri çıkarlarken,

– Üzgünüm Ethelda, dedi.

Genç kadın gülümsedi:

– Pekâlâ mutluyum! Duymadın mı, artık özgürmüş. Özgür! Bizim olmasa bile özgür!

Aşağıda, bodrumdaki ofiste Fairgusson, yardımcısından önce yaygarayı bastı.

– Şimdi rapora onun kaçtığını yazmamız gerek. Allah'ın belası herifler soracaklar ve ben de köpeği neden onlara teslim edemediğimizi anlatmak zorunda kalacağım.

Sinirli bir şekilde az önce yazdığı raporu yırttı.

– Bu kadar iş boşa gitti. Şimdi senden bütün bu olaylardan bir ders çıkarmanı istesem ne derdin?

– Hiçbir zaman sahte bir rapor düzenleme, diye cevap verdi Donnell.

Fairgusson, ellerini dizlerine vurarak,

– Yo hayır, Hiçbir zaman bu serviste ilerleyemeyeceksin! Ders şu: Hiçbir zaman bir köpeğe güvenme! Mesela sabah bir süt bebeği kadar sakindi. Ona sadece bir saniye güvendim ve birden mahşerdeki ateş topuna dönüştü. Oradan atlayamaması gerekiyordu ama ne yaptı?

Donnell:

– Atladı, diye cevapladı.

– Doğru! Ölmüş olmalıydı ama öldü mü?

– Hayatta!

– Bu da doğru. Dış duvardan atlayamamış olmalıydı peki ya ne yaptı!?

– Atladı!

– Yine doğru ve altın kural Donnell, bu işte bulunduğun sürece hiçbir zaman kör olası bir köpeğe güvenme! Onlar insan değil ki onlar ahlaksızdır!

LASSIE SINIRA GELİR

Lassie yavaş yavaş yürüyerek bir çayıra geldi. Artık hızlı yürüyemiyordu. Her yeri acıyordu. Başı eğikti, kuyruğu da cansız bir şekilde sarkıyordu. Zayıf gövdesi, yürümenin bütün yükünü tek başına çekiyoymuşçasına her adımda bir sağa bir sola yatıyordu fakat hâlâ güneye doğru gidiyordu.

Yorgun argın bir hâlde çayırın ortasına geldi. Otlarken başını kaldırıp merakla ona bakan sığırlara dikkat etmiyordu bile. O, devam ettikçe çimenler uzuyor ve sıklaşıyordu. Çayırın bu tarafları çamurdu. Bu çamur bir bataklığa, bataklık da bir nehre bağlanıyordu. Bir kenarda durdu. Burası ineklerin, günün sıcaklığında gelip su içerek serinlediği bir yerdi. Az ileride birkaç tanesi bu yavaş akan suyun kenarına oturmuş, ağızlarındakini çiğneyerek ona bakıyorlardı.

Lassie sessizce inleyerek burnuna karşı kıydan bir koku geliyormuş gibi kafasını kaldırdı. Sonra suya girerek dikkatlice ilerledi. Ayakları dibe dokunmuyordu. Su onu yavaşça sürük-lüyordu. Hızlıca ayaklarını çırparken kuyruğunu da bir dümen gibi kullanıyordu.

Bu, dağlardaki gibi hızlı akan bir nehir değildi. Sanayi bölge-sindeki gibi kirden bulanık akan bir nehir de değildi. Fakat genişti ve akıntı Lassie'yi yavaşça aşağıya sürük-lüyordu.

Yorgun bacaklarını çırpmaya devam ediyordu Lassie. Güney kıyısını sürüklenerek geçti. Yorgunluk bütün vücudunu kaplıyor ve ayak hareketleri yavaşlıyordu. Bitkin başı suya battı. Sonra birden uykudan uyanmış gibi canlandı ve hızla çırpınmaya başladı.

Başını dik tuttu. Hareket eden ön ayakları, önünde köpükler çıkarıyordu. Panik içersindeki bir yüzücü gibiydi. Derken kendine geldi ve sakinleşti. Bu, uzun ve cesaret gerektiren bir durumdu. Sonunda karşı kıyıya vardığında neredeyse kıyıya çıkamayacak kadar zayıf düşmüştü. Ön ayakları kaydı ve suya geri düştü. Kıyı çok yüksekti. Biraz daha sürüklendi. Yine denedi ve yine düştü. O sırada ayaklarını dibe basabildi ve zorlukla çamura tutunarak kıyıya çıkmayı başardı. Islanmış kürkü taşınmayacak kadar ağırlaştığı için silkindi. Yürüyemiyor, âdetâ vücudunu sürüklüyordu. Sonunda yere yığıldı, daha fazla ileri gidemiyordu. Artık İngiltere'deydi ama Lassie henüz bunun farkında değildi. Dağlardan, ovalardan İngiltere ve İskoçya'yı ayıran büyük Tweed nehrinden geçtiğini bilemezdi.

Evet, bütün bunları bilemezdi. Bütün bildiği kıyıya çıktığında garip bir şey hissettiğiydi. Bacakları çalışmıyordu. Uzun zamandır yürümek için kendini zorluyordu ve sonunda kasları isyan etmişti. Bir süre ayakta titremiş, ardından yan tarafının üzerine yığılmıştı. Hâlâ güneye gitme çabasıyla toprağı eşeliyordu. Altındaki sert çayırlar vücuduna batıyordu. Umutsuz çırpınışlarla kendisini bir yarı daha, bir fit daha, birkaç inç daha ancak sürükleyebildi ve sonunda adaleleri tamamen hareketsiz kaldı.

Lassie bacaklarını ölü bir köpek gibi uzatmış, yan yatıyordu. Gözleri sırlanmış bir ayna gibi ufka bakıyordu. Vücudundaki tek hareket hafifçe inip kalkan göğsündeydi. Lassie bütün gün orada yattı. Etrafında sinekler uçuşup durdu ama onları kovalamak için kuyruğunu bile oynatmadı.

Akşam olduğunda nehrin öbür kıyısından yavaş yavaş geri

döner inek sürüsünün sesleri gelmeye başlamıştı. Kuş şarkılarının son notaları çalınıyor, alaca karanlığa sadece bir ardıç kuşunun şarkısı ses veriyordu. Gece, kendine özgü sesleriyle çöküyordu, bir baykuşun çığlığı, bir samurun suda oluşturduğu minik dalgalara sesleri, uzak bir çiftlikteki köpek havlaması. Güneş doğarken sesler yine değişiyordu, göl hâlâ sisle kaplıyken zıplayan bir alabalığın çıkardığı su sesi... Sonra bir çiftlikte birinin ambarının kapısını açık bıraktığını haber alan ekin kargalarının bağırsıkları... Sonra güneş göründü ve heybetli ağaçların yaprakları arasından ışıklarla çimenlerin üzerinde dans etmeye başladı. Güneş ışıkları üzerine vurmaya başlayınca Lassie yavaşça doğruldu. Gözleri yorgun bakıyordu. Yavaşça ayağa kalktı ve yola koyuldu.

* * *

Oda, küçük ve mütevazı idi. Bir lambayı yakarak odayı aydınlatan Bay Fodden, masa başındaki sandalyesinde gazete okuyordu. Az ötede karısı ateşin başında sallanan sandalyesinde örgü örüyordu. Elleri sabırlı hareketlerle şişler üzerinde ileri geri işliyordu. Sanki bütün hareketleri orantılıydı. Sandalyenin bir sallantısı başına üç ilmik...

Bunların ikisi de yaşlı insanlardı. Uzun zamandır birlikte olmalıydılar, öyle ki konuşacak pek bir şeyleri kalmamıştı. Et-raflarına pek bakmıyorlardı fakat birbirlerine yakın olduklarını biliyorlardı. Sonunda adam çelik çerçeveli okuma gözlüklerini alınına kaldırıp ateşin olduğu tarafa doğru bakarak,

– Ateşe biraz daha kömür atalım mı, diye sordu.

Kadın sandalyesinde sallanırken başını salladı. Adam yavaşça doğruldu. Hızlı adımlarla lavaboya yöneldi. Hemen altındaki

dolapta kömür tenekesi vardı. Küçük bir kürekle biraz kömür aldıktan sonra,

– Kömür neredeyse bitiyor, dedi.

Kadın başını kaldırıp baktı. İkisinin de aklından alınacak kömürün maliyeti hakkında hesaplar geçiyordu. Son yüz kilo kömür ne de çabuk bitmişti. Harcamalar kabarıyordu. Bütün sahip oldukları, Fransa'da ölen oğullarının tazminatı olan küçük miktardaki emekli maaşıydı. İkisi de yaşlılıklarını, haftada on şilin olan maaşla geçiriyorlardı. Bu para onları refah içinde yaşatmıyordu ama parayı tasarruflu kullanıyorlar ve kimseye muhtaç olmuyorlardı. Bu küçük kulübe yoldan uzakta ucuz bir yerdı. Fodden, arkadaki küçük bahçede sebze yetiştiriyordu. Birkaç tavuğu, ördeği ve yılbaşı için şişmanlattıkları bir kazları vardı. Bu, en uzun yaşayan son kazlarıydı. Birkaç yıl önce Fodden bir düzine kaz yumurtasını, bir kaz palazı ile değiştirmişti. Onu özenle beslerken hep yılbaşına kadar ne gösterişli bir kuş olacağını düşünüyordu.

Gerçekten de kaz, hayal ettiği kadar gösterişli ve güzel olmuştu. Büyük tatilden birkaç gün önce Fodden küçük baltasını alıp kaza doğru gitti ama bir süre durup düşündü. Karısı, kocasının hâlimden neler düşündüğünü anlamıştı.

– Don, diye seslendi. Bu sene kazı feda etmeye hazır olduğumu sanmıyorum. Bir tavukla yetinsek...

– Haklısın Dally, bu koca kaz zaten ikimize çok fazla gelir. Bir tavuk yeter de artar bile, dedi adam.

Böylece kaz kurtulmuştu. Her yıl aynı konuşmalardan sonra aynı kaz bir sonraki yılbaşı için şişmanlatılırdı.

Fodden her seferinde,

– Bu yıl gidiyor. Bütün yıl kesilecek diye krallar gibi besleniyor ama bu son. Artık gidiyor, derdi.

Ama kaz her seferinde kurtuluyordu. Karısı her zaman böyle olacağını biliyordu. Fodden ne zaman kazın yılbaşı için fırında olacağını söylese, karısı:

– Peki Don, diyordu ve adamcağız elinde baltayla tereddütler geçirip sonunda kazın ikisi için çok büyük olduğunu söylüyordu. Kadın kendi kendine, ikisi de mezarı boyladığı zaman bile kazın yaşıyor olacağını düşünüyordu.

Bu onun hayatına renk katıyordu. Gerçekten de Don dediklerini yapsa herhâlde hayatları çok tekdüze bir hâl alacaktı. Tabii ki kocaman aç bir kazı beslemek çok ucuza mal olmuyordu. Ama bir peni oradan, bir peni buradan arttırarak bunu karşılıyorlardı. Hayatları böyle değerli peni hesaplarıyla, mütevazılık ve kanaatkârlıkla geçiyordu; tıpkı bu akşam kömürün daha ne kadar yeteceğini hesapladıkları gibi...

– Ateşi canlandırmaya çalışma Don, sadece üzerini küllerle ört de yatalım, zaten bu gece çok fazla ayakta kaldık, dedi kadın.

– Biraz daha oturalım, dedi Fodden.

Çünkü biliyordu ki karısı ateşin karşısına oturup örgü örmeyi çok severdi.

– Henüz erken, diye devam etti. Zaten çok az atacağım, bu soğuk doğu yağmurunun ne zaman dineceğini Allah bilir.

Dally başını salladı. Yağmur damlalarını camlara vuran doğu rüzgârına kulak kabarttı.

– Yakında sonbahar bastıracak Don, dedi.

– Öyle görünüyor. Bunlar ilk doğu yağmurları. Buz gibi soğuk hava, insanın kemiklerine işler. Bu yağmurda hiç dışarı çıkılmaz.

Yaşlı kadın sallanırken aklına bazı anılar takıldı. Ne zaman birisi kötü havadan bahsetse aklına genç Dannie gelirdi. Siperlerde sıcak şömineler yoktu. O adamlar kışı çamurdan odalarda, toprağın altında geçirmişlerdi. Oralarda üstlerine bir şey örtmeden uyurlardı. Öyle bir yerde insan ölürdü, değil mi? Ama Dannie eve geldiği zaman çok iyi ve heybetli görünüyordu. Annesi ona göğsünü ve boğazını sıcak tutması gerektiğini söylediği zaman kocaman bir kahkaha patlatmış:

– Fransa’da geçirdiğim bu kıştan sonra bir daha beni öbür tarafa gönderecek bir soğuk çıkmaz, demişti.

Onu öldüren, hastalık ya da soğuk olmamıştı. Silahlar... Dally, albayının mektubunu hâlâ saklıyordu.

Ah savaş! Silahların savaşı! Kurşunlar onları alıp götürmüştü. Cesur ve korkakları, zayıf ve Daniel gibi güçlü olanları... Cesurluk ölmekten gelmiyordu çünkü korkaklar da ölüyordu. O soğuk çamurda yaşayıp azmi korumak, cesaretti. Evet, cesaret buydu. Yağmur yağarken rüzgârın sesi eşliğinde kadın içinden bunları geçiriyordu. Uzun süre bunları düşünmüştü.

Sandalyeyi durdurdu, başını kaldırdı ve bir süre öylece düşündü. Sonra yeniden başladı sallanıp örmeye.

Derken yine durdu. Ateşin sesini daha iyi duymak için nefesini tuttu. Çatırdarak yanan ateşin, çevrilen gazetenin, tam kapanmamış musluğun ve düşen yağmur damlalarının sesi geliyordu. Uzaktan başka bir ses daha geliyordu; rüzgâr sesi. Belki de yine Daniel’i düşündüğü için hayalinde öyle canlanmıştı.

Başını eğdi, sonra birden kaldırdı.

– Don, dışarıda tavukların orada bir şey var, dedi.

Adam aldırmadı. Kadın bu kez:

– Eğer dışarıdaki şeyin ne olduğuna bakmazsan Daniel Fodden, ben bakacağım, dedi.

Kadın şalını aldı, bu arada adam da kalktı.

– Tamam tamam! Gönlün olacaksa çıkıp bakayım. Şimdi gidiyorum!

– Ama ilk önce atkını boynuna sar, dedi kadın.

Adam çıkarken ardından baktı. Artık evde tek kalmıştı. Ayak seslerinin uzaklaştığını duydu, sonra şiddetli yağmur seslerinin arasında yaklaşan ayak sesleri... Adam koşarak geliyordu. Kadın yerinden fırlayarak kapıyı açtı.

Adam:

– Şalını al ve gel! Onu buldum, dedi ve sordu:

– Fener nerede?

Yüzlerine vuran yağmur ve rüzgâra karşı karanlıkta aceleyle yürüyorlardı. Yol kenarı dikenlerden oluşan bir çitle kaplıydı. Adam feneri karısına verip kenardan seti açtı. Kadın fenerin ışığında kocasının hendekte yatan bir köpeğe doğru eğildiğini gördü. Köpek yavaşça başını çevirdi, gözleri bir an fenerin ışığı gibi parladı.

– Zavallı şey! Kim bir köpeği böyle bir akşamda bu şekilde bırakabilir ki, dedi kadın.

– Yürüyemeyecek kadar yorgun, diye bağırды adam. Feneri bu tarafa tut!

– Seni çekeyim mi?

– Ne?

– Seni çekeyim mi?

– Hayır, kendim çıkabilirim!

Adamın eğilip köpeği kucakladığını gördü. Şalını siper ederek adamın yanına gitti ve feneri havaya kaldırdı.

– Yavaş ol Don! Ah zavallı şey, dedi.

Adamın önünden giderek kapıyı açtı. Adam kucağındaki köpekle, zorlukla içeri girdi. Lassie'yi ateşin karşısına halının üzerine yatırdılar.

Bir süre durup Lassie'ye baktılar. Gözleri kapalı yatıyordu.

– Sabaha kadar yaşar mı bilmiyorum, dedi adam.

Kadın:

– Pekâlâ bu sebep olamaz, en azından uğraşalım. Kaldır kıcını Don, yoksa seni de yere indiririm. Bak titiyor, ölmemiş. Dolabın altından bezleri al da kurulayalım şunu.

Adam tembelce eğilip köpeğin ıslak kürkünü kurulamaya başladı.

– Bu çok çamurlu Dally, tertemiz bezin çamur içinde kalacak, dedi.

– O zaman sana iş çıkacak. Sabah yıkayıp asarsın. Bu köpeğe yedirecek bir şeyimiz var mı?

Adam başını kaldırdı. Karısının elinde bir kap ve içinde de süt vardı. İkisi de birbirine baktı. Bu son sütleriydi.

– Sabah kahvaltıda çay için süt kalmadı, dedi kadın.

– Biraz ayırsan Dally! Sen çayını sütsüz sevmezsin!

– Boş ver, fark etmez!

Kadın sütü ısıtmaya başladı:

– Biz her şeyi alışkanlıktan yapıyoruz Don. Duydum ki Çin’de insanlar çayı sütsüz içiyorlarmış.

– Daha iyisini içemediklerindendir, diye mırıldandı adam.

Karısı ocağın üstündeki sütü karıştırırken o da hayvanın vücudunu okşuyordu. Kulübede hâlâ sessizlik hâkimdi.

Lassie öylece, hareketsiz bir hâlde yatıyordu. Bu yarı bilinçli hâlinde sakin ve huzurlu bir yere geldiği duygusu içini kapladı. Birçok şey geçmişten kalmış gibiydi ve bu onu rahatlatıyordu. Burası iyi bir yer olmalıydı. Odada pişen ekmekle karışık kömür dumanı kokusu vardı. Ona dokunan eller acı vermiyor, onu hapsetmeye çalışmıyordu. Tam tersi onu okşuyorlar ve acıyan, ağrıyan adalelerini rahatlatıyorlardı. Aniden hareket edip bağırıyorlar ve ona bir şeyler fırlatmıyorlardı. Onu ürkütmemek için sessizce hareket ediyorlardı.

En önemlisi sıcaklık vardı. Bu huzur veren bir sıcaklıktı. Uykuya ve ölüme akan bir nehir gibi tedbiri, şüpheyi alıp götürüyordu.

Lassie, hayal meyal bir kap sıcak sütün başının yanına konduğunu hatırlıyordu. Onu kaldırmaya çalıştılar ama o kıpırdamadı.

Sonra kafasının kaldırıldığını hissetti. Sıcak süt kaşıkla ağzına dökülüyordu. Her kaşıkla beraber, sütün sıcaklığı bütün vücuduna yayılıyordu. Bu, hislerinin son şüphe kırıntılarını da yok ediyordu.

Öylece odanın ortasında yatıyordu. Ağzına dökülen süt, dişlerinin arasından sızarak halıya aktı.

Yaşlı kadın ayağa kalktı ve kocasına yaklaşarak,

– Sence ölüyor mu Don? Sütü yutmuyor!

– Bilmiyorum Dally. Belki gece boyunca yaşar. Elimizden

geleni yaptık biz. Artık tek yapabileceğimiz bekleyip görmek!

Kadın köpeğe baktı.

– Don, sanırım gece yanında kalmalıyım, dedi.

– Bak Dally! Elinden geleni yaptın ve...

– Ama yardıma ihtiyacı olabilir. Zaten bir deri bir kemik kalmış zavallı!

– Zayıf mı? Melez köpekler hep böyle çirkin olur.

– Ah Don! Bu, gördüğüm en zayıf köpek.

Kadın bütün gece beklemek üzere ateşin başındaki sallanan sandalyesine kuruldu. Bir hafta sonra Bayan Fodden yine sandalyesinde oturuyordu. Sabahın ışıkları pencereden odaya doluyordu. Fırtınanın hatırası uzun zaman önce görülmüş bir rüya gibi unutulmuştu. Kadın, yerde kulakları dik yatan Lassie'ye gözlüklerinin üstünden bakarak,

– O böyle işte, dedi. Sen de biliyorsun artık.

Sonra kocasının ayak sesleri duyuldu ve kapı açıldı.

– Don, ayak seslerinden seni tanıdı, dedi kadın gururla.

– Sahi mi, diye sordu adam.

Kadın:

– Gerçekten!.. Önceki gün sokak satıcısı geldiğinde, yemin ederim ki sen kasabadayken evde başkasının olduğunu anladı. Fakat gelen sen olduğunda hiç sesini çıkartmıyor, ayak sesini tanıyor!

– Oh!

– Çok akıllı ama çok da zayıf. Zayıf, değil mi Don?

– Evet, öyle!

– Sen ilk başta ona çirkin demiştin!

– Şey, o öncedendi...

– Bir yerden eski bir kaşığı buldum ve kürkünü tımar ettim.

Bak, ne kadar güzelleşti!

İkisi de halının üzerinde başını kaldırmış uzanan Lassie'ye bakıyorlardı. Zayıf yüzü, artık yeniden bembeyaz olan boynunun üzerinde sanki gülümsüyordu.

Kadın gururla,

– Çok değişmiş, değil mi, dedi.

Adam düşünceli düşünceli,

– Evet, epeyce, dedi.

Kadın, adamın sesindeki garip tonu fark etmişti.

– Sorun nedir?

– Bak Dally, ben ilk geldiğinde bu köpeği bir kırma sanmıştım ama şimdi görüyorum ki bu soylu bir köpek!

– Tabii ki soylu bir köpek, dedi kadın sevinçle. Tek ihtiyacı olan sıcak bir yuva, yiyecek bir şeyler ve onu sevecek birisi!

Adam kadının anlamadığını ifade eder gibi başını sağa sola sallayarak,

– Anlamıyorsun Dally. Bu soylu bir köpek, yıkanıp taranınca da görülüyor ki çok değerli olmalı ve...

– Ve ne?

– Sahibi buralarda bir yerde olmalı.

– Sahibi mi? O fırtınada köpeği aç bir şekilde dışarıda bırakan iyi sahipler!.. Onu biz bulduk!

Adam düşünceli bir hâlde koltuğuna oturdu. Piposunu çıkardı.

– Hayır Dally, bu doğru olmaz! O değerli bir köpek, bu belli.

Bunun için ona fazla alışma, her an sahibi gelip onu...

Kadın bu kötü ihtimalin düşüncesiyle sıkıntılı bir biçimde koltuğuna oturdu. Bu köpek, onun güzel köpeğiydi.

Uzunca bir süre ateşe, sonra Lassie'ye baktı.

– Peki, madem gidecek, o zaman ne kadar erken olursa o kadar iyi olur, dedi. Bir soruştur bakalım...

Adam başını salladı.

– Bu en doğrusu, dedi. Yarın kasabaya gidip bir soruştururum.

– Hayır Don, hemen bugün gitmelisin. Çünkü doğrusunu öğrenene kadar ne huzurlu olurum ne de bir dakika uyuyabilirim. Bugün gidip her yere sor. Gidecekse gitsin. Eğer sahibi yoksa ne mutlu bize!

Adam piposundan bir nefes çekti. Karısı ona, o gün gitmekten başka seçenek bırakmıyordu.

Adam, öğle vakti yola koyuldu. Kasaba, yol boyunca altı mil uzaktaydı. Öğleden sonra kadın sandalyesinde sallanarak onu bekledi. Ara sıra pencereye gidip yola doğru bakıyordu. Uzun bir öğleden sonra olmuştu. Dakikalar geçmek bilmiyordu. Artık güneş batıyordu. Dışarıda ayak sesleri duyuldu. Kadın merakla koşup kapıyı açtı. Kocasına,

– Eee, dedi.

– Her yere sordum. Kimsenin değil galiba.

Yaşlı kadın heyecanla,

– O zaman bizim, dedi

Kadının gözleri mutlulukla parladı. Hâlâ zayıf ve yorgun ama artık çok güzel görünen köpeğe gururla baktı.

– Bizim, diye tekrarladı. Biz yapmamız gerekeni yaptık. O, artık bizim!

– Bak Dally! Belki başka bir yerde onu arıyorlardır ve...
Kadın net bir ifadeyle,

– O artık bizim, dedi.

Kadın böyle bir şeyin olmayacağını düşünüyordu. Olmaması için elinden geleni yapacaktı. Onu yanından hiç ayırmayacak, vahşi sahibi onu bir daha göremeyecekti.

EN SOYLU HEDİYE “ÖZGÜRLÜK”

Lassie halının üzerinde yatıyordu. Yeni evindeki üçüncü haftasında artık güçlenmişti. Adaleleri eskisi kadar kuvvetliydi.

Her yönüyle eski hâline dönmüştü. Zayıf ve hasta iken unutmuş gibiydi ama sağlığının iyiye gitmesiyle güdüleri yine amacını ona hatırlattı. İçindeki itici güç uyanmıştı ve onu zorluyordu.

Öğleden sonraları çok zor geçiyordu. Saat dörde gelirken delirecek gibi oluyordu. Artık gitme zamanı gelmişti, eve gitme zamanı Lassie doğrulup kapıya gitti. Başını kaldırarak inledi.

Yaşlı kadın:

– Ne oldu kızım? Daha az önce birlikte yürüdük. Bugünlük yeter. Artık yanıma gel otur bakayım.

Ama Lassie ona itaat etmedi. Başıyla kapıyı dürttü. Sonra pencereye doğru yürüdü ve arka bacakları üzerine oturdu. Sonra yeniden kalkıp kapıya yürüdü. Kafesteki bir hayvan gibi ileri geri volta atıyordu. Durmadan bunu yapıyor, pencereye yürüyüp geri dönüyordu. Ayak sesleri yaşlı kadının örgüsünün ritmi gibi düzenli idi. Bir saat sonra Lassie volta atmayı kesti. Yavaşça ateşin önündeki halıya doğru yürüdü. Artık vakit geçmişti. Uzanıp donuk gözlerle ateşi seyretti.

Hayvanlar alışkanlıklarına bağlıdır ama yeni alışkanlıklar da kazanabilirler. Gerçekten Lassie kendi evine gitmekten vazgeçip bu evde kalabilirdi. Bu yaşlı çift ona bütün sevgilerini veriyorlar, o da onlara itaat ediyor ve çağırdıkları zaman yanlarına gidip kendisini sevmelerine izin veriyordu. Ama o bunu itaatkârlığı gereği yapıyordu. Onun tek sahibi vardı, o da burada değildi.

Lassie, Joe'yu unutmamıştı. Tersine iyileştikçe onu daha da çok hatırlıyordu. Öğle gezintileri daha da uzuyor ve çekilmez bir hâl alıyordu. Yaşlı çift de bunu anlıyordu. Hayatına giren bu hayvana bu kadar değer veren yaşlı kadın Lassie'nin bütün davranışlarının farkındaydı. Lassie'nin öğleden sonra kapı ve pencere arasındaki gidip gelmeleri gözden kaçacak gibi değildi.

Kadın, Lassie'nin bu küçük evde, tavuklar ve kazla olan hayatıyla tatmin olup öbür evini unutmaması için dua ediyordu ama anlamıştı ki bunun faydası yoktu. Lassie artık yemek de yemiyordu. Bir akşam uzun zaman oturup düşündü ve sonunda sessizliğini bozdu.

– Don!

– Ne var?

– Sanırım burada mutlu değil!

– Mutlu değil mi? Kimden bahsediyorsun?

– Kimden bahsettiğimi pekâlâ biliyorsun işte! O mutlu değil.

Çok üzülüyor.

– Bu saçma. Bak bu köpeği çok takıyorsun kafana. Kaşını oynatsa kızamık oldu falan sanıyorsun ya da bilmem ne!..

Kadın Lassie'ye baktı. Lassie sanki evde kutsanmıştı. Başını sallayarak,

– Ama son üç gündür yemek yemiyor Don!

Adam gözlüklerini yukarı kaldırarak köpeği dikkatli gözlerle süzdü. Sonra bakışlarını karısına çevirerek,

– Bak Dally, o iyi! Sadece onu o kadar çok yediriyorsun ki dönüp bir kralın yemeğine bile bakmaz. Hepsi bu, dedi.

– Hayır, bu değil Don. Bunu sen de biliyorsun. Akşamları

onu dolaştırırken o hâlde neden kayışını sıkı sıkı bağlıyorsun?

– Şey, sadece tedbir olsun diye. Yani henüz yeni evine tam alışmamış olabilir ve kaybolursa bir daha geri dönmeyebilir. Sonra...

– Bana hikâye anlatma Don. Benim kadar iyi biliyorsun ki izin versek uzaklara gidip bizi yalnız bırakacak ve bir daha da geri dönmeyecek.

Adam cevap vermedi. Kadın devam etti:

– Mutlu değil Don! Onu benim kadar görmüyorsun. Her öğleden sonra kapıdan pencereye, pencereden kapıya gidip geliyor.

– Bu sadece her köpeğin dışarı çıkmak isteyince yapacağı şeydir.

– Hayır Don, denedim. Onu kayışla dışarı çıkardım. İtaatsizliğinden değil, itaat ediyor ama ne düşünüyorum biliyor musun?

– Ne?

– Bunu sadece bize vefa borcu olarak yapıyor. Biz ona iyi davrandık, o da bizi incitmek istemediği için bize katlanıyor. Mesela biz ona söylemedikçe hiç koşup oynamıyor.

– Hiçbir köpek insan gibi düşünemez!

– Hayır benim kızım düşünür, sen onu tanıyorsun Don!

– Eee?

Kadının sesi alçaldı:

– Bak ben bu köpeği tanıyorum ve bir şey biliyorum.

– Ne?

– Don, onun gitmek istediği bir yer var. Yoluna devam etmek istiyor!

– Of! Ne hikâyeler uyduruyorsun kendi kendine!

– Bak Don! İkimiz de biliyoruz. O bir yere gidiyor ve yolda yorgun düştü. Burası onun için hikâyelerdeki bir han ya da bir hastane oldu. Artık iyi, yoluna devam etmek istiyor. Ama o çok nazik ve anlayışlı olduğu için bizi incitmek istemiyor. Aslında işten işe gitmek istiyor. Burada mutlu değil.

Yaşlı adam cevap vermedi. Puposunu avucuna boşaltıp köpeğe baktı ve sonunda konuştu.

– Evet, dedi. Pekâlâ Dally, pekâlâ!

Bazı insanlar vardır ki kalplerinde çirkin korkular beslerler ve susuz bir hayvanın ağzından akan salyayı görseler, korkuyla “Kuduz köpek!” diye bağrışıp kaçırlar. Bazılarına göre her yanlarından geçen canlı bir düşmandır ve hemen bir taşla oradan uzaklaştırılmalıdır. Bazıları da vardır ki dünya onlara minnettardır. Çünkü onlar canlılara olan sevgileriyle dünyaya huzur ve saadet getirirler.

O yaşlı çift de işte bu insanlardandı. Ertesi gün öğleden sonra, saat dördü vurduğunda Lassie ayağa kalktı. Onlar köpeği izliyorlardı. Lassie kapıya gelip inledi, sonra pencereye yürüdü. İkisi de üzüntüyle iç çektiler. Yaşlı adam:

– Peki, dedi.

Artık yolun sonuna gelmişti. İkisi de ayağa kalktı. Kadın kapıyı açtı. Adam ve kadın Lassie’yi yola kadar geçirdiler.

Lassie, büyük amacına ulaşabileceğine inanamayan bir yüz ifadesiyle dönüp geriye baktı. Sonra onu okşayıp besleyen ellerin sahibi olan kadına baktı.

Kadın bir an onu geri çağırarak istedi, geri çağırıp yeniden denemek; belki bu sefer başarabilirlerdi. Fakat bunu yapmadı.

Kadın başını kaldırdı ve yaşlı sesi hüzünle yükseldi.

– Pekâlâ köpek, git hadi! Gitmelisin, dedi.

Lassie'nin duymak istediği de buydu.

Dönüp yaşlı çifte son bir defa baktı ve ileriye doğru yürüdü.

Güneye gidiyordu.

Hızlı adımlarla ilerledi. Bu, onu İskoçya'nın yüksek dağlarından geçiren adımların aynıydı. Çok hızlı ya da çok yavaş değil ama saatlerce korunabilecek bir tempoda ilerliyordu. Böylece çayırı geçti, bir duvardan atlayıp bayır aşağı indi. Kadın arkada metin bir yüz ifadesiyle orada duruyordu ve el sallayarak,

– Güle güle, dedi. Güle güle ve iyi şanslar!

Köpek gözden kaybolduktan sonra uzun zaman orada durdu.

Sonra kocası elini onun omzuna koyarak,

– Hava soğumaya başladı Dally, dedi. İçeri girsek iyi olur.

Kulübelerine geri döndüler ve rutin hayatlarını yaşamaya devam ettiler. Kadın her zamanki gibi akşam yemeği hazırladı, lambayı yaktı ve masanın başına oturdular. Ancak ikisi de hiçbir şey yiyemedi. Adam başını kaldırıp yavaşça konuştu.

– Bu gece lambayı camın kenarına koyalım Dally. Belki sadece uzun bir yürüyüşe çıkmıştır ve böylece dönerken yolunu kolaylıkla bulabilir.

Köpeğin asla geri dönmeyeceğini biliyordu ama böyle söyleyince karısının kendisini daha iyi hissedeceğini umuyordu. Karısına baktığında konuşması kesildi. Karısı başını eğmişti. Gözyaşları yavaşça aşağı doğru süzülüyordu. Adam, çabucak ayağa kalkarak

– Bak Dally. Hayır, hayır!..

Ona sarıldı ve onu teskin etmek için başını okşadı.

– Bu kadar kendini üzme Dally! Bak aklıma ne geldi, benim bir köşede birkaç şilimim var. Birkaç yumurtayı da götürüp satarım. Köpek satılan bir yer biliyorum. Sana başka bir köpek alırım. Her zaman seninle durup seni hiçbir zaman terk etmeyecek küçük, iyi bir köpek. O zaten çok fazla iriydi ve iri köpekler çok yerler. Oysa küçük şirin bir köpek...

Kadın kafasını kaldırdı. Her köpekseverin köpeğini kaybettikten sonraki muhtemel sözlerini haykırmak istiyordu.

– Başka köpek istemiyorum!

Ama kocasına olan saygısından dolayı bunu hiçbir zaman söylemedi. Sadece anlayışlı bir ses tonuyla,

– Beslemesi çok pahalıya patlıyor Don, dedi.

– Öyleydi. Ama küçük bir köpeği ya da kediyi beslemek nedir ki!..

– Kedi... Evet bir kedi olabilir...

– Evet! Düşünsene ateşin karşısına kıvrılıp uyur. Ne güzel olur! Bir insanın sahip olabileceği en iyi kedi. Nasıl ha?

– Oh, Daniel çok iyisin, dedi kadın nazikçe. Sonra gözyaşlarını sildi ve gülümsedi.

– Hadi! Yahniden yememişsin, çayın da soğuyor, dedi adam.

– Yiyemedim, Don.

– O zaman güzel bir fincan çay iç.

– Peki, dedi. Güzel bir fincan çay neşemizi yerine getirir.

– Cumartesi günü, şimdiye kadar gördüğün en şirin kedinin sahibi olacaksın. Harika değil mi?

Kadın gülümsedi:

– Evet, harika!

ROWLIE İLE YOLDA

Rowlie Palmer, tıraşını bitirdi ve eski moda tıraş bıçağını temizledi. Ufak tefek, sevimli ve küçük düğmelerle doluymuş gibi görünen kıpkırmızı yüzlü bir adamdı. Gözleri, çatlamış dudakları düğme gibiydi, alnındaki ve çenesindeki çukurlar da düğme gibiydi.

Bu düğme benzerliği giysilerinde de sürüyordu. Örne işi yün kazağında düğme benzeri bir desen vardı. Kollarında deri parçaları olan garip ceket de bir zamanlar majestelerinin ordusundaki ceketleri andıran, bir yığın pirinç düğmeye sahipti. Rowlie'nin ismi ve görünüşü bütün Kuzey İngiltere'de iyi bilinirdi. Çünkü o seyyar bir çömlekçiydi. Atla çekilen, içinde malların da bulunduğu bir at arabasında yaşardı. Ne zaman bir köye ya da kasabaya gelse, kahverengi ve sarı ışıklar saçarak parlayan en büyük çömleklerinden birini çıkarır ve koca bir sopa ile ona vurmaya başlardı. Çömleğe vurmasıyla etrafa, büyük bir çanın çıkardığı sese benzer bir ses yayılırdı.

Rowlie, olanca sesiyle bağırdı:

– Seyyar çömlekçi Palmer geldi. Çanaklarım, çömleklerim var! Paranızı getirin çömleğinizi götürün! Çanaklar, çömlekler!..

Çömlek çalmayla başlayan büyük şovu ile kuzey kasabalarına gösterişli girişler yapmayı seviyordu. Bunun iki sebebi vardı, geldiğini haber vermek ve büyük bir sopa ile vurulduğunda bile çömleğe bir şey olmadığını göstermek.

Turunu bir yılda tamamliyordu. Stoğu azaldığında kendi köyüne, çömlekleri yapan Mark'ın yanına giderdi. Mark, çömlekleri yaptığı, eski tarz aletlerin bulunduğu bir barakada yaşardı. Rowlie, arabasını çok çeşitli mallarla doldururdu. Bir çocuğun mamasının konabileceği kadar küçük bir kaptan, kuzeydeki ev hanımlarının ekmek hamuru yoğurduğu üç fit çapında büyük kazanlara kadar. Hatta büyük kazanlarda bir bebek bile yıkanabilirdi.

Her gün arabasını bu kahverengi ve sarı ışıklar saçan mallarla doldurup yeniden yola koyulurdu. Her zaman,

– Yolcu yolunda gerek, derdi.

Bütün gün yola devam eder ve gece uygun bir yerde durup Bess'i çözer ve onu yolun az yukarisına götürürdü. Rahat ve mutlu bir hayattı onunki. Arabası tam bir ev gibiydi. Bu kadar küçük bir yere bu kadar çok şeyin, yerleştirilebilmiş olması inanılmazdı. Bazen müşterilerine yaşadığı yeri gösterirdi. En becerikli ev hanımları dahi içeriği görünce şaşırıp kalırdı.

Burada her şey vardı. Küçük bir tıraş kabı, yüz yıkama kabı ve havlusu için ufak askı. Yatağı toplanmış, kahvaltısı bitmiş ve kaplar temizlenmiş olurdu her zaman. Bess iş başındaydı. Yulaf dolu torba arabasının altına asılmıştı. Rowlie arabasının koltuğuna atlayıp,

– Selam Bess, diye bağırırdı.

Rowlie hareket hâlindeki arabasından aşağı atlayarak araba-

nin yanında yürümeye başladı. Bess'in taşıyacak çok şeyi vardı. Yürümeyi severdi. Tabii hava çok kötü değilse.

O gün hava güzeldi. Rowlie, hâlâ kalkmamış olan sabah sisi içerisinde şarkı söyleyerek ilerledi.

Ah baba, baba mezarımı sen kaz.

Ve mezarımı elinle kaz.

Üstüne de bir üveyik koyup,

Aşk için öldü diye yaz.

Söylediği acıklı bir şarkıydı ama bu Rowlie'nin umurunda değildi. Aslında bunun farkında bile değildi. Kasabadan kasabaya olan uzun yolculuğunda tek dostu, kendi sesiydi. Atı Bess ve köpeği Toots'dan başka dostu yoktu. Rowlie, Toots'a bir insan kadar değer verirdi. Köpek her zaman Rowlie'nin yanında otururdu. Küçük beyaz bir köpekti; bir fino ya da terrier olabilirdi ya da her ikisi birden.

Toots, Rowlie kadar iyi tanınırdı. Ters duran bir çömlek üstünde arka ayakları üzerinde ayağa kalkıp burnunun üzerindeki küçük bir kâseyi dengeleyebilirdi. Yuvarlak bir odun parçası üzerine çıkıp, o yuvarlanırken dengesini kaybetmeden yürüyerek oduna ayak uydurabilirdi. Yerden penileri toplayıp Rowlie'ye getirirdi. Çemberlerin içinden atlardı.

Rowlie ne zaman güzel bir köye gelse Toots ile şova başlarlardı. Bu işi bir soytarının yaptığı gibi para için değil, orada toplanıp merakla seyreden çocukları eğlendirmek için yaparlardı.

Kasaba kasaba dolaşırken şu anda yaptığı gibi Rowlie'nin yanına oturur sahibinin şarkı söylemesini dinlerdi.

Rowlie, şarkı sözlerini umursamazdı. Çevresinde olanlara

karşı gözleri açıktı. Yolculukları boyunca sürekli dışa dönük bir hayat sürerken kendine has bir hayat tarzı oluşturmuştu. Saksağanların nerede yumurtladıklarını, kırlangıçların nereden gelip nereye gittiklerini bilirdi. Oralardaki hiçbir avcı, Rowlie gibi hızla hareket eden bir tilkiyi görece kadar keskin bakışlara sahip değildi. Bu sabah da yine gözleriyle araziye kolaçan etmekteydi.

Hareket etmekte olan arabasında, şaftın yanındaki basamakta otururdu. Böylece sırtını arabanın ön kısmına dayamış olurdu. O gün arabayla giderken bir taraftan da çevresine bakıyordu. Birden çayırın içinden yola doğru yürüyen bir köpek gördü.

Köpek hiç orali olmadan arabaya yaklaşıyordu. Sanki arabaya değil de bir geyiğe ya da bir ağaca rastlamıştı. Rowlie yine de saklandı ve kendi kendine mırıldandı “Nereye böyle, ha?”

Köpek yaklaştı, fundalıklı araziye geçti ve tam arabadan sonra yola çıktı.

Rowlie yüksek sesle,

– Merhaba, ne istiyorsun dostum, diye sordu.

Köpek kafasını kaldırıp baktı ve hendeği geri atlayıp fundalıklı araziye girdi.

Rowlie:

– Dostluğumu sevmedin mi, diye sordu.

Arabadan atladı ve yine yürümeye başladı. Gözleriyle sol tarafta onlara paralel olarak yürüyen köpeği izliyordu. Fakat yolları bir nehir tarafından kesildi ve köpek, nehri geçebileceği köprüye gelmek için geri çıktı.

Rowlie arabasına atladı ve bir parça ciğer aldı. Toots burnunu oynattı ve küçük kuyruğunu sallamaya başladı.

– Senin için değil kızım, dedi Rowlie.

Sürekli olarak köpeği izliyordu. O da araba gibi köprüden geçmek zorundaydı.

Rowlie neşeli neşeli şarkı söylemeye başladı:

Yaşlı babacığım derdi bana;

Şimdi ona vereceğim güzel bir öğüt var:

Hayat dolu, kolay değil ama çok dolu.

Kahrolası yol, Bess. Hayır, hendeğe gitmiyor,

Kahrolası bir yol, başka hiçbir şey ifade etmiyor!

Kafan bir yığın şeyle dolu.

Ama ne birisinin manası var,

Ne de herhangi birisi akıllıca...

Böylece şarkı söyleyerek ve atının hızını ayarlayarak, tam köpek yanlarına geldiği sırada köprüye yaklaştı. Umursamıyormuş gibi şarkı söylemeye devam etti. Köpek önce onların geçmesini beklemiş gibi bir an durdu. Rowlie, kafasını çevirmedi ve elindeki ciğeri havada salladı. Böylece ciğerin kokusu etrafa yayıldı. Farkında değilmiş gibi bir parça yere düşürdü. Sonra köprüyü geçti. Kafasını biraz çevirerek köpeğin ne yaptığına baktı.

Lassie yavaşça et parçasına doğru yürüyordu. Ciğer kokusu etrafa iyice yayılmıştı. Bu kokuyla ağzı iyice sulandı ve ciğere yaklaştı. Burnunu yaklaştıırıp ciğeri kokladı. Ama eğitim yılları aklına geldi. Sam Carr ona, bilmediği şeyleri yememesini öğretmişti. Et, fazlasıyla biberliydi. Lassie yine de yemeye koyuldu fakat hemen sonra etin üzerinde kırmızı küçük bir şeyler fark etti. Ağzı yandığında sahibinin sesi kulaklarında yankılandı:

Sam Carr, oğlu Joe'ya,

– Bunu yapmak çok kötü! Ama bu, öğretmek için benim bildiğim tek yol ve ben deli bir adamın attığı zehirli etten ölen bir köpek sahibi olmak yerine, bir kerelik ağzı biberden yanmış bir köpek sahibi olmayı yeğlerim, dedi.

Lassie, bu dersi hâlâ hatırlıyordu.

Bir köpek bilmediği şeyleri yememeliydi.

Ama sanki açlık, öğrendiği şeylerden ağır basıyordu. Burnunu titreterek ciğeri geri tükürdü. Hızlanarak yürüdü ve köprüyü geçti.

Rowlie, arabasında başını salladı:

– İyi yetiştirilmiş bir köpek. İyi yetiştirilmiş ama göreceğiz, dedi.

Şarkı söyleyerek yoluna devam etti. Hâlâ elinde bir parça ciğer sallıyordu. Lassie de arkasından geliyordu. Lassie yine köprüdeki olayı hatırladı ve güdüleri ona yoldan ayrılıp çayırlıktan ilerlemesini söyledi. Ama o, güzel ciğer kokularının peşinden gitmeyi tercih etti. İlerleyip hendeği atladi. Arabanın hemen ardında yürüyordu.

Rowlie Palmer, yanındaki Toots'a doğru şarkı söylüyordu.

Zeki ve utangaç bir köpek var,

Ama sanırım artık yaklaşacak.

Korkak bir utangaç olabilir,

Ama sanırım bize alışacak.

– Ne rastlantı değil mi Toots? Sen de bir arkadaşın olsun isterdin ha! Görelim bakalım!

Rowlie Palmer bu şekilde yol boyunca ilerledi.

Lassie, bazen gözden kayboluyor ve uzunca bir süre görün-

müyordu. Fakat her zaman etin kokusunu duyarak yine geliyor ve her geri dönüşünde arabaya biraz daha yaklaşıyordu. Fakat adamın ona en ufak bir önem dahi verdiği görülüyordu.

Bu olay bütün sabah boyunca sürdü. Güneş tepeye yükseldiğinde Rowlie Palmer arabasını yoldan çıkardı. Köpeğin de arkasında durduğunu gördü.

– Yemek zamanı Toots, dedi.

Çabucak küçük bir ocak kurdu ve ateş yaktı. Su kaynatıp çay yaptı. Tenceredeki yahniyi ısıttı. Toots için biraz ciğer kesip bir tasa koydu. Toots da ciğeri iştahla yedi. Bütün bunları yaparken gözü çoban köpeğinin üzerindeydi. Köpek, gittikçe daha yakına geliyordu. Küçük köpeğine, Lassie'ye göstere göstere birkaç parça yemek attı. Şimdi çoban köpeği sadece yirmi adım ötelerinde oturuyordu. Toots ona doğru kulak tırmalayıcı bir sesle havladı bir iki defa. Fakat Rowlie onu çabucak susturdu.

Yemeği bitince doğruldu. Arabasından düz bir çanak aldı ve içini ciğer parçalarıyla doldurdu. Hiç dikkat etmeden, sanki bu işi yıllardan beri her gün yapıyormuş gibi çoban köpeğine doğru biraz yaklaştı ve çanağı yere koydu.

– İşte yemeğin. Ye bakalım!

Lassie, adamı mangalın başına dönünceye dek izledi ve adamın kendisini izlemediğini fark edince yerinden kalkıp yavaşça çanağa doğru gitti.

Bir köpek, yemek artıklarını yememeliydi ama bu farklıydı. Yemek artığı değildi. İnsanoğlu tarafından sunulan tabak ya da çanaktakiler bir köpek tarafından korkmadan yenebilirdi. Adam tabağa zehir koyacak değildi ya!..

Lassie kibarca başını eğdi, ön dişleriyle bir parça et aldı ve yeniden bir şeyler yemenin neşesiyle tabağa yumulup yemeğin hepsini çabucak bitirdi. Tabağı yaladıktan sonra oturup adama bakmaya başladı. Sanki henüz doymadığını ve bir şeyler daha istediğini ifade ediyordu.

Rowlie kafasını salladı ve bağırarak konuştu:

– Yo, hayır! Eğer daha fazlasını istiyorsan benimle beraber gelmelisin. Çoban köpekleri hakkında bir iki şey bildiğimi söylememiş miydin Toots? Yemeği yola koyarsan yemezler. Birileri seni çok iyi eğitmiş çoban köpeği dostum. Yemeği tabakta vermek, işte sır burada. Evet, artık kalkalım ve yola koyulalım!

Bess'in yem torbasını aldı. Mangalı kaldırdı ve ateşi dikkatlice söndürdü. Düzenli bir şekilde her şeyi yerleştirdi. Aynı zamanda göz ucuyla da oturan çoban köpeğini takip ediyordu. Rowlie Palmer her şeyi hazırladıktan sonra, yeniden yola çıktı ve sevinçle homurdandı. Çünkü çoban köpeği arabayı artık tarlalardan geçerek değil hemen yanlarından takip ediyordu. Çok fazla yakın sayılmazdı ama Rowlie bunu kafasına takmadı. Sonraları yaklaşacağını adı gibi biliyordu.

Keyifle yine şarkı söylemeye başladı.

Beni boynumdan asacaklar ölünceye dek,

Evet, beni boynumdan asacaklar ölünceye dek,

Beni yatağımdan alacaklar ve

Darağacına doğru götürecekler,

Asılı kalacağım ölünceye dek.

Gözünüz kör olsun!

Günler sonra, Lassie hâlâ Rowlie Palmer'la beraberdi. Sürekli

olarak yolda çanak çömlek arabasının birkaç adım arkasında koşuyordu. Rowlie ona arabanın alt kısmında, arka tekerleklerin yanında, tıpkı iyi eğitilmiş bir Dalmaçyalı köpeğin faytonların olduğu devirlerde yaptığı gibi yürümeyi öğretmeye çalıştı. Fakat Lassie bunların hiçbirini öğrenmedi.

Lassie köylere girerlerken gürültü çıkarıp bağırmaktan hiç hoşlanmıyordu fakat bunun sonsuza dek sürmeyeceğini bildiğinden, bu olaya anlayış gösterir gibiydi. Rowlie güneye doğru gittiği sürece mutluymdu. Bir keresinde bir yol çatalında Rowlie arabasını doğuya çevirdi. Sonra içinden bir ses hayvanlardan birinin eksik olduğunu söyledi. Dönüp baktığında Lassie'nin yol ağzında oturduğunu gördü.

Rowlie her çağırışında Lassie birkaç adım gelip sonra geri yerine dönüyordu. Sonunda Rowlie çaresizlik içinde ellerini havaya kaldırdı. Arabasının oturağına tırmandı, Bess'in yönünü değiştirdi ve güneye giden yola koyuldu.

– Menlip'ten gideceğim gibi Godsey yolundan da gidebilirim nasılsa, dedi.

Fakat sonradan Toots'a doğru döndü.

– Görüyorsun kadınların arasındaki bir adamın ne kadar zavallı olduğunu. Bess kuzeye gitmek ister çünkü orası evi. Majesteleri güneye gitmek ister. Rivyera'daki kış için şüphesiz. Ya sen?.. Hıh, sen benle olduğun sürece mutlusun. Ah Toots, beni çıkarsız seven bir sen varsın!

Küçük köpek ne kıvrıcık ne düz ne kısa ne de uzun olan tüylü kuyruğunu sallayıp durdu.

Ülkenin kuzey kesiminin dar sokaklarında, anayollarda yarı-

şan kamyonlardan, traktörlerden ve arabalardan uzakta yolculuk yapmak Rowlie için eğlenceliydi. Rowlie her zamanki gibi şarkı söylüyordu kilometreleri geçerken. Sonra özür diler gibi,

– Peki Majesteleri. Para gibi şeylerden bahsettiğimi duymak sizin soylu kulaklarınızı incitiyor fakat bizim gibi sıradan insanlar yaşamak zorunda. Bu yüzden eğer senin için sakıncası yoksa ben ve Toots birazcık para kazanmalıyız.

Rowlie, kendi kendini inandırmış olmaktan sevinç duyarak kasketini kaldırdı ve başını eğerek saygıyla Lassie'yi selamladı. Sonra arabasına döndü ve en büyük çanağıyla sopasını aldı. İlk eve yaklaşırken gürültü çıkarmaya başladı.

Bu çan sesine benzeyen ses, köyde yankılandı. Sonra Rowlie'nin sesi yükseldi:

– Çanaklar ve çömlekler var sürüyle bende!.. Getir paranı yoksa alamazsın sen de!..

Kadınlar kapılara kümelendi, Rowlie de onları selamladı. Kadınlar arabadaki eşyaları gösterip fiyatlar hakkında kendi aralarında şakalar yaparlarken Rowlie arabasını köy merkezinde durdurdu.

– Çömleklerim o kadar sağlam ki kıramazsınız bile tekini, diye şarkılar söyledi.

Bir kadın:

– Senden aldıklarımın biri kırıldı, diye bağırdı.

Rowlie gözleri parlayarak,

– Fakat onları, bir süre sonra kırılacak şekilde yapmam lazım, dedi. Eğer bunları tamamen kırılmaz yapsaydım siz de yenisini almak istemezsiniz.

Kadınlar kahkahalarla gülerek birbirlerini dürttüler. Birisi:
– Hey, o bir tanedir, seyyar çömlekçi Palmer, dedi.

Rowlie:

– Şimdi. Alış veriş tamamlandığında kim bu köpekten birkaç numara görmek ister, ha?..

Çocuklar çığlık atarak el çırttılar. Rowlie gösteri eşyalarını arabadan çıkardı. Toots çevik bir hareketle oturağa tırmandı. Rowlie ellerini çırttı. Fakat hiçbir şey olmadı. Küçük köpek bekliyordu. Rowlie:

– Sorun ne. Birini mi bekliyorsun? Ha, görüyorum. Majesteleri başlama komutunu vermek için gelmedi henüz. İşte şimdi geliyor.

Rowlie tarafından dikkatlice eğitilen Lassie, kalabalığın önünde dolandı ve oturdu. Rowlie de ödül olarak ona bir parça çiğner verdikten sonra hızlı hızlı,

– Evet, sonunda majesteleri de geldi. Başlayabiliriz artık, değil mi, dedi.

Elinin bir işaretleriyle Toots heyecanla havladı ve her zamanki işine başladı. Çemberlerin içinden atladı. Ölü köpek numarası yaptı.

Rowlie'nin gizli işaretleriyle kalabalığın içinden en şirin kızı çekip çıkardı. Gösterisinin en önemli kısmını, tahta bir top üzerinde ağzında millî bayrakla yürüme numarasını yaparak bitirdi.

Bir çocuk:

– Çoban köpeği hiçbir şey yapmayacak mı, diye bağırdı.

– Neden yapsın! Majestelerinden gösteri yapmasını beklemelisiniz, diye cevap verdi Rowlie.

Rowlie, kollarında Toots'u taşıyarak Lassie'ye doğru yöneldi.

– Yıldızımız gösterisini bitirdiğine göre eşyaları toplamak istemez misin, diye sordu.

Lassie hâlâ oturuyordu.

Rowlie:

– Topla şu eşyaları, diye gök gürültüsünü andıran bir sesle emir verdi.

Lassie kıpırdamadı bile. Bunun üzerine çocuklar sevinçle bağıştı.

Adamın gözleri parladı. Parmağını çocuklara doğru çevirdi. Sonra Lassie'ye dönerek,

– Bana bir iyilik yapmak istiyorsanız Majesteleri, lütfen şu eşyaları toplar mısınız?

Aslında bu konuşmaların numarayla hiçbir ilgisi yoktu. Eliyle gizli bir işaret verdi. Bunun üzerine Lassie gururla ayağa kalktı. Zarif burnuyla tahta topu arabaya itti. Yerdeki halkaları teker teker toplayıp düzgünce üst üste yığdı. Rowlie de onu selamladı. Lassie dizlerini bükerek reverans yaptı ve yeni uyanmış bir köpek gibi ön bacaklarını ileriye doğru gerdi.

Rowlie çocuklara doğru dönerek,

– Görüyorsunuz ya! Çocuklar, birisinden bir şey isterken “Lütfen” demeyi unutmayın! Böylece hep daha fazlasını elde edersiniz. Pekâlâ, haydi gidiyoruz! Gezgin çömlekçi Palmer'ı hatırlayın daima. Seneye yine geleceğim! Hoşça kalın!

Alkışlar dindi ve araba uzaklara doğru yola koyuldu. Toots, rahat bir şekilde ön koltuğa kıvrıldı. Bess, her zamanki gibi rahat ve ağır bir biçimde yürüyordu. Lassie ise kayıtsız bir şekilde ar-

kadan koşturuyordu. Köylerde mola vermekten hoşlanmıyordu ve yaptıkları g sterideki küçük rolünü sevmemişti. Ayrıca gösterilere çıkmaya can atan Toots'u da sevmiyordu. Toots doğuştan şarlatandı. Lassie'yse o türden bir köpek değildi.

Rowlie Palmer, bunun farkındaydı. Yarı uyuklayan Toots'a baktı. Sonra Bess'e

– Evet, biliyorum. Yeniden yola koyulmak istemiyorsun. Fakat bu defaki uzun bir sefer olacak ve yolun bir kısmını yürüyerek kat edeceğiz, anlaşıldı mı?

Rowlie gözlerini yeniden havaya kaldırdı. Gökyüzünde parlak bir ay vardı. Hava da oldukça kuruydu.

– Eğer yanılmıyorsam kötü havalar geliyor. Ardından da kış üzerimize çökecek. Biz de yönümüzü yeniden eve doğru çevirmek zorunda kalacağız. Hadi öyleyse tabanları yağlayalım da biraz yol gidelim.

Arabasını yola çıkardı. Taş yolda Bess'in düzenli nal sesleri duyuldu. Toots ön koltukta gürültülü bir şekilde uyuyordu. Lassie ise yeniden yola çıkmanın verdiği mutlulukla arabanın arkasından yürüyordu.

Rowlie kafasında hesaplar yaptı. Saat ondan önce Apden ağaçlığının yakınındaki rahat kamp yerine varmalıydılar. O vaktitten sonra hava soğuyabilirdi. Neşesinin yerine gelmesi için mangalda demlenmiş güzel bir çay içtikten sonra yatıp ertesi sabah güneşle birlikte uyanmalıydı.

NAZİK BİR YÜREK VE BİR EL VEDA

Gecenin ortasında ağaçların ay ışığını gölgelediği derin karanlıklarda iki adam belirdi.

– Peki Snickers. Eğer onu beğenmediysen ne yapacağını sen bilirsin!

Konuşan adam iri, tıknaz biriydi. Omuzlarının kabarıklığı, köstebek derisi ceketinin altından belli oluyordu. Siperli şapkası, geniş ve köşeli bir çeneye sahip olan yüzünü örtüyordu.

Konuştugu adam da ufak tefek ve ince yüzlüydü. Uzun burnunun ucunda sanki doğduğundan beri orada olan küçük bir kristal asılıydı.

İri yarı adam tekrar konuşmaya başladı.

– Canımı sıkıyorsun Snickers! Evet canımı sıkıyorsun! Hep homurdanıyorsun. Arkadaşım olmana izin verdim. Benimle yolculuk yapmana izin verdim. Oysa karşılığında ne aldım. Şikâyet, şikâyet, hep şikâyet!.. Sen yorgun düştün. Evet! Ayakların canını acıtıyor. Üşümüştündür de. Üşümüştündür tabii! Neden? Kahrolası herif!..

– Hey, Buckles bak, dedi Snickers.

İri yarı olan adam sustu ve ötekinin işaret ettiği yere baktı.

Karanlığın arasından zayıf bir ışık fark ediliyordu. Buckles ağzını eliyle yavaşça sildi. Etrafa bakındı. Yolun kenarında kalınca bir ağaç dalı gördü. Bıçağını açtı ve daldaki çıkıntıları temizledi. Sonunda yaptığını yeterli buldu. Sopyayı elinde dengeledi. Snickers da aynısını yapmıştı.

Hiçbir şey konuşmadılar. Bu iki hırsız, Buckles'in belli belirsiz bir işaretiyle sessizce yola indi. Beş dakika sonra bir çalığa geldiler. Yanan odunun dumanı dosdoğru yüzlerine geliyordu.

Snickers, arabanın üzerindeki yazıyı okuyarak,

– Gezgin çömlekçi Palmer, diye fısıldadı. Allah'ın belası bir gezgin işportacı.

Buckles:

– İşportacı, diyerek nefeslendi.

Snickers:

– Haydi öyleyse, dedi.

Buckles, kalktı ve gizlice arabaya yaklaşmaya başladı. Daha on adım atmamıştı ki sessiz gecede bir köpeğin gürültülü meydan okuması yankılandı.

Snickers, nefes nefese,

– Köpeği var, dedi.

Buckles:

– Beni ilgilendirmez, diye karşılık verdi.

Artık gizlenmiyordu. Pervasızca doğrulup ateş yanan yere doğru yöneldi.

Buckles:

– Hey köpek! Eski dostum! Her şey yolunda. Hiçbir şey yapmayacağız, dedi.

Ateşin yanına geldiği sırada Lassie havladı. Adam elindeki sopayla Lassie'ye doğru yöneldi fakat o kaçtı. Rowlie Lassie'yi tutmaya çalıştıysa da Lassie ondan da kurtuldu ve gürül gürül yanan ateşin yanında durdu. Ardından Toots'un ince ve keskin havlaması yükseldi. O da şamataya katılmıştı.

– Susun! İkiniz de susun, dedi Rowlie.

Köpekler yavaşça seslerini kestiler. Bunun üzerine Buckles sırttı. Snickers'ın arkasında durduğunu biliyordu.

Buckles, zararsız ve dostça bir ifadeyle,

– İyi akşamlar dostum, diye konuşmaya başladı. Ne pişiriyorsun, çay mı demliyorsun? İşte bu çok hoş!.. Bu iki iş arayan, evsiz adamı misafir etmek ya da ısınmalarına izin vermek istemez misin?

Buckles ilerledi ve gülümsedi.

Rowlie yerinden kalktı ve bir kütüğün üzerine çıktı. Buckles'ın bu dostça sözlerine rağmen çevirdikleri numarayı yutmamıştı. Bunca yıl tek başına yolculuk etmişti ve böyle ıssız yerlerde, karşılaştığı adamların karakterlerini okumayı öğrenmişti.

Buckles, Rowlie'yle arabanın arasına geçti bir hamlede. Elindeki sopayı salladı gülümseyerek. Artık bütün şirinliği gitmişti. Rowlie'yi ikna etmeye çalışarak,

– Hadi uzatma nerede, dedi. Çünkü, eğer kibar olursan ve sorun çıkarmadan verirsen seni incitmeyiz, değil mi Snickers?

– Hayır, incitmeyiz.

– Tabii ki incitmeyeceğiz. Fakat eğer bela istiyorsan bil ki istediğini sana veririz. Hadi, nerede o?

– Onu neden size vereyim, dedi Rowlie.

Sonra sözlerini bitirmeden ani bir hamleyle arabanın içine

girdi. Şimdi onun elinde de kendi kalın sopası vardı. Sırtını arabaya yasladı. Ellerine tükürdü. Ne konuştu ne de konuşmaya gerek duydu. Buckles:

– Demek yola başka türlü gelmeyeceksin, ha, dedi. Tamam o zaman.

Sonra silahıyla saldırdı. Rowlie bu saldırıyı savuşturdu ve koca adamın elini yakaladı. Buckles sinirle bağırdı.

– Hadi Snickers, orada durma öyle! Seni korkak tavuk!

İki adam birlikte Rowlie'nin üzerine yürüdüler ve Rowlie sırtı arabaya dönük olarak, onların kendisine ulaşamayacakları şekilde yarım daire dışında tutmaya çalıştı. Darbeler başına ve omuzlarına gelmeye başladı birer birer. Çaresiz durumdaydı. Ümitsizlik içinde kamp ateşinin ötesinde mücadele verirken Lassie'ye baktı.

– Hadi, onları yakala, dedi.

Lassie hızla atıldı ve iri adamın üzerine saldırdı. Adam döndü ve sopasıyla ona vurmaya çalıştı. Köpeğin omzuna bir darbe geldi. Bu darbe neredeyse onu yere düşürecekti. Kavga bir saniye için durdu ve adam köpeğe yöneldi. Köpek onlara bakıyordu.

Lassie'nin kafasında birbiriyile çatışan dürtüler vardı. Ama bir tanesi üstün geldi.

Kötülük taşıyan elleriyle acı ve zarar vermeye hazır hâlde bekleyen adamlar vardı burada. Bu eller onu yakalayıp mahkûm edebilirdi. Bu adamlar sakınılacak insanlardı. Bir köpek onlardan uzak durmalıydı.

İşte tam bu anda Buckles, Lassie'ye yarım adım yaklaşarak sopasını kaldırdı.

– Gwa, diye bağırdı. Lassie oradan uzaklaştı. Önce çalılıkların içine girdi ve oradan da ağaçlıklara doğru koştu.

Buckles, Rowlie'ye döndü.

– Ne köpek, diye kükredi. Görüyorsun, en iyi arkadaşın bile seni terk ediyor. Oh, ne kör olası bir köpek! Şimdi gel bakalım. Huzura kavuştuk, gidenleri kendi hâllerine bırakalım.

Rowlie'nin Lassie'yi ağaçlıklara kadar takip eden gözleri adamlara döndü. Ellerine tekrar tükürdü. Cesaretini topladı.

– Hadi gelin, dedi korkusuz bir şekilde.

Adamlar alevlerin ışığında adımlarını dikkatlice attılar. Çünkü seyyar satıcı zayıf bir kimse değildi ve sırtı arabaya dayanmış bir şekilde kendi etrafında belirlediği yarım daireye kimseyi yaklaştırmıyordu. Rowlie, çomağını sallayarak kendisini savunuyordu. Küçük köpeği Toots da efendisini koruyordu.

Bu küçük köpeğin yaptıkları çok fazla bir şey ifade etmiyordu. Yine de atıldı ve dişlerini iri saldırganın ayak bileğine geçirmeyi başardı.

Buckles, şaşırmasına rağmen köpeği ayağının bir darbesiyle yere indirerek,

– Kör olası küçük fare, dedi.

Küçük köpek yine saldırdı ve Buckles büyük sopayı kaldırarak bütün gücüyle zavallı hayvana vurdu. Küçük gövde artık boylu boyunca yere uzanmış, cansızmış gibi çalılıkların arasında yatıyordu.

Gördüğü olaya deli gibi sinirlenen Rowlie, saldırıya geçti ve bu atağıyla adamların ikisini de uzaklaştırdı.

Biraz sonra ikisi de bayağı gerilemişti ama Rowlie'nin öfkesi

savunma taktiğini bozmuştu. Çünkü arabadan uzaklaşmıştı. Bunu fark eden hırsızlar, iki taraftan da saldırdılar. Seyyar satıcının sopasıyla vurduğu darbelerden sızlanan Buckles, Rowlie'nin savunma alanına girdi ve omzuna sert bir darbe vurarak onu dizleri üzerine düşürdü.

Rowlie kalkmaya çalışırken başını sopası ve yaralı koluyla korumaya çalışıyordu. Arkasından bir darbe daha aldı. Döndü ve Snickers'a tutundu. Kendine gelene kadar düşmanlarından bir tanesini diğerine karşı kalkan olarak kullanacaktı. Sol gözünden aşağıya akan kanı hissetti ve kafasında kötü bir yaranın olduğunu anladı.

Lassie, çalılıklardan uzaklaşarak güneye doğru yönelmişti. Ama kendisini pek huzurlu hissetmiyordu. Yanlış olan bir şey vardı. Yolda durdu ve arkasına baktı. Ağaçların arasından ateşin parıltısı görülebiliyordu. Adamların çığlıklarını ve Toots'un havlamasını duyabiliyordu. Onu en fazla ilgilendiren şey, köpeğin yüksek sesle havlamasıydı. Çünkü bu, bir köpeğin meydan okuması demektir. Lassie daire çizerek çalılıklardan süzüldü ve olayın olduğu yere geri döndü. Bir banka oturdu. Toots'un çığlıkları artık duyulmuyordu. Lassie, adamları dev gölgelerinin önünde sendelerken gördü. Rowlie, yerde yatıyordu.

Lassie'nin içindeki iki zıt düşünce birbiriyle mücadele ediyordu; birisi insanlardan uzak durma isteği, diğeri yuvasını koruma arzusu. Çünkü bir anlamda araba ve kamp ateşi onun evi sayılırdı. Hayatında hiçbir insana saldırmamıştı. Bu şekilde de yetişmemişti zaten. Ama artık kararını vermişti, ne tereddüde kapıldı ne de tedbirli davrandı. Derin ve ürkütücü bir havlamayla tüyleri kalkık

vaziyette banktan aşağıya indi. Ateşin yanındaki adamlar köpeğin geri dönüşünü gölgesi yere vurunca fark edebildiler. Köpek, havaya fırlayarak Buckles'in çenesine çarptı. Bu hareketin etkisiyle adam yere yıkıldı. Lassie durmadı. Işığın çevresinden uzaklaştı. Çalılıklara girdi ve başka bir yönden tekrar geri saldırdı.

Hâlâ Rowlie tarafından tutulan Snickers'in yanından geçerken dişleriyle adamın ayağını yardı. Snickers'in çığlığı karanlığı yırttı. Tekrar Buckles'a döndü.

– Demek geri döndün, diye homurdandı Buckles.

Bir önceki gibi kaçacağına sanarak Lassie'ye saldırdı. Fakat Lassie bu sefer sopanın savrulduğundan kendisini kurtardı ve adamın baldırını dişledi. Uzaklaştı, bir daire çizdi ve tekrar saldırdı. Her defasında bir savaştaymış gibi saldırıyordu. Her seferinde çalılıkların gölgesine gizlenip başka bir yönden geri geliyordu.

Cesaretini bağırarak belirten Rowlie, enerjisini bu şekilde yenileyerek iki haydudu adamakıllı dövdü. Onları fena hırpaladı. Ateşin etrafında kovaladı. İkisi de anladılar ki Rowlie'den kaçmak için ne tarafa gitseler bu üç renkli hayvan her zaman başka bir yönden geliyordu. Karanlıkta kaybolup keskin dişleriyle onları yaralıyor ve onlar köpeğe vuramadan köpek tekrar kaçıyor.

Bazen sanki etrafta iki ya da üç köpek varmış gibi hissediyorlardı. Çünkü adamlar ne tarafa dönerse dönsünler her zaman onlara başka bir yönden saldıran bir köpek vardı.

Bu taktiğe karşı çaresizdiler ve sonunda geri çekilmeye karar verdiler. İlk olarak Snickers, arkadaşını düşünmeden ayaklarını yaralayan hayaletten kaçarak toz oldu. Panikle çalılıklara çarptı ve biraz sonra arkasında bir ses duydu. Bu Buckles'ti. Nereye

gittiğini bilmeden kendisini hırpalayan bu düşmandan kaçma gayretiyle koşuyordu. Snickers karanlıkta arkasından gelen endişe verici sesi duyabiliyordu. Daha sonra seyyar satıcının sesini duydu.

– Gel, gel! Onu bırak. Bunu hak ediyor fakat onu öldürmene izin veremem. Gel şimdi!

Snickers, tabanları yağladı. O şimdi arkadaşsızdı. Buckles'la karşılaşmak istemiyordu, çünkü ihtiyacı olduğu zaman onu terk ettiği için kendisini suçlayacağını biliyordu. Ayrıca artık satıcıyla ya da köpeğiyle de karşılaşmak istemiyordu. Snickers, yalnızken daha hızlı yol alacağını düşündü. Batıya yöneldi. Geride, kamp ateşinin orada, Rowlie Palmer küçük beyaz bir vücudun yanına eğilmiş duruyordu. Lassie ona burnuyla dokundu. Rowlie uzun bir süre hareket etmeden öylece kaldı. Zihninde, bu küçük köpek onun tek arkadaşırken yaşadıkları birçok hatıra canlanıyordu. Sonunda doğruldu ve arabaya gidip bir kürek aldı. Küçük bir mezar kazmaya başladı.

* * *

Lassie kavşakta, soğuk yağmurun altında duruyordu. Bir kere inledi ve sonra arabanın durduğunu gördü. Rowlie onu çağırıyordu.

– Gelsene buraya, dedi.

Lassie, ilk kelimeyi duydu ve çamurlu yolda duran adama doğru yürüdü. Adam uzun bir süre onu okşayıp sevdi. Sonra doğrulup,

– Gelmeyecek misin, diye sordu.

Lassie başını kaldırdı, ayaklarını hareket ettirdi fakat adamı takip etmedi.

– Evet, dedi. Belki böylesi senin için daha iyi. Seninle yola devam etmek isterdim fakat yiyeceğim az ve kısa kadar Mark'ın yanında olmam gerekiyor. Zaten sen bana Toots gibi uyamazsın ve her zaman onu hatırlatırsın. Ama iyi bir köpek gibi davrandın.

Lassie son cümleyi anlamıştı sanki, kuyruğunu salladı.

– Evet, çok iyi anlıyorsun, değil mi? Beni affet! İlk başta senin korkak olduğunu düşünmüştüm ama değilmişsin. Sen tuhaf bir köpeksin. Kafandakilerin ne olduğunu bilmek isterdim, benim Lassie'im.

Köpek “Lass” kelimesini duydu ve havladı. Satıcı başını salladı.

– Sen insan dilinden anlıyorsun sanki ama insanlar senin dilini anlayacak kadar akıllı değiller. En akıllı olması gerekenler de biz insanlarız sözde. Birlikte güzel zaman geçirdik değil mi? Şimdi her şey bitti. Yalnız kalacağım. Ne sen ne de Toots olacaksınız yanımda. Ama her zaman söylemişimdir; bir insan yalnız kalmaktan hoşlanmıyorsa seyyar satıcılık gibi bir işte çalışmamalı. Bazen düşünüyorum da sen benimle olmaktan ziyade yolumuz kesiştiği için bana takıldın. Şimdi her ne için varsa onu halletmek için benden ayrılıyorsun.

Lassie, bu sefer bir şey anlamadı. Tek anladığı şey, kendisini besleyen ve seven bu adamın çok şefkatli olduğuydu. Burnu ile adamın eline dokundu.

Satıcı:

– Bu, hoşça kal demek ha! Öyleyse şansın açık olsun, dedi.

Lassie, kavşağa doğru dönüp arkasına baktı. Adam ona el salladı.

– Haydi yolun açık olsun, diye seslendi.

Uzun bir süre köpeği seyretti. Sonra soğuk öğle yağmurunu yüzünde hissetti.

Köpek, kısa süre sonra gözden kaybolmuştu. Rowlie arabasına geri döndü. Doğuya doğru yola koyuldu. Lassie, bir başka yoldan güneye doğru gidiyordu. Ayaklarına çamur bulaşmış, her tarafı ıslanmıştı.

Bir hafta sonra Rowlie'nin arabası yolda yavaş yavaş ilerliyordu. Rowlie ne şarkı söylüyor ne de hareket eden evinin yanında yürüyordu çünkü hava berbatı. Lapa lapa kar yağıyordu. Rowlie ön tarafta oturuyordu ve dizlerinin üzerinde bir örtü vardı.

Yuvarlak yüzü fırtınaya karşı eğilmişti. Ön tarafı tamamen karla kaplıydı. Bess'den yükselen buharı görebiliyordu.

Yüksek sesle, kendi kendine “Evet, tamam!” dedi. “Nere-deyse eve geldik. Eve vardığıma seviniyorum çünkü çok kötü bir yolculuğu geride bıraktım. Yağmur, sulu sepken kar ve şimdi de yine kar. Uzun bir yolculuk yaşadım ve sonunda evime döndüm.”

Rowlie, aniden kendi kendisiyle konuşmasını kesti. Akli, kavşakta ayrıldığı köpeğe gitmişti.

– Evet, dedi. Ben neredeyse eve geldim. Umarım sen de aradığını bulmuşsundur. Huzur ya da her neyse. Ama her ne-redeysen umarım bulunduğun yer sıcaktır.

Bazen, keşke seni arabaya kilitleyip yanımda getirseydim diye düşünüyorum. Ama o zamanlar bunu yapacak gücü kendimde bulamadım. Çünkü Toots'dan sonra başka bir köpeğim olmasını istemiyorum. Belki ileride yeniden bir köpeğim olur ama şu anda istemiyorum. Seni de çok sevdim ama sen başka birisine aitsin. Umarım sen de evine benim kadar yakınsındır.

– Geliyoruz Bess! Çay vaktinde Mark'a misafir oluruz!

Satıcı, yavaşça eve doğru hareket etti. Lassie de millerce ötede, kendi evine doğru...

Şimdi boylu boyunca kuvvetli rüzgârların estiği büyük bir fun-dalık araziye geçiyordu. Kar fırtınası kuzey yönünden kuvvetlice üflüyor ve başının çevresinden büyük bir hızla geçen ıslak rüzgâr, zayıf yüzünü donduruyordu. Artık yürümek iyice zorlaşmıştı. Kar gittikçe kalınlaşıyor ve Lassie'nin, bacağına kardan çıkarıp adım atması her seferinde zorlaşıyordu. Sonunda sendeleyip düştü.

İyice kıvrılıp ayağındaki tüyelerine yapışıp ağırlaşan buzları

ısrarak koparmaya çalıştı. Yeniden denedi ama kar fazla yüksekti. Bir at gibi zıplayıp dalarak karda ilerlemeye çalıştı ama çok geçmeden yoruldu.

Başı eğik bir vaziyette oturdu, ağzından çıkan buhar, beyaz dumanlar hâlinde gökte kayboluyordu. Kafasını kaldırıp inledi ama geniş bembeyaz kar hâlâ önündeydi. Yeniden zıplayıp kar yığınlarının arasından geçmeyi denedi fakat yine ilerleyemeyecek kadar zayıf düştü ve durdu.

Başını kaldırıp uzun uzun uludu. Tıpkı her kayıp, yorgun ve çaresiz köpek gibi... Bu uzun uluma yavaş yavaş karanlığın çökmeye başladığı gökyüzüne doğru yayıldı.

Kar, sanki bütün sesleri örtüyordu. Bu arazide miller boyunca kimse yaşamıyordu. Tamamen vahşi bir araziydi burası. Lassie sonunda yere yığıldı. Kar yumuşak bir battaniye gibi üzerini örttü. O da beyaz battaniyenin altında yorgun bir hâlde sıcak bir uykuya daldı.

YOLCULUĞUN SONU

Sam Carr, oğluna, Yorkshire'daki Greenall Köprüsü'nün, Rudling dükünün İskoçya'daki yerine çok uzak olduğunu söylediğinde doğru konuşmuştu. Aralarında dört yüz mil kadar bir mesafe vardı. Ama bu trenle giden ve düz bir yolu takip eden bir insan için geçerliydi. Engellerin etrafından dolaşmak, girdiği yollardan daha sonra geri dönmek, yan yolları takip etmek zorunda kalan bir hayvan için çok daha uzun bir yoldu bu.

Hislerinden başka yol göstericisi olmayan bir hayvan için daha önce hiç geçmediği bu tuhaf yerlerden gitmek yaklaşık bin mil tutardı.

Evet! Dağlar, vadiler, patikalar, geçitler, nehirler ve derelerle dolu bir bin mil. Dik tepeler ve yamaçlarla dolu, kar, sis, yağmur ve güneşin olduğu bir bin mil. Tellerin, deve dikenini ve dikenlerin, taşların, kayaların ayağı zedeleyeceği bir yolculuk... Kim bir köpeğin buralardan sağ salim gelebileceğini umabilir?

Joe Carr, köpeğinin bir gün, açıklanması mümkün olmayan bir şekilde yanına geleceği mucizesinin gerçekleşeceği umuduyla okul kapısının orada bekliyordu. Her gün okuldan çıktığında gözleri Lassie'nin onu daha önceleri beklemiş olduğu yere kayıyordu

ve hiçbir gün onu orada göremiyor, diğer insanlar gibi sessiz sakin bir şekilde evine doğru gidiyordu. Okul paydosunda her zaman kendini Lassie'nin orada olmadığı düşüncesine hazırlıyordu.

İşte bu şekilde geçen uzun haftalardan sonra ümidi artık kaybolmaya başlamıştı.

O gün okulun bahçesinden kapıya doğru yürürken gözlerine inanamadı. Başını salladı ve elleriyle gözlerini ovuşturdu. Çünkü gördüğü şeyin bir hayal olduğunu zannediyordu. Ama Lassie, onun köpeği, orada kapıya doğru yürüyordu.

Bir an durakladı, çünkü köpek çok kötü görünüyordu, nefes nefeseydi. Başı ve kuyruğu neredeyse yere değiyordu. Atacağı her adım büyük bir gayret istiyordu. Bu, bir yürüyüşten çok sürünmeye benziyordu. Kapının yanına geldiğinde olduğu yere yığıldı. Joe hemen harekete geçti. Bu bir hayal olsa bile, bir şeyler yapmalıydı.

Ona doğru koşup dizlerinin üstüne eğildi ve sonra postuna dokununca onun gerçek olduğunu anladı. Köpeği onu karşılamaya gelmişti!

Ne köpekti o! Parlak, üç renkli kürkü, gururla kalkmış kulaqları ve düzgün başıyla paha biçilmez bir çoban köpeğiydi. Her an tetikte olan ve her gördüğüne havlayan köpeklerden değildi. Ama şimdi, yerde uzanmış yatan, artık gücü kalmadığı hâlde başını kaldırmaya çalışan, zedelenmiş ve diken kaplanmış kuyruğunu hareket ettirmeye çabalayan ve zayıf bir sızlanmadan başka bir şey yapacak hâlde bulunmayan bir köpek hâline gelmişti. Onu buralara kadar getiren hislerinin sonunda huzura kavuştuğunu biliyordu. Olması gereken yerdeydi. Hayatı boyunca randevularına sadık kalmıştı. Uzun zamandır ona dokunmamış olan eller şimdi onu okşayıp seviyordu.

Ian Cowper, işten çıkarılan diğer madenciler gibi iş ve işçi bulma kurumunun yanında, evine gitmek için çay saatini bekliyordu.

Ian, fark edilen bir tipti, çünkü Yorkshire'ın yetiştirdiği diğer iri adamlar arasında bile onlardan çok daha iri görünüyordu. Aslında o Yorkshire'ın en iri ve en güçlü adamı olarak ün yapmıştı. İri fakat biraz ağırkanlı ve yavaş düşünen, yavaş konuşan birisiydi.

Bu yüzden köyde meydana gelen önemli olayı fark etmede diğerlerinden birkaç saniye geri kaldı. Sonra o da gördü ana cadde kollarında büyük bir şey taşıyan çocuğu. Herkes yerinden kalktı ve ileri fırladı. Sonra çocuk onlara yaklaştığında bağırsığını duydular.

– O geri geldi, geri geldi!..

Herkes birbirine sonra da çocuğun taşıdığı şeye baktı. Sam Carr'ın çoban köpeği İskoçya'dan eve dönmüştü.

Çocuk, telaşla,

– Onu eve götürmeliyim hemen, diyordu.

Biraz sendeledi.

Ian Cowper, bir adım öne çıktı.

– Ben taşıyım, dedi. Sen önden git diğerlerine haber ver.

Koca kolları köpeği aldı. O kollar ki bu zayıf hayvanın on katı fazla yükü rahatlıkla taşıyabilirdi.

Joe:

– Oh, acele et Ian, diye heyecanlı bir şekilde bağırdı.

– Acele ediyorum evlat. Sen devam et.

Joe Carr, sokaktan aşağıya doğru koştu, bahçeli patikadan geçti ve eve daldı.

– Anne!.. Baba!..

– Ne oldu, yavrum?

Joe durdu. Kelimeler ağzından zorla çıkıyordu, heyecanı boğazını tıkamişti. Sonra,

– Lassie! Eve geri döndü! Lassie eve geri döndü, dedi.

Kapıyı açtı ve Ian Cowper eşikten geçmek için başını eğdikten sonra taşıdığı köpeği halının üzerine koydu.

* * *

O akşam Joe Carr'ın bir daha unutmayacağı çok şey olmuştu. Köpeğin yanına ilk oturduğunda ve ellerini üzerinde gezdirdiğinde babasının yüzündeki ifadeyi unutamazdı asla. Annesinin mutfakta nasıl hareket ettiğini, homurdanıp azarlamadan, sessizce ve büyük bir dikkatle nasıl ateşi yakmaya çalıştığını, sütü sıcak

suyla karıştırışını, köpeğin başını tutuşunu, çenesini açışını hiçbir zaman unutamayacaktı.

Ailesi ona hiçbir şey söylemedi. Onu unutmuş gibydiler. Bunun yerine ikisi de yoğun bir özenle köpekle ilgilendiler. Bütün bunları yaparken sanki başka bir dünyadaydılar.

Joe, babasının sıcak sütü köpeğe vermek için nasıl kaşıkladığını gördü. Annesinin battaniyeyi ısıtıp onu köpeğin üzerine serişini seyretti.

Babası birdenbire annesine dönüp,

– Hiç faydası yok, zatürre olmuş, dedi.

Bir müddet beklediler ve sonra annesi:

– Pes etmeyeceğim, dedi.

Dudaklarını büktü ve aklına bir şey gelmiş gibi şömine rafına gidip oradan bir vazo aldı. Vazoyu ters çevirip salladı. Bakır peniler eline düştü. Ne bir açıklama yaptı ne de açıklama yapma gereği hissetti. Elindeki parayı uzattı.

– Hadi canım, dedi. Bunları en kötü zamanlarımız için biriktiriyordum.

– Ama biz nasıl...

Kadın:

– Hişt, dedi.

Sonra gözleri titrek bir şekilde oğluna baktı. Joe bir saat içinde ilk defa kendisinin varlığından haberdar olduklarını hissetti. Babası ilk önce oğluna daha sonra kadının elindeki paraya, en sonunda da köpeğe baktı. Aniden parayı aldı ve şapkasını giyip dışarıya çıktı. Geri geldiğinde ellerinde yumurtalar, pahalı yiyecekler ve küçük bir şişe brendi vardı.

Babası, tekrar Lassie'nin yanına gitti ve yemeğini yedirmeye devam etti. Sonra annesi hışımla adamın elinden kaşığı aldı ve köpeğin başını kucağına alarak köpek sütü yutana kadar boğazından aşağı boşalttı. Sonunda köpek yutkundu.

Babası derin derin nefes alıyordu. Annesi köpeğin başını tutarken ateşin parıltısı saçlarına yansıyordu.

Joe, daha sonrasını tam olarak hatırlamıyordu. Sadece gecenin ilerlemiş bir saatinde yatağa götürüldüğünü hayal meyal hatırlıyordu o kadar.

Sabah kalktığında babası sandalyesinde oturuyordu ama annesi hâlâ halının üzerindeydi ve ateş hâlâ yanıyordu. Köpek ise battaniyelerin altında uzanmış sessizce yatıyordu.

Joe:

– Öldü mü, diye sordu.

Annesi tebessüm etti.

– Hişt! Uyuyor. Kahvaltı hazırlamayı düşünüyordum ama canım çok sıkıldı. Sanırım sadece bir fincan kahve içeceğim.

Joe, o akşam okuldan döndüğünde Lassie'yi okula giderken bıraktığı yerde buldu. Yanına oturup onu okşamak istedi ama biliyordu ki hasta köpekleri rahat bırakmak en iyisiydi. Bütün akşam oturup onu seyretti. Boylu boyunca uzanmış, zayıf bir şekilde nefes alıyordu. O akşam yatağına yatmak istemedi.

Annesi:

– O iyileşecek, diye bağırdı. Yat artık! O iyileşecek!

– İyileşeceğinden emin misin anne?

– Sen de görüyorsun işte, kötü görünmüyor.

– Ama sen iyileşeceğinden emin misin?

Kadın içini çekerek,

– Tabii ki eminim, dedi. Hadi artık yat!

Joe gidip yattı. Annesine inanıyordu.

Bu sadece bir gündü. Hatırlanacak başka günler de vardı.

Mesela Joe'nun bir okul dönüşü Lassie'yi şöminenin önünde yatıp kuyruğunu sallarken gördüğü gün gibi...

Ya da Joe'nun annesi süt kaynatırken köpeğin sütün kokusunu alıp yavaşça doğrulduğu ve sütün gelmesini beklediği gün gibi... Süt kabı yere konduğunda köpeğin, bacakları titreyerek eğilip sütü içtiği gün gibi...

Joe yattıktan uzun zaman sonra bile içeriden sesler geliyordu, annesinin sürekli yükselip alçalan sesi ve babasının sakin bir vaziyette tekrarladığı cümle:

– Köpeği geri satmayı kabul etse bile nereden para bulup da alacağız? Biliyorsun ki paramız yok.

Joe Carr'ın babasına göre hayat sıkı kurallara bağlıydı. Bir insan çalışmaya başladığında elinden gelenin en iyisini yapmalı ve kazanabileceğinin en fazlasını kazanmalıydı. Eğer bir köpek besleyecekse en iyisini beslemeliydi. Eğer karısı ve çocukları varsa onlara en iyi şekilde bakmalıydı.

Onun kafasında hayata dair hiçbir sapmaya, kural dışılığına yer yoktu. Bütün basit insanlar gibi, olaylara yüzeysel bakardı. Yalan söylemek, sahtekârlık yapmak, çalmak yanlış şeylerdi ve siz bunları kafanızda sağa sola çekerek doğru yapamazdınız. Bir problemle karşılaştığı zaman, ona göre çözüm buydu, şartları değerlendirmeden dosdoğru karar verirdi. Hep,

– Ahlaklı, ahlaklıdır! Lamı cimi yok, derdi.

Bu tür ifadeler onun tarzıydı “Doğru, doğrudur!” ya da “Sahtekârlık, sahtekârlıktır!” Lassie, meselesi de bu ahlaki felsefeye ters düşüyordu. Köpeği satmışlar, parayı almışlar ve harcamışlardı. Dolayısıyla köpek artık onlara ait değildi ve ne denirse densin bu gerçek değişmezdi. Ama herkes ailesiyle yaşamak zorundaydı ve eğer bir insanın karısı şikâyet etmeye başlarsa...

Ertesi sabah Joe kahvaltıya geldiğinde annesi sofrada servis yapıyordu. Babası da önce öksürüp önceki gece defalarca provasını yapmış gibi söze başladı:

– Joe, oğlum! Annenle ben düşündük ve karar verdik ki Lassie iyileşene kadar burada kalabilir. Oğlum, bence doğru olan bu. Kimse ona bizim burada baktığımız kadar iyi bakamaz. Bu yanlış değil. Ama iyileştiği zaman gitmek zorunda. Bir süre daha bizimle kalacak, onun için kendini üzme! Bizi de bundan dolayı suçlama çünkü şu anda zaten yeterince sorunumuz var. Şimdi bir olgun gibi davranmanı bekliyoruz.

Bir çocuk için “Bir süre daha...”nın iki manası vardır. Bir taraftan bakıldığında sonsuza kadar uzayıp giden, genişleyip büyüyen bir zaman dilimi gibi görünür, öbür taraftan ise gerçekler tarafından sürekli tüketilen bir avuç günden başka bir şey değildir.

Ama Joe Carr, okula giderken duyduğu otomobil sesi ile o sabahın son olduğunu anladı. Döndüğünde bir araba içinde çirkin, yaşlı bir adam ve yanında lepiska saçları şapkasının yanlarından sarkan bir kız gördü.

Yaşlı adam, bir hayvanın yanlış yerden çıkmış uzun sivri dişleri gibi görünen korkunç bıyıkları ve çirkin bastonuyla şoföre gürleyerek,

– Tamam burası, dedi. Sana diyorum genç adam! Şu kötü kokulu aleti artık durduracak mısın? Oha Jenkins! Oha!.. Durmak için atları kullanmak insanoğlunun en iyi fikriymiş, yoksa memleket batacak! Burada dur artık!

Joe bir an koşmak istedi, koşup kâbuslarında gördüğü bütün bu şeylerden uzaklaşmak. Ama bir makineden hızlı koşamazdı. Joe damarlarında sorunlardan kaçmayan ama eski kafalı ve sıkıntılara sabırla direnen insanların kanını taşıyordu. Güçlü bir yüz ifadesiyle kaldırıma oturdu ve annesinin ona nasıl davranması gerektiği konusunda anlattıklarını hatırlayarak konuştu.

– Evet bayım!

– Sen, adın her neyse, onun oğlusun değil mi?

Joe, gözlerini kıza çevirdi. Bu kız, uzun zaman önce Lassie'yi dükün kafesine bırakırken gördüğü kızdı. Yüzü Joe'nunki gibi kırmızı değildi, mavi beyaz arasıydı. Arabaya tutunduğu tek eli mavi renkteydi ve oldukça zayıftı. Muhtemelen, annesinin de söyleyeceği gibi biraz ekmek yemesi gerekirdi.

Kız da ona bakıyordu. Joe, vakur bir edayla ileri doğru bir adım atarak,

– Babamın ismi Sam Carraclough'tur, dedi.

– Biliyorum, biliyorum, dedi yaşlı adam. Ben hiçbir ismi unutmam, hiçbirini! Bir zamanlar bu köydeki herkesi tanırdım ama şimdi etrafta bir sürü yeni yetme genç var. Bu gençler nedense...

Adam bir an duraklayıp kıza baktı. Kız hafifçe adamın kolunu çekiştiriyordu.

– Ne?.. Ha?.. Tamam, tamam onu soracaktım. Baban nerede genç adam, evde mi?

- Hayır bayım!
- Nerede?
- Allerby'e gitti bayım!
- Neden Allerby'e gitti?

- Bir arkadaşı maden ocağıyla onun için görüşmüş, sanırım gidip bir iş fırsatı var mı diye bakacak.

- Ha... Tabii tabii... Ne zaman döner?
- Bilmiyorum, herhâlde öğleden sonra falan...

- Lafı ağzında geveleme! Öğleden sonra olmaz, kahretsin! Peki ben beş sıralarında geleceğim. Ona geldiğimi ve onu görmek istediğimi söyle, çok önemli. Söyle beklesin!

Araba uzaklaştığında Joe koşarak okula gitti. Daha önce hiç böyle bir sabah yaşamamıştı. Dersler geçmek bilmiyor, dakikalar uzadıkça uzuyordu. Ah bir öğle olsaydı!

Sonunda yıllar gibi uzayan saniyeler geçti, Joe aceleyle eve koştu ve hızla kapıdan içeri girerek annesine seslendi.

- Anne, anne!

Annesi:

- Lütfen içeri girerken kapıyı kırma ve girdikten sonra da kapıyı kapa yoksa ahırda büyüdüğünü sanacaklar. Ne oldu?

- Anne, Lassie'yi alıp götürcekler!

- Kim?

- Dük, buraya gelecek!

- Dük, onun burada olduğunu nereden biliyor?

- Bilmiyorum. Bu sabah beni durdurup sordu. Bugün öğleden sonra gelecek.

- Buraya mı? Emin misin?

- Evet anne! Öğleden sonra, ah anne lütfen!..
- Bak Joe! Yine başlama.
- Ama anne! Dinlemen gerek lütfen!
- Ne dediğimi duydun mu?

– Hayır anne! Lütfen, lütfen!..

Kadın yorgunluk ve bıkkınlıkla derin bir nefes aldı. Oğluna bakarak ellerini umutsuzca havaya kaldırdı.

– Bu evde hiç rahat ve huzur olmayacak mı?

Ardından koltuğa yığıldı ve gözlerini yere dikti. Oğlu yanına yaklaşıp koluna dokunarak,

– Ama bir şeyler yap, diye yalvardı. Onu saklamalıyız? Beşte burada olacaklar. Babama, yeniden geleceklelerini söylememi istedi. Ah anne...

– Hayır Joe. Baban!..

– Rica etsen? Lütfen anne, babamdan rica et.

– Joe, diye bağırdı kadın sinirli bir şekilde.

Sonra yeniden sakinleşerek,

– Bak Joe, bu işe yaramaz. Onun için artık ısrar etme. Baban yalan söylemez. Şöyle ya da böyle, baban yalan söylemez.

– Sadece şimdilik olmaz mı anne?

Kadın üzüntüyle başını salladı ve sanki huzur bulmayı umut eden gözlerle ateşe baktı.

Oğlu, kadının yanına gidip elini tutarak,

– Lütfen anne, rica et! Sadece bir defa... Bir defa yalan söylemekten bir şey olmaz. Ben babamın gönlünü alırım, söz!

Kelimeler ağzından birbiri ardına ve hızla dökülüyordu.

– İkinizin de gönlünü alacağım. Büyüyüp de iş sahibi olduğum

zaman babama ve sana, ne isterseniz alacağım, söz! Sadece bir defa lütfen!..

Joe Carr, bir çocuk gibi davranıyor, durmadan ağlıyordu. Kendisine olan güveni gitmişti. Kelimeleri hıçkırıklarla bölünüyordu. Annesi elini tuttu ama yüzüne bakamadı. Sanki ateşten sihirli bir güç alıyormuşçasına yavaşça söze başladı. Yumuşak bir ifadeyle,

– Bu olmaz Joe. Senin olmayan bir şeyi istememelisin. Bunlar hayatın gerçekleri Joe, anlamalısın, dedi.

O anda oğlunun elinin titrediğini hissetti. Çocuk sesini yükselterek,

– Hayır sen anlamalısın anne! İsteyen ben değilim! O bizimle olmak istiyor! Bu yüzden o kadar yolu geri geldi. Bizimle kalmak istiyor.

Bayan Carr, o zaman dönüp oğluna baktı. Çocuğun göz yaşları yanaklarından aşağı süzülüyordu. Bayan Carr, ellerini kavuşturdu. Dudakları kenetlenmiş olarak doğruldu.

– Joe, gel yemeğini ye, dedi. Sonra okula dön. Merak etme, ben babanla konuşacağım.

Annesi kafasını kaldırarak kendisinden emin bir şekilde devam etti:

– Evet onunla konuşacağım. Bay Sam Carr ile konuşacağım, kesinlikle!

Akşamüstü saat beşte Rudling dükü her zamanki huysuz hâliyle, söylene söylene kulübenin önüne park edilmiş arabasından indi. Joe kapıda dimdik, kendisinden emin, yolu kapamak istermiş gibi duruyordu.

– Evet genç adam, söyledin mi babana?

– Defolun, dedi Joe sertçe. Defolun o burada değil!

Rudling dükü hayatında ilk defa geri adım attı. Çocuğa şaşkın şaşkın bakarak,

– Anlamadım Priscilla. Bu çocuğun birkaç tahtası eksik olmalı, dedi.

Joe:

– Burada değil dedim. Köpek de yok, diye tekrarladi. Bu sözleri mümkün olan en sert biçimde söylüyordu.

Priscilla:

– Ne diyor, diye sordu.

– Köpeğin burada olmadığını söylüyor. Sağır mısın Priscilla? Benim kulaklarım ağır işitmesine rağmen onu gayet rahat duyabiliyorum. Şimdi genç adam, köpeğim burada değil mi?

Dük, ailesinin birçok ferdi tarafından tasvip edilmeyen, Yorkshire lehçesinin en kaba tonuyla konuşuyordu. Kulübelerde yaşayan fakir insanlara karşı hep bu şekilde konuşurdu.

– Bana bak evlat. Köpeğim nerede? Konuş!

Konuşurken bastonunu korkutucu bir biçimde salladı ve çocuğa doğru birkaç adım yaklaştı. Joe Carr, biraz geriledi ama hâlâ yolu kapıyordu.

– Senin köpeğin falan yok, diye sertçe cevapladı.

Ama dük üzerine yürümeye devam etti. Kelimeler çocuğun ağzından umutsuzca dökülüyordu.

– Köpek burada değil, dedi. Burada olamaz zaten, hiçbir köpek bunu yapamaz. Hiçbir köpek onca mili geri dönemez. O Lassie değil, sadece Lassie'ye benzeyen bir köpek. Gerçekten...

– Tanrı'm günahlarımı bağışla, diye söylendi Dük. Baban nerede genç adam?

– Joe bilmiyorum der gibi başını salladı ama tam o sırada kulübenin kapısı açıldı ve arkasında annesinin sesi duyuldu.

– Aradığınız Sam Carr ise o şu anda odasında ve istirahat ediyor.

– Bu delikanlı ne diyor. Köpeğim burada mıymış ne?

Kadın kesin bir ifadeyle,

– Yanlış duymuşsunuz, dedi.

– Yanlış mı duymuşum, diye gürledi Dük.

– Evet. Köpeğinizin burada olduğunu söylemedi. Buradakinin sizin köpeğiniz olmadığını söyledi.

Dük, sinirli bir şekilde,

– Sözlerimi çarpıtmayın, diye bağırdı Sonra gözlerini kısıp ileri doğru biraz daha ilerledi. Sonra zafer kazanmış bir tavırla,

– Eğer köpek benim değilse şu benim olmayan köpeği görebilir miyim lütfen, diye sürdürdü sözlerini. Lütfen cevap verin!

Joe, annesine baktı. Annesi yutkundu ve yardım ister gibi etrafına bakındı. Dudakları kenetlendi. Dük kaşlarını çatmış, sinirli sinirli cevap bekliyordu. Bayan Carr, derin bir nefes alarak cevap vermeye hazırlandı.

Ama bu cevap doğru ya da yalan hiçbir zaman verilemedi. Çünkü tam o sırada arkadan kapının gıcırdayan sesi duyulmuş ve Sam Carr'ın sesi yükselmişti.

– Size yemin ederim ki bu, evimdeki tek köpektir. Hiç sizin köpeğinize benziyor mu?

Joe son bir isyan çığılı ile patlamak istedi ama babasının

yanındaki köpeği görünce şaşkınlıktan donakaldı.

Babasının yanında, hiç kimsenin görmediği ama kesinlikle görmek isteyeceği bir köpek arka ayakları üzerinde duruyordu. Daha az önce evde sakince yatan bir köpek vardı ama bu köpek çok farklıydı.

Lassie'nin kafası aristokrat ve ince idi ama bu köpeğin kafası geniş ve kabaydı. Lassie'nin kulakları eğik ve simetrikti ama bu köpeğin bir kulağı çökük, öbür kulağı her koli sahibinin tüylerini diken diken edecek kadar dimdikti.

Dahası, Lassie'nin kürkü halı gibi düzgün ve güzeldi ama bu köpeğin kürkünde göze hoş gelmeyen, rast gele serpiştirilmiş gibi siyahlıklar vardı. Lassie'nin dört patisi de beyazdı ama bu köpeğin patilerinin biri beyaz, ikisi kahverengi, birisi de siyahtı. Lassie'nin kuyruğu, kostümünü tamamlar gibi zarafetle sallanırken bu köpeğin kuyruğu sonradan hatırlanıp da eklenmiş gibiydi.

Joe Carr, babasının yanındaki köpeğe bakar bakmaz her şeyi anlamıştı. Biliyordu ki bir köpek uzmanı, kurnazlığını kullanarak bir köpeğin kötü yönlerini iyi gibi gösterebilirdi, tabii bunun tersi de mümkündü. Hele de bu Yorkshire'daki en tanınmış köpeksever olan babası ise...

O anda babasının sözlerini de anlamıştı. Köpek bakıcılığında, at bakıcılığında olduğu gibi verilen söz senetti ve verilmişse tutulurdu. Babası prensiplerini çiğnemedi bu işten sıyrılma yolunu bulmuştu. Yalan söylememişti, hiçbir şeyi yalanlamamıştı. Sadece bir soru sormuştu.

– Söyleyin bana, bu köpek sizinkine hiç benziyor mu?

Dük, soruyu şöyle cevaplamıştı:

– Hayır, benimki değil!

Baba, anne ve oğul, nefeslerini tutmuş şaşkın şaşkın köpeğe bakan dükü izliyorlardı.

Ama Rudling dükü tecrübeliydi, yıllardır çok şey görmüştü ve hiçbir şey söylemiyordu. Sadece bastonuna yüklenerek yavaşça köpeğe yaklaştı. Gözlerini köpekten hiç ayırmıyordu. Kendisini rüyadaymış gibi hissediyordu. Sakince eğildi ve köpeğin bir patisini eline aldı ve çevirerek inceledi. Koliye en az her Yorkshireli kadar anlayan gözlerle baktı. Sonra köpeğin patisini çevirerek altına baktı. Ayağının altında beş tırnak ve dikenlerin delerek, taşların parçalayarak açtığı yarı kapanmış yaraları gördü.

Dük kafasını kaldırdı ve uzun süre çömelmiş vaziyette göğe baktı. Sonra da ayağa kalkarak konuşmaya başladı ama artık sözlerinde Yorkshire ağzından eser yoktu. Bir asilin bir diğeriyle konuştuğu gibi konuştu.

– Sam Carr, dedi. Bu köpek bana ait değil. Yüksek affınıza sığınarak sizden özür diliyorum, o hiçbir zaman bana ait olmadı, bir an bile!

Sonra arkasını döndü ve bastonunu yere vurup söylene söylene yürüdü.

– İnanamıyorum... Böyle şey olur mu? Dört yüz mil! Gözlerime inanamıyorum!

Torunu kapıda yine kolunu çekiştirerek,

– Buraya neden geldik, diye fısıldadı. Hatırlıyor musun?

Dük, bir rüyadan uyanmış gibi şaşkın bir vaziyette,

– Fısıldama! Tabii ki hatırlıyorum, söylemene gerek yok,

dedi.

Sonra geri dönerek o korkunç sesiyle,

– Carracloough! Carracloough! Lanet olsun, neredesin? Nerede saklanıyorsun, diye bağırdı.

– Hâlâ buradayım efendim!

– Oo, evet! Evet, tabii ki oradasın. Çalışıyorsun ha?

Joe'nun babası:

– Evet, çalışıyorum, diye cevap verdi. Söyleyebileceği en iyi şey buydu.

Dük:

– Evet, çalışıyorsun demek. Bir işin var mı senin, diye homurdandı.

– Şey, şimdi bu yolda, diye başladı Bay Carr...

Lafı diline dolanınca Bayan Carr, imdadına yetişti, Yorkshire'daki her ev kadınının ve dünyanın diğer yerlerindeki çoğu ev kadınının yapacağı gibi.

– Benim Sam'im tam olarak çalışmıyor aslında fakat düşündüğü üç ya da dört şey var kafasında. Bir çeşit araştırma diyebiliriz. Ama henüz bunlardan hiçbirisine evet ya da hayır diye cevap vermedi.

Dük:

– Öyleyse onlara hemen hayır demeli, diye aceleyle konuştu.

– Kulübelerde çalışacak birine ihtiyacım var ve düşünüyorum ki Bay Carr...

Gözlerini adamın yanında duran köpeğe çevirdi.

– Köpeklerden bayağı anlıyor olmalısın. Orada kurulu bir düzen de var.

Bay Carr:

– Hayır, durun bir dakika, dedi. Bilmelisiniz ki bir adama sorun çıkartıp onu daha sonra da işinden etmek istemem. Anlamalısınız Bay Hynes...

Dük:

– Hynes, diye homurdandı. Hynes? O geri zekâlıyı kovmak zorunda kaldım. Köpeklerden hiç anlamıyor. Hiçbir Londralının, işleri bir Yorkshirelinin keyfine bırakmayacağını bilmeliydi. Şimdi bu iş için seni istiyorum.

Bayan Carr:

– Hâlâ aklıma takılan bir şey var, diye karşı çıktı.

Dük:

– Nedir, diye sordu.

– Bu iş için ne kadar ödeyeceksiniz?

Dük, dudaklarını emerek,

– Ne kadar istersin Carr, diye sordu.

Bayan Carr, kocasının bir hazırlık nefesi almasına bile fırsat vermeden,

– Haftada yedi pound ve bir peniye değer, diye atıldı

Ama dük de bir Yorkshireliydi ve bu, paranın söz konusu olduğu bir yerde bir pratik şansını kaçırırsa kendisini hor göreceği manasına geliyordu.

– Beş, diye kükredi. Bir peni daha fazla vermem.

Bayan Carr:

– Altı pound, diye pazarlık etti.

– Altı.

– Tamam.

İkisi de sevinmişlerdi. Bayan Carr, haftada üç pounda bile

razıydı aslında. Dük ise paha biçilmez birini işe aldığını düşünüyordu.

Dük:

– Öyleyse bu iş tamamdır, dedi.

Kadın:

– Evet, neredeyse. Öyle zannediyorum ki...

İyi bir kelime olduğunu düşündüğünden tekrarladı.

– Zannediyorum ki malikânenizin orada bir de evimiz olacak.

Dük:

– İyi pazarlık ediyorsunuz bayan ama bir şartla. Benim topraklarımda yaşadığınız sürece kalın kafalı bir çoban köpeği görmeyeceğim etrafta tamam mı?

Sam Carr'ı şaşırılmış görünce kendi kendisine kıkır kıkır gülererek bekledi. Cevap veren çocuk oldu.

– Yo, hayır efendim! Siz merak etmeyin. Zamanının çoğunu okulda beni bekliyor olarak geçirecek. Zaten bir şekilde biz onu sizin tanıyamayacağınız bir hâle sokarız.

Dük, arabasına doğru yol alırken,

– Şüphe etmiyorum, diye mırıldandı. Bunu yapacağınızdan şüphe etmiyorum. Asla...

Küçük kız, arabanın içinde yaşlı adama doğru yanaştı.

Dük:

– Sallanma, diye çıkıştı. Yolculuk esnasında sallananlara katlanamam.

– Dede, dedi. Sen çok iyisin! Köpeği kastediyorum.

Yaşlı adam öksürdü ve boğazını temizledi.

– Saçma, diye bağırды. Saçmalıyorsun! Büyüdüğün zaman

benim katı yürekli bir Yorkshire realisti olduğumu anlayacak-
sın. Beş yıldır bu köpeği alacağıma yemin etmiştim ve şimdi o
benim artık.

Sonra yavaşça başını kaşdı.

– Ama onu elde etmek için adamı satın almak zorunda
kaldım. Belki de pazarlığın en iyi tarafıydı buydu.

TIPKI ESKİSİ GİBİ

Lassie, haftalar geçtikçe daha dikkatli beslenme ve doğru tedaviyle yavaş yavaş eski hâline geri dönüyordu. Sıskalığı kaybolmuştu. Soyunun ve yılların ona kazandırdığı o güçlü yapı da ona yardım etmişti. O zengin siyah beyaz postu yeniden kabarıp dalgalanarak gözleri kamaştırıyordu. Sadece kurşunun etine değdiği yerde bir sakatlık vardı o kadar. Oradaki kasları sertleşmişti ve Sam Carr, ne yapmaya çalıştıysa onu tam olarak iyileştirememişti.

Ama oraya iyi masaj yapmış, ayağındaki bu küçük aksamayı ancak bir köpek uzmanının fark edebileceği düzeye getirinceye kadar ovuşturmuştu. Bir köpek uzmanı dışındaki herkesin gözüne harikulade bir çoban köpeği olarak görünebilirdi. Artık hafta içi, her gün saat dörde beş kala, Greenall Köprüsü'nün dükkân sahipleri bir kere daha dışarı bakıp sokaktan aşağı doğru giden bu köpeği görecekler ve,

– Saatlerinizi ona göre ayarlayabilirsiniz, diyeceklerdi. Ve

her zaman Joe Carr, okulundan çıkacak köpeğini selamlayacak ve mutlu bir şekilde evin yolunu tutacaklardı.

Joe, düke köpeğin her zaman onu bekliyor olacağına söz verdiği zaman yanılıyordu. Çünkü bir zaman geldi ki Lassie artık okul kapısına gelmiyordu. Tuhaf ama Joe da buna aldırımıyordu. Eve yalnız giderken oldukça mutlu görünüyordu; gizli bir mutluluğu vardı içinde.

Günlerden bir gün yine kendi kendisine ıslık çalarak dükün arazisinin yanından geçerken kızı gördü.

Joe ona karşı kendisini mahcup hissediyordu. O, köyün küçük kızları gibi tombul ve kemikli gözüküyordu.

– Merhaba, dedi.

Kız:

– Merhaba, diye cevap verdi.

Konuşacağı hiçbir şey yoktu ama orada duruyordu.

– Okuldaydım, dedi kız.

– Öyle mi?

– Evet ama şimdi tatildeyim.

Joe, bu cümle üzerine düşündü ve,

– Bizim başka bir hafta tatilimiz yok, dedi.

Bir an bir duraklama oldu ve sonra kız,

– Lassie nasıl, diye sordu.

Joe, sıcak bir şekilde tebessüm etti ve kimsenin dinlemediğinden emin olmak için etrafına bir baktı. Sonra bir iyilik yapıyormuş gibi,

– Onu gelip görebilirsin, dedi.

Uzun hatmi çiçeklerinin beyaz duvarın kenarında bittiği eve

doğru her zamanki yoldan gittiler. Joe, kapıyı açtı.

– Anne, Lassie'yi ona göstereceğim, dedi.

Annesi önlüğünü düzelterek ve çay için örtölmüş beyaz masa örtüsünün üzerindeki hayalî bir tozu silerek,

– Neden içeri gelmiyorsun bayan?

Joe, soğuk bulaşıkhaneye doğru gitti. Orada karanlıkta duran bir kutunun içinde Lassie ve etrafına dizilmiş yedi tane tumbul, uyuyan yavru vardı.

Joe gurur duyarak,

– Görüyorsun, onu burada tutuyoruz çünkü kulübelerde mutlu olamıyor. O bir ev köpeği, dedi.

Kız eğildi ve içlerinden bir tanesine işaret parmağıyla dokundu. Küçük yavru hıçkırdı.

– Hâlâ körler mi, diye sordu. Sonra ikisi de güldü.

– Tabii ki değiller. On gün geçtikten sonra gözleri açılır yavruların. Bunlar üç haftadan daha fazladır hayattalar. Üstelik koşabiliyorlar da. Sadece uyumayı biraz fazla seviyorlar gibi geliyor bana.

Lassie başını kaldırdı. Joe tebessüm ederek onu güzelce okşadı.

Kız:

– Onlar hakkında çok şey biliyorsun değil mi, diye sordu.

– Daha önce de yavruları olmuştu, o zamandan hatırlıyorum.

Lassie tıpkı eskisi gibi değil mi?

Köpeğine bakarak oraya çömeldi. Eskisi gibi miydi her şey? Joe kızla nazikçe vedalaştı ve ona eğer isterse tekrar gelip yavruları görebileceğini söyledi.

Joe hâlâ eskiyi düşünüyordu. Şimdi yaşadıkları ev farklı olmasına rağmen birçok yönden birkaç yıl öncesini hatırlatıyordu.

Mesela sabahleyin fazladan bir kaşık şeker daha aldığında, artık annesi ona kızıp şöyle konuşmuyordu:

– Dikkat et genç adam! Şeker çok pahalı.

O, Yorkshire ağzıyla ne kadar aç olduğunu söyleyip böbürlenerek içeri girdiğinde artık annesinin yüzünü korku almıyordu. Gülüp şöyle diyordu:

– Aman Allah'ım, seni nasıl doyuracağımı bilmiyorum. Yediklerin nereye gidiyor?

Bunu her söylediğinde sesi, bu kadar iştahlı olan bir oğlu olduğundan dolayı gurur duyduğunu hissettiriyordu.

Anne babası artık, Joe aniden içeri girdiğinde konuşmayı kesmiyor, o yatmaya gittikten sonra kendi aralarında tartışmıyorlardı. Artık babası her gün eve gelip hiç konuşmaksızın, ocağın yanına oturup ateşe doğru bakmıyordu.

Bunun yerine, babasının ayak sesleriyle birlikte annesi havaya zıplayarak sevinçle bağııyordu.

– Bak, baban geliyor! Başlar yukarı.

Sonra gelişini duyması ve kapıyı açması arasındaki kısa zaman zarfında, dünyadaki en önemli işmiş gibi buharı çıkan çorba kâselerini ve kapları fırından hızla çıkarıp masaya koyuyordu.

Sonra da elleri belinde şöyle diyordu:

– Acele et Sam! Bu akşam koyun kafası ve meyveli börek var yemekte. Kimseyi bekleyecek hâlleri yok.

Akşamları yine eskisi gibi neşeli geçiyordu. Babası masaya oturup yemeğe başlamadan önce onlara bakıp şöyle diyordu:

– Oğlumuz nasıl bakalım bugün?

Bütün bunlar Joe'yu çok mutlu ediyordu. Lassie gittikten sonra hiçbir şey yolunda gitmemişti. Şimdi o geri geldiği için her şey yine güzeldi ve herkes çok mutluydu. Joe, Lassie'nin onlara şans getirdiğini düşünüyordu.

Bir şarkı mırıldanarak başını köpeğe yasladı.

Sonra annesi:

– Joe, köpekle birlikte kilimin üzerine yatma öyle, dedi.
Üzerin hep tüy olacak.

Joe kendi kendisine güldü ve köpekle konuşmaya devam etti:

– Sen bir ev köpeğisin, değil mi Lassie, diye söylendi. Evet, öylesin ve bize şans getirdin. Sen benim eve dönen köpeğimsin, Lassie. Bu senin yeni ismin. Eve dönen Lassie.

Ama annesi tekrar konuştu.

– Beni duydun mu Joe Carr? Onu rahatsız ediyorsun. Bakması gereken yavruları var. Bunu senin daha iyi bilmen gerek.

Joe:

– Baba, kaburgalarını hissedebiliyorum, dedi.

Babası sandalyesini onlara doğru çevirdi ve ayaklarını uzattı.

Sonra kendi kendine gülerek piposunu yakmaya başladı.

Endişeli bir şekilde,

– Biraz zayıf olduğunu düşünmüyor musun, dedi.

– Sanırım bol miktarda sığır eti ve biraz da süte ihtiyacı var.

Annesi yıkadığı bulaşıkları dizerken bir yandan da,

– Sen yaptın, değil mi? Hepsi bu mu? Demek onun daha çok sığır etine ihtiyaç duyduğunu düşünüyorsun. Hay hay! Fakat ondan bir Carr ya da Yorkshireli olmaz.

– Hıh, bazen bu köydeki bazı insanların köpeklerini kendi canlarından daha çok düşündüklerini görüyorum. Köpekler, köpekler, köpekler... Bu yavrular yetiştikten sonra artık nereye aitlerse oraya giderler. Ondan sonra da evimde başka köpek istemiyorum!

Tam o anda Joe, gözlerini yere dikmiş olan babasına baktı. Babası elini kaldırdı ve komik bir şekilde burnunun yan tarafına koydu. Bu gizli hareketin bir manası vardı. Demek istiyordu ki:

“Kadınların söylediklerini fazla kafana takmamalısın Joe. Bütün günleri evde oturmak, ortalığı süpürüp bulaşık yıkamakla ve yemek pişirmekle geçiyor. Tabii ki bunun acısını da karşısındaki azarlayarak onlarla kavga ederek çıkarıyorlar. Yapmamız gereken sinirlerinin yatışmasını beklemekten başka bir şey değil. Aslında bunlar hiçbir şey ifade etmiyor. Çünkü erkekler evin asıl reisinin kendileri olduğunu bilir!”

Babası gülümseyince Joe da gülümsedi. Kadınların öfkelenmelerini boş verme konusunda erkeklerin birbirine benzemesi Joe'ya o kadar komik geldi ki gülmeye başladı ve gülüşü kuvvetli bir kahkahaya dönüştü. O sırada annesi arkasına döndü:

– Hımm, demek şimdi de bana gülüyorsunuz ha! Peki, gösteririm ben size gününüzü!

Joe kaçıp gidinceye dek bulaşık havlusuyla ona ufak fiskeler attı.

– Sana gülmüyordum anne!

– Peki o zaman neye gülüyordun?

– Babama gülüyordum, bana komik yüz hareketleri yapıyordu.

Bayan Carr, kocasına döndü:

– Demek banaydı ha? Peki sana da dersini vereyim!

Fakat annesi tam hamle yaptığı sırada Joe, babasının iri ve güçlü ellerinin uzanıp parlak bileklerinden birini hapsettiğini gördü. Öbür kolu da Bayan Carr'ın geniş beline dolandı ve annesi öylece kalakaldı. Sonra babası Joe'ya baktı ve gülümsedi.

– Bak şuna Joe! Bu köydeki en kemikli kadın kim ha?

Joe gururla ve bütün dürüstlüğüyle,

– Annem, dedi.

Bayan Carr'ın yüzünü sevinçli bir gülümseme kapladı.

– Siz ikiniz, dedi. Ah siz, bir elmanın iki yarısı gibisiniz. İkiniz de bana yağcılık yapıyorsunuz.

– Hayır! Delikanlı, bir soruya dürüstçe karşılık verdi ve ayrıca senin eksik yok fazlalığın var.

– Ooh, demek tumbul olduğumu düşünüyorsun! Neyse, bırak da gideyim Sam Carr. Tabakları kurulamam lazım!

Fakat babası annesinin gitmesine izin vermedi. O da kafasıyla babasının kulaklarına vurmaya başlayınca babası korunmak için başını eğdi. Sonra her ikisi de güldü.

Joe, çok uzun zamandan beri annesini ve babasını ilk kez bu kadar mutlu görüyordu. Onları unuttu ve köpeğe doğru döndü.

– Sen benim yuvaya dönen Lassie'msin, diye mırıldandı.

- SON -

